

TOLLETATEN

Årsrapport 2021

Uttrykk og forkortelser brukt i rapporten

Uttrykk	Beskrivelse
Deklarering	Gi full informasjon om varer, enten på papir, muntlig eller elektronisk
Deklarasjonskontroll	Kontroll av informasjon avgitt i deklarasjonene, samsvarskontroll med grunnlagsinformasjon
Direktefortolling	Deklarasjonen behandles, avgifter og toll fastsettes og varen frigis i forbindelse med grensepassering - uten at varene godsregistreres.
Etterkontroll	Kontroll av firmaer og privatpersoner etter grensepassering
Inputkontroll	Del av datasystemet TVINN. Feil som avdekkes i inputkontrollen kan være ugyldig varenummer, feil tollsats, m.m.
KvoteAppen	Applikasjon til mobiltelefon til fortolling av varer for privatpersoner
Tollverdi	Økonomisk verdi til en vare som importeres/eksporteres
Varesendinger fristilles	Varer som er ferdig fortollet gis til fri bruk eller omsetning.
350-kroners grense	Avgiftsfri netthandel i utlandet på inntil 350 kroner

Forkortelse	Beskrivelse
ANPR	Kjennemerkegjenkjenning (tidligere Automatic Number Plate Recognition)
AOT	Alvorlige overtredelser
FIN	Finansdepartementet
JD	Justisdepartementet
OU	Organisasjonsutvikling
PEM-konvensjonen	Regional konvensjon om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet. Regulerer opprinnelse for varer.
POD	Politidirektoratet
POE	Passasjeropplysningsenheten
PNR	Passenger Name Records, direktivet pålegger flyselskap å gi tilgang til passasjerdata
TVINN	Tolletatens elektroniske fortollingsløsning
VOEC	VAT On E-Commerce
WCO	World Customs Organization

Innhold

1. Leders beretning	4
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	7
3. Årets aktiviteter og resultater	14
Samlet vurdering av prioriteringer, resultater og ressursbruk i 2021	15
Hovedmål 1: Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler forgrensekryssende vareførsel	16
Hovedmål 2: Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve lover og regler som høy	23
Hovedmål 3: Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter	38
Andre føringer og prioriterte tiltak	46
4. Styring og kontroll i virksomheten	51
Nærmere omtale av forhold knyttet til styring og kontroll i Tolletaten	53
Forhold der departementet har bedt Tolletaten om særskilt rapportering	55
Bemanning og personalforvaltning	62
Likestillings- og mangfoldsarbeidet i etaten som arbeidsgiver i 2021	67
5. Vurdering av framtidsutsikter	74
6. Årsregnskap	77
7. Oversikt vedlegg	105
8. Oversikt over tabeller og figurer	105

1

Leders beretning

LEDERS BERETNING

Også 2021 har vært preget av koronapandemien, men med et annet forløp enn i 2020. De uforutsigbare endringene i etatens omgivelser, ikke minst knyttet til pandemien, har medført løpende justeringer og omprioriteringer. Dette påvirker deler av Tolletatens måloppnåelse, men samlet sett mener jeg Tolletaten har levert gode resultater – ikke minst har vi vist god omstillingsevne og høy fleksibilitet.

Antall beslag har økt noe fra 2020 til 2021, men ligger fremdeles under nivået i 2018 og 2019 – det vil si under nivåene før pandemien. En sentral årsak til dette er nedgangen i persontrafikken under pandemien. Men beslagstallene har fortsatt å synke selv etter at persontrafikken har tatt seg opp igjen. Årsakene er antagelig sammensatte. Avgivelse av ressurser til å støtte politiets forsterkede personkontroll på grensen, endringer i trafikkstrømmer inn og ut av landet og etterslep i etatens omdisponeringer knyttet til trafikkendringene er trolig sentrale forklaringsfaktorer. I tillegg kan endringer i smuglingsmønster være en medvirkende årsak, herunder at pandemiens virkninger på grensekryssende trafikk har presset smuglere til å finne nye ruter og modus. Et interessant trekk ved beslagsstatistikken er for eksempel at selv om antallet alvorlige overtredelser går ned, gjøres det større beslag i gjennomsnitt. Vi trenger økt innsikt i mønstre- og årsaksforhold. Vi vil fortsette å utvikle våre analyser på området. Etaten etablerte i 2021 en nasjonal trusselvurdering og utviklet prioriteringer for mer målrettet innsats og bredere virkemiddelbruk.

Tolletatens evne til å løse samfunnsoppdraget blir utfordret av langvarig vekst i mengden varer som krysser grensen, og dermed tilsvarende vekst i oppgavene for Tolletaten. Samtidig reduseres Toll- etatens driftsbudsjetter år for år, slik at gapet mellom oppgavevolumer og ressurstilgang blir enda større.

Vi opplever klare forventninger til at Tolletaten i enda større grad tar i bruk IKT som verktøy for å gjøre det enklere for reisende og næringslivet, og for å effektivisere interne prosesser for økt måloppnåelse og produktivitet. Også i 2021 har vi jobbet godt med dette.

Digitaliseringsprogrammet er den viktigste satsingen for å digitalisere Tolletaten, både knyttet til etterretning, analyse og kontroll, og for å utvikle et nytt digitalt, hovedløp for innførsel av varer for næringslivet. Programmet er i all hovedsak i rute og vi har bl.a. levert løsninger knyttet til EU sitt system for forhåndsvarsling om varer som kommer fra tredjeland (ICS2). Gjennom 2021 er også ny systemstøtte for kontroll og rapportering ferdigstilt, og det ble i 2021 lansert en ny versjon av KvoteAppen med utvidete muligheter for fortolling.

Det er svært høyt på agendaen i Tolletaten å oppdatere og videreutvikle kompetansen til ansatte. Flere strategiske aktiviteter er igangsatt. Opptak til første kull i «Bachelor i Toll, vareførsel og grensekontroll» ble gjennomført høsten 2021. Studiet var svært populært, noe som resulterte i et høyt karaktersnitt for å komme inn på studiet. 43 studenter ble tatt opp til studiet.

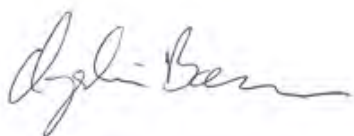
LEDERS BERETNING

For å sikre at ansatte med etatens tidligere interne utdanning gis mulighet til å formalisere og videreutvikle sin kompetanse, er det igangsatt tiltak som skal bidra til å konvertere den tidligere etatsutdanningen i kombinasjon med realkompetanse og ny etterutdanning, til en formell bachelorgrad. Arbeidet med å etablere et løp for denne etter- og videreutdanningsbacheloren (EVU-BA) startet høsten 2021. Ambisjonen er å kunne tilby de første studiepoenggivende kursene i løpet av høsten 2022. Samarbeidet med Universitetet i Stavanger innebærer også at det etableres forskning på universitetsnivå på helt tollspesifikke fagområder. Høsten 2021 er det igangsatt et arbeid for å skissere opp mulige forskningsområder og hvordan forskningssamarbeidet skal organiseres.

Tolletaten er en utpreget samarbeidsetat og dette gjenspeiles i våre prioriteringer. Vi har nå 25 formelle samarbeidsavtaler med andre myndigheter og aktører, hvorav to nye avtaler ble inngått i 2021. Særlig har vi fokusert på utvikling av samarbeidet med politiet, i lys av de mange grenseflatene i samarbeidet mellom politi- og tolletaten. Arbeidet har vært innrettet mot effektivisering av postforsendelser, utvikling av lokale samarbeidsavtaler, digitalisering av grensesnitt i forbindelse med anmeldelser og overlevering av beslag, samt avklaringer av saker som dukker opp i den operative virksomheten. Tolletaten deltar også i PSTs arbeid med å etablere av en passasjeropplysningsenhet (PIU). Denne forventes å være i full drift 1. juli 2022.

Tolletaten har i 2021 etablert to divisjonshovedkvarter, i Moss for Grensedisjonen og i Bergen for Vareførselsdivisjonen. I divisjonshovedkvarteret i Moss er det etablert et nytt, felles nasjonalt operasjonssenter som understøtter Tolletatens operative kontrollaktiviteter. Etableringen av dette operasjonssenteret innebærer også en viktig styrking av HMS-området for operative ansatte, ved at alle ansatte i operativ kontrollvirksomhet nå har tilgjengelig støtte i bakkant uansett når på døgnet eller hvor i landet de jobber. Med dette er etaten i mål med de største endringene etter omorganiseringen i 2020. Fremover vil etatens utvikling av eiendom, bygg og anlegg prioritere fornying og videreutvikling av eksisterende lokasjoner.

2021 var enda et år der pandemisituasjonen preget landet. Vår viktigste prioritering har gjennom hele pandemien vært å bidra til å sikre vareførselen inn og ut av landet. Vi mener selv vi har lyktes godt med dette. Samlet sett er jeg godt fornøyd med resultatet for Tolletaten i 2021, selv om resultatene til en viss grad kom på andre områder enn vi hadde sett for oss før året startet. Vi vil fortsette arbeidet med å bli enda bedre rustet for de utfordringene som ligger foran oss.

Øystein Børmer
Tolldirektør

2

Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Virksomheten og samfunnsoppdrag

Tolletaten er et statlig forvaltningsorgan underlagt Finansdepartementet.

Tolletatens samfunnsoppdrag er å sikre etterlevelse av lover og regler for grensekryssende vareførsel. I etatens tildelingsbrev er Tolletaten gitt flere mål hvor etaten forventes å bidra til positive effekter på samfunnsnivå:

- Ved å motvirke inn- og utførsel av varer i strid med forbud eller restriksjoner, skal Tolletaten bidra til et trygt og bærekraftig samfunn
- Ved å sikre riktige og fullstendige opplysninger om grensekryssende varer som er grunnlag for fastsetting av skatter og avgifter, og ved å fastsette riktig toll, skal Tolletaten bidra til finansiering av offentlige tjenester
- Ved å motvirke ulovlig vareførsel skal Tolletaten bidra til rettferdige konkurransevilkår for lovlydige aktører
- Ved å samarbeide med internasjonale partnere og handelsorganisasjoner skal Tolletaten bidra til at Norge oppfyller internasjonale forpliktelser og bidra til utvikling av internasjonalt regelverk og praksis ved vareførsel
- Ved å registrere vareførselen inn og ut av Norge skal Tolletaten bidra til korrekt handelsstatistikk

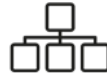
Tolletaten bidrar til å oppfylle Norges internasjonale forpliktelser knyttet til vareflyten inn og ut av landet. Aktørene i vareførselen skal tilbys enkle løsninger for tollbehandling for å sikre at varer kan krysse grensen effektivt – samtidig som lover og regler etterleves.

Etaten bidrar både til etterlevelse av toll- og vareførselsreglene, og regelverkene til en rekke andre statlige etater. Dette gjelder blant annet regelverk for skatter og avgifter, samt lovgivning tilknyttet restriksjonsbelagte varer.

Etaten har, i tillegg til mål om å bidra til samfunns-effekter, en målstruktur med tre hovedmål og ti tjenestemål:

Hovedmål og tilknyttede tjenestemål

- Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel
 - Hensiktsmessige regelverk og avtaler
 - Brukerorientert informasjon om regelverk og prosedyrer
 - Brukervennlige grensesnitt for tidlig informasjonsutveksling
 - Korrekt og fullstendig informasjon om varer, varebærere og varestrømmer
 - Korrekte og rettidige vedtak
- Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve som høy
 - Tolletaten er synlig og forebyggende til stede
 - Treffsikker objektutvelgelse i alle varestrømmer
 - Situasjonstilpasset kontroll
 - Virkningsfull sanksjonering og oppfølging ved regelbrudd
- Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter
 - God koordinering med samarbeidende myndigheter

Organisasjon og ledelse

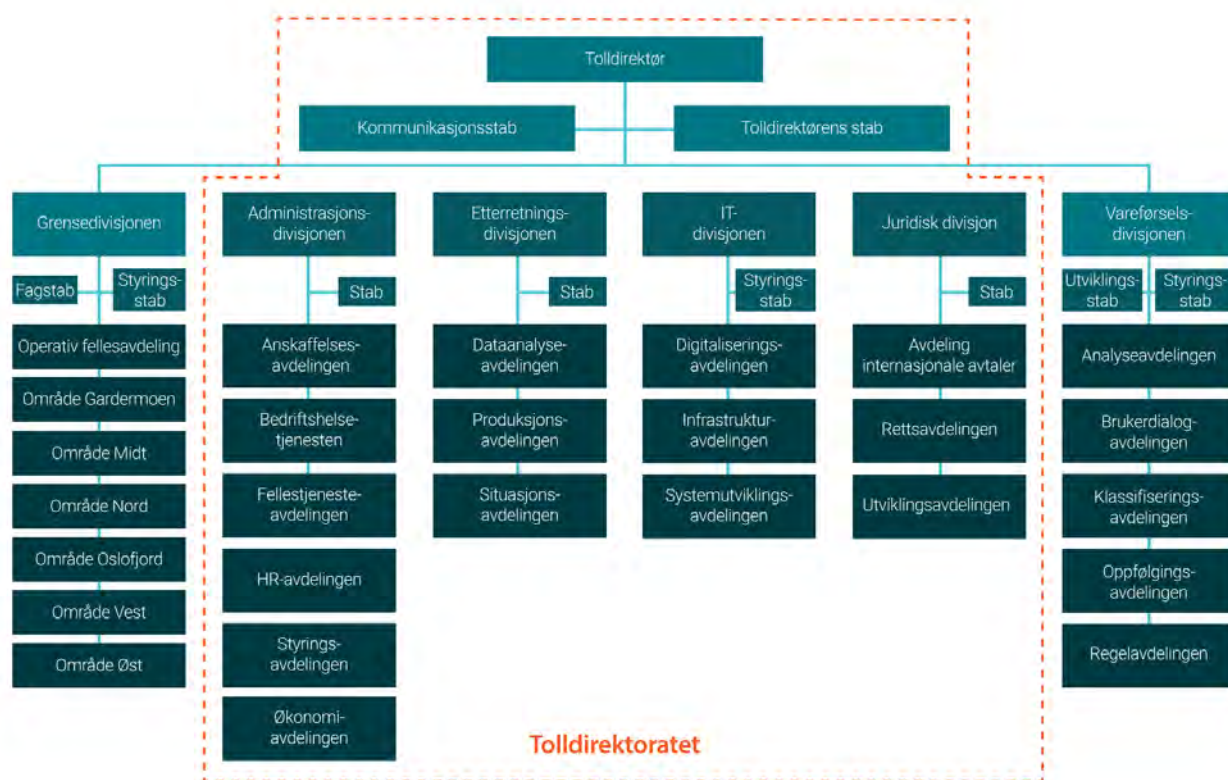
Etaten er inndelt i seks divisjoner og to staber. Vareførseldivisjonen har et nasjonalt ansvar for å legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer for både næringsliv og privatpersoner. Grensedisjonen har det nasjonale ansvaret for å utføre etatens geografiske distribuerte virksomhet; ekspedisjon og fysiske kontroller. Etterretningsdivisjonen skal bidra til at Tolletaten prioriterer og disponerer etatens samlede etterretnings- og kontrollressurser effektivt, målrettet og koordinert, og bidrar med beslutningsstøtte og andre etterretningsprodukter som øker Tolletatens måloppnåelse på kort og lang sikt. Juridisk divisjon har ansvaret for Tolletatens rettsutvikling og overordnede rettsanvendelse, og er Tolletatens klageinstans. IT-divisjonen har ansvar for at Tolletaten har en velfungerende IT-portefølje som understøtter etatens leveranseevne på kort og lang sikt. Administrasjonsdivisjonen skal legge til rette for tolldirektørens styring av Tolletaten, være faglig rådgiver til etatens ledelse innenfor divisjonens ansvarsområder samt levere administrative fellesfunksjoner til hele etaten. Kommunikasjonsstaben skal sikre at Tolletatens kommunikasjon er målrettet, enhetlig og strategisk bidrar til å styrke Tolletatens måloppnåelse - direkte

og indirekte, internt og eksternt. Tolldirektørens stab skal støtte tolldirektøren i styring og ledelse av etaten, med særlig fokus på koordinering av kontakten med Finansdepartementet (FIN), relasjonene til samarbeidende myndigheter og aktører nasjonalt og internasjonalt, samt overordnet internt i etaten.

De to stabene og fire av divisjonene (administrasjon, etterretning, IT og juridisk) utgjør Tolldirektoratet og er primært lokalisert i Oslo med enkeltfunksjoner ved andre tjenestesteder. Vareførselsdivisjonen har hovedsete i Bergen og kontorer seks andre steder i landet. Grensedisjonen har hovedsete i Moss og har seks geografiske områder med underlagte tollsteder fordelt rundt i landet. Styringslinjene går fra tolldirektør til hver divisjons- og stabsdirektør og videre ut i divisjonene/stabene. I tillegg tildeles divisjons- og stabsdirektører på utvalgte områder fagmyndighet, som gir ansvar for fagstyring på tverrgående fagområder. Tolletaten skal kunne tilpasse seg endringer i varestrømmen og utvikle seg videre med tanke på automatisering, digitalisering, innretning av det operative kontrollarbeidet og effektivisering av prosesser.

Organisasjonskart

Figur 2-1: Organisasjonskart Tolletaten

Tolletatens ledergruppe

Tolldirektørens ledergruppe består av de to stabsdirektørene og de seks divisjonsdirektørene.

Øystein Børmer
Tolldirektør

Maria Elisa M. Amundsen
Stabsdirektør,
Tolldirektørens stab

Kim Gulbrandsen
Kommunikasjonsdirektør,
Kommunikasjonsstaben

Erik Guldhav
Divisjonsdirektør,
Administrasjonsdivisjonen

Erik Spradbrow
Divisjonsdirektør,
Etterretningsdivisjonen

Heidi Vildskog
Divisjonsdirektør,
Grensedivisjonen

Jan Erik Ressem
Divisjonsdirektør,
IT-divisjonen

Pål Hellesylt
Divisjonsdirektør,
Juridisk divisjon

Ivar Sletten
Divisjonsdirektør,
Vareførselsdivisjonen

Figur 2-2: Tolletatens ledergruppe

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Tabell 2-1: Utvalgte nøkkeltall 2018-2021.

Volumtall 2018-2021	2018	2019	2020	2021
Antall kontroller i grensekontrollen	240 553	225 169	137 384	129 427
Antall kontroller i grensekontrollen med treff	35 938	22 418	23 113	21 062
Treffprosent i grensekontrollen	15 %	15 %	17 %	16 %
Antall beslag totalt	37 811	36 669	19 316	20 492
Antall beslag av narkotika	4 222	3 736	2 897	2 532
Antall beslag av tobakksvarer	9 854	10 224	5 419	5 177
Antall beslag av øl (liter)	6 662	6 986	2 760	2 791
Antall deklarasjonskontroller av innførsel	141 777	129 324	108 695	95 648
Antall deklarasjonskontroller av utførsel	24 309	25 938	20 582	16 333
Antall etterkontroller	477	415	319	153
Antall innførselsdeklarasjoner behandlet	6 358 166	6 226 440	6 458 541	7 030 704
Antall utførselsdeklarasjoner behandlet	1 537 405	1 578 271	1 464 012	1 590 322
Antall besvarte henvendelser ved informasjonssentrene	64 511	65 607	99 076	91 936

Tabell 2-2: Nøkkeltall fra regnskapet 2019-2021 – alle kroneverdier er i nominelle verdier.

Nøkkeltall 2019-2021	2019	2020	2021
Antall årsverk* ¹	1 342	1 360	1 391
Samlet tildeling post 01-99 i millioner kroner* ²	1 817	1 885	1 917
Utnyttelsesgrad post 01-29	99 %	98 %	97 %
Totale driftsutgifter i millioner kroner* ³	1 571	1 555	1 605
Lønnsutgifter, andel av totale driftsutgifter	68,2 %	69,1 %	70,4 %
Lønnsutgifter per utførte årsverk* ⁴	797 731	790 405	812 485

*¹ Årsverkberegningen er basert på DFØs mal for utførte årsverk. Ny beregningsmetode ble innført i februar 2020, i 2019 ville antall årsverk etter ny metode vært 1379.

*² Inkluderer øremerkede midler til satsning på økt digitalisering i etaten

*³ Inkluderer lønn og øvrige driftsutgifter

*⁴ Utgifter i kontoklasse 5, lønn og sosiale utgifter

INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Etaten hadde en økning på 31 utførte årsverk fra 2020 til 2021, men økningen skyldes ikke primært en oppbemanning, men knytter seg til hvordan utførte årsverk beregnes. Etaten har kun hatt en økning på 7 ansatte fra årslutt 2020 til årslutt 2021, og resten av økningen skyldes først og fremst en reduksjon i sykefravær fra 5,5% til 5% og en reduksjon i antall permisjonsdager fra 17 797 til 15 155.

Andel lønnsutgifter av totale driftsutgifter har økt med 1,3 prosentpoeng fra 2020 til 2021. Dette skyldes en kombinasjon av at lønnsutgiftene har økt noe og at øvrige driftsutgifter er redusert i samme periode.

Etaten har etter iverksetting av omorganiseringens siste fase 1. oktober 2020 rekruttert ledere og medarbeidere med høyere lønn enn de som har sluttet i samme periode. Dette har sammen med generell lønnsøkning i staten påvirket lønnsutgifter per utførte årsverk.

3

Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av prioriteringer, resultater og ressursbruk i 2021

Også 2021 har vært preget av pandemien. Persontrafikken over grensen har variert ettersom grensene periodevis har vært stengt. Dette gir noe utslag i måloppnåelsen for hovedmål 2, som ga noe lavere resultat enn ambisjonen - på enkelte indikatorer. For hovedmål 1 viser styringsparameterne at etaten har levert i henhold til ambisjonene i tildelingsbrevet.

Hovedmål 1: Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel

Tolletaten tilbyr næringslivet effektive prosedyrer og benytter virkemidler som informasjon, forebygging, veiledning og tilpassete kontrolltiltak for næringslivet og privatpersoner. Reglene for grensekryssende vareførsel skal være tilgjengelige og enkle å følge. Resultatene viser at etaten oppfyller ambisjonsnivået for hovedmålet, resultatet knyttet til de fleste styringsparametere forbedret i forhold til resultatene for 2020.

Hovedmål 2: Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve som høy

Året har vært preget av endringer i etatens omgivelser som har medført behov for løpende justeringer og omprioriteringer av kontrollressurser til annen innsats – herunder ekspedisjon og bistand til politiets personkontroll. Etaten har tatt i bruk nye prioriteringer for virkemiddelbruk. Etaten har ikke fullt ut oppfylt ambisjonsnivået for hovedmålet hvor antallet avdekkede overtredelser og antallet alvorlige overtredelser er lavere enn forventet. Samtidig er

antall beslag på nivå med 2020 og beslagenes gjennomsnittsstørrelse er høyere enn i 2020.

Resultatnedgangen de to siste årene må sees i lys av at pandemien har påvirket både varestrømmer og reisemønstre, samt at nødvendige smittevernstiltak har hatt innvirkning på den operative ressursinnsatsen. Samtidig har etaten endret på sin virkemiddelbruk for en mer målrettet innsats basert på nasjonal trusselvurdering. Vi ser også en utvikling hvor oppfattet oppdagelsesrisiko har økt, både blant næringsdrivende og reisende. Samlet sett er vi fornøyd med resultatene.

Hovedmål 3: Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter

Tolletaten arbeider kontinuerlig og målrettet for å videreutvikle samarbeidet med regelverkseiere, andre myndigheter og aktører som har interesser i grensekryssende vareførsel. Samarbeidsmøtene på etatsledernivå evaluerer jevnlig samarbeidet, og det oppfattes som gjensidig tilfredsstillende. Vi mener likevel at det er et forbedringspotensial i enkelte relasjoner, herunder når det gjelder forventningsavklaringer og digitalisering. Dette området står høyt på agendaen, og vi arbeider systematisk for å optimalisere Tolletatens rolle som helhetlig grenseforvalter.

Hovedmål 1:

Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler forgrensekryssende vareførsel

Det skal være lett for aktører å handle rett. Tolletatens mål er en effektiv kontroll av vareførselen på hensiktsmessige tidspunkt med gode virkemidler.

Etaten arbeider aktivt med forenkling og samordning av regelverk og digitalisering for at vi kan tilby aktørene velfungerende ordninger som bidrar til forenklet etterlevelse. Innsatsen skal virke korrigerende og forebyggende.

En effektiv vareførsel forutsetter god kvalitet på grunnlagsdata. Tolletatens oppgave er å verifisere at opplysningene om varene som deklarerer er fullstendige og korrekte. God informasjonsutveksling og lett tilgjengelig og forståelig regelverk øker kvaliteten på innrapportert data.

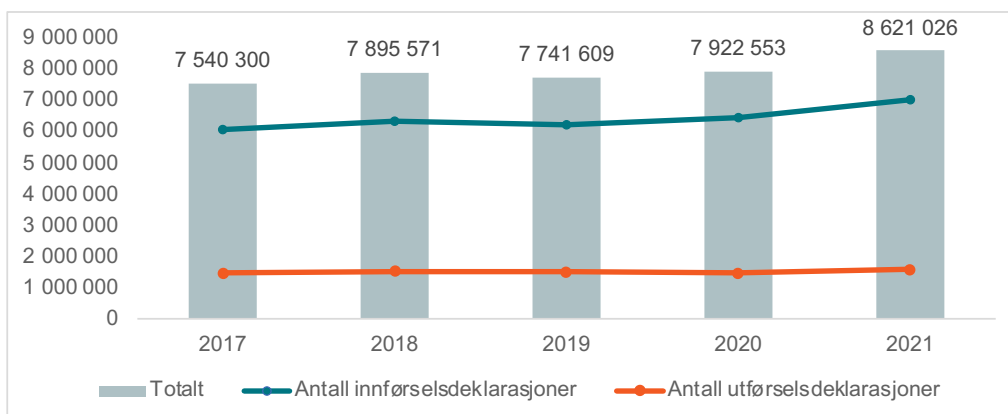
I 2021 driftssatte Tolletaten en oppdatert versjon av KvoteAppen som gjør det mulig å fortolke andre varer enn høyt beskattede varer. Applikasjonen er rettet mot reisende, og skal gjøre det forståelig og effektivt for å forholde seg til regelverk for grensekryssende vareførsel. Dette gjøres i appen i

form av informasjon til brukere om regelverk, kvoter og verdigrensen.

Utviklingen i varestrømmen over grensen er økende. Det er en sterk og varig vekst i deklarasjonsmengden etaten skal håndtere. Det er i 2021 en betydelig vekst i antall innførselsdeklarasjoner. Veksten er størst i transportformen luftfart og landevei. Den største økningen i prosent i deklarasjoner er for transportmåte for sjø- og lufthavn. Den vedvarende veksten i deklarasjonsmengden fører til et stadig økende press på Tolletatens ressurser.

Det er en målsetning at flere varesendinger skal fristilles ved grensepassering. Etaten utvikler derfor nye prosedyrer og digitale løsninger som åpner for at denne andelen kan økes. En viktig forutsetning er at relevant informasjon om varer, varebærere og transportmidler foreligger og behandles før grensepassering. For å lykkes med dette må Tolletatens løsninger være brukervennlig og effektive for næringslivet, slik at det gir en gevinst sett opp mot alternative prosedyrer.

Figur 3-1: Antall behandlede deklarasjoner

Bruker- og samfunnseffekter

Tolletaten skal legge til rette for korrekt inn- og utførsel av varer både for næringslivet og for privatpersoner. Alle varer som føres inn og ut av landet skal som hovedregel registreres og klassifiseres, og riktig tollverdi skal fastsettes med riktig opprinnelsesland. Pandemien har medført større fokus på etatens rolle som samfunnsbeskytter, og vårt bidrag for å ivareta forsyningssikkerheten er tydeliggjort.

Ved å påse at reglene for grensekryssende vareførsel er tilgjengelige og enkle å følge, bidrar etaten til å sikre statens inntekter, korrekt handelsstatistikk, ivaretagelse av internasjonale forpliktelser og rettferdige konkurransevilkår. Tolletaten ivaretar både toll- og vareførselsreglene, og regelverkene til en rekke andre statlige aktører.

Korrekt deklart verdi ved inn- og utførsel av varer er viktig for norsk økonomi. Dataene brukes av aktører i privat næringsliv, offentlig forvaltning, politikk og forskning, både i Norge og i utlandet. Korrekt handelsstatistikk danner grunnlaget for analyser og beslutninger for hvordan ressurser disponeres og fordeles i samfunnet, og kan også påvirke forholdet til våre handelspartnere.

Resultater og oppnåelse av ambisjoner

Figur 3-2: Resultatskjema for hovedmål 1

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere (SP)			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå	Resultat
Hovedmål 1 - Det er enkelt og effektivt å etterleve lover og regler for grensekryssende vareførsel	1.1	Andel næringsdrivende som opplever regelverket for grensekryssende vareførsel som hensiktsmessig og forståelig	50 %	53 %
	1.2	Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv	60 %	65 %
	1.3	Andel reisende som opplever regelverket for grensekryssende vareførsel som forståelig	50 %	52 %
	1.4	Andel varer fristilt ved grensepassering (deklarasjoner)	14,0 %	13,4 %
		• Antall innførselsdeklarasjoner fristilt ved grensepassering		943 678
		• Totalt antall innførselsdeklarasjoner		7 030 704

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Tolletaten har oppnådd positive resultater på flere områder i 2021. Resultatene viser at etaten oppfyller ambisjonsnivået for hovedmålet. Vi ser også at det er noe resultatforbedring knyttet til de fleste styringsparametere sammenlignet med resultatene for 2020.

Etaten har i 2021 gjennomført brukerundersøkelser rettet mot henholdsvis næringsdrivende og reisende. Resultatet fra disse undersøkelsene gir indikasjoner på holdninger og oppfatning av etatens innsats og tjenesteleveranse overfor de ulike brukergruppene.

Brukerundersøkelser viser samlet sett at aktørenes forståelse av regelverket er styrket i forhold til foregående år. Oppfattelsen av informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv er stabilt. Endringene er ikke store, men trenden er positiv for de tre årene etaten har informasjon om.

Det ble i 2021 fristilt flere deklarasjoner ved grensepassering enn i 2020. Likevel ligger resultatet noe under ambisjonsnivået fordi økningen i antallet innførselsdeklarasjoner under andre prosedyrer er

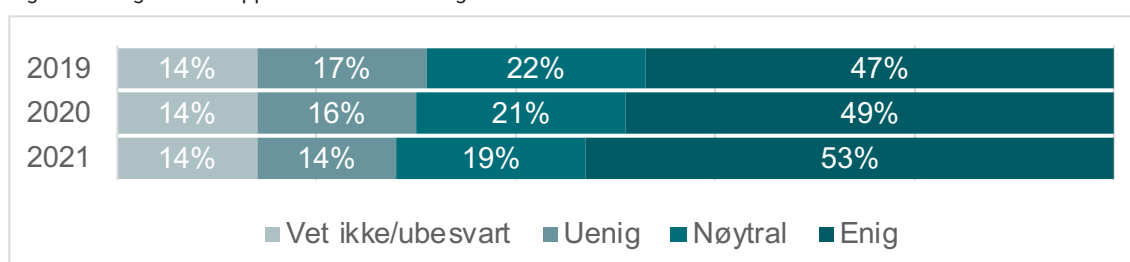
større. Arbeidet med videreutvikling av nytt hovedløp for næringslivet skal bidra til å oppnå ønsket effekt, samtidig som næringslivets behov ivaretas.

Styringsparameter 1.1: Andel næringsdrivende som opplever regelverket for grensekryssende vareførsel som forståelig

Forståelig regelverk for grensekryssende vareførsel er en forutsetning for at det skal være enkelt og effektivt å etterleve lover og regler. Tolletaten har i år fokusert på å utarbeide nytt regelverk og forskriftsarbeid. Flere midlertidige forskriftsendringer, som ble innført for å sikre forsyningssikkerhet i forbindelse med utbruddet av pandemien, ble opphevet i løpet av året.

Andelen næringsdrivende som oppfatter regelverket for grensekryssende vareførsel som forståelig viser en positiv utvikling siden 2019. Etatens ambisjonsnivå for 2021 var 50 %, og resultatet på 53 % vurderes som godt, særlig i lys av at dette er en flerårig positiv utvikling.

Figur 3-3: Regelverket oppleves som forståelig

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

I brukerundersøkelsen er det skilt mellom prioriterte og øvrige virksomheter. Prioriterte virksomheter er de 215 virksomhetene som har størst volum og hyppigst interaksjon med Tolletaten basert på antall deklarasjoner, statistisk verdi, geografi, o.l.

Undersøkelsen viser at det er noe ulike vurderinger mellom prioriterte virksomheter og øvrige virksomheter. Blant de prioriterte virksomhetene oppgir 60 % at de oppfatter regelverket som forståelig, en økning fra 52 % i 2020. Til sammenligning er det tilsvarende tallet 52 % blant øvrige virksomhetene uten tilsvarende brukererfaring. Dette er relativt stabilt sammenlignet med 49 % for den samme gruppen i 2020. Tolletaten vurderer resultatene i retning av at etaten kan forbedre sin formidling av regelverket.

Styringsparameter 1.2: Andel næringsdrivende som opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som effektiv

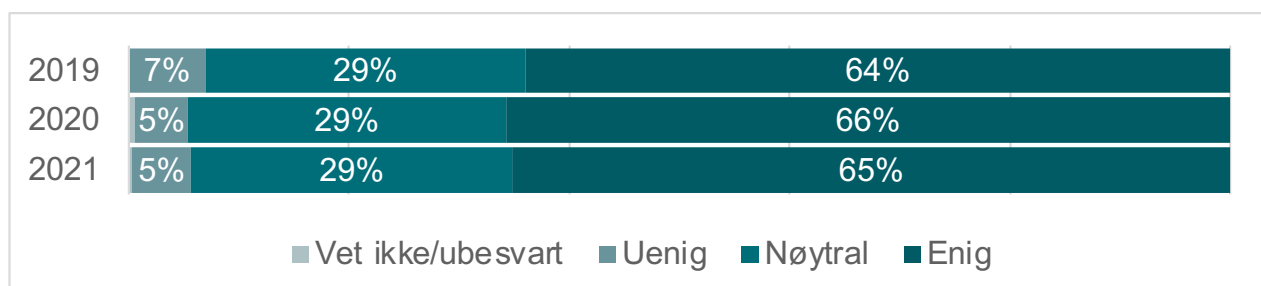
Flertallet av bedriftene opplever informasjonsutvekslingen med Tolletaten som

effektiv. Resultatet har holdt seg stabilt de siste årene. Det er små forskjeller mellom de prioriterte og de øvrige næringsdrivende. Etatens resultater vurderes som gode. Informasjonsutvekslingen med Tolletaten oppleves som mest effektiv ved bruk av Altinn, etterfulgt av toll.no og kontakt med saksbehandler. Det som fremstår som minst effektivt er informasjon ved direkte fremmøte og bruk av NCTS

De prioriterte virksomhetene vurderer effektiviteten i informasjonsutvekslingen generelt ganske likt som øvrige virksomheter. De største forskjellene finner vi mht. TVINN og NCTS, hvor de prioriterte virksomhetene i større grad opplever informasjonsutvekslingen som effektiv sammenliknet med de øvrige. Dette viser at kompetanse, erfaring og hyppighet i bruk har stor betydning for opplevd effektivitet.

Sammenlignet med 2020 er det en signifikant nedgang i andelen virksomheter som oppfatter informasjonsutveksling som effektiv i kontakt med saksbehandler eller kontaktperson.

Figur 3-4: Informasjonsutvikling med saksbehandler og kontaktpersoner ved personlig kontakt

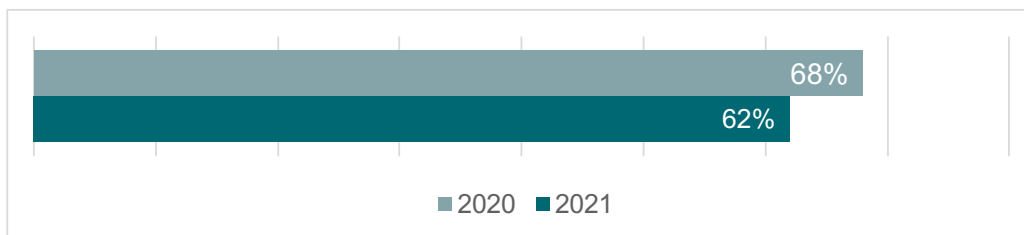

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Etaten ser dette som en naturlig, til dels forbigående, konsekvens av omorganisering og endring i strukturer for samhandling med næringslivet. Etableringen av nasjonale fagenheter skal ivareta likebehandling og mer profesjonaliserte tjenesteleveranser, uavhengig av geografisk

tilhørighet. Samtidig vil likebehandling og effektiviseringsbehov kunne innebære at noen aktører opplever mindre personlig og tilrettelagt service enn de har fått tidligere, og derfor svarer mer negativt enn før.

Figur 3-5: Informasjonsutvikling med saksbehandler og kontaktpersoner ved personlig kontakt

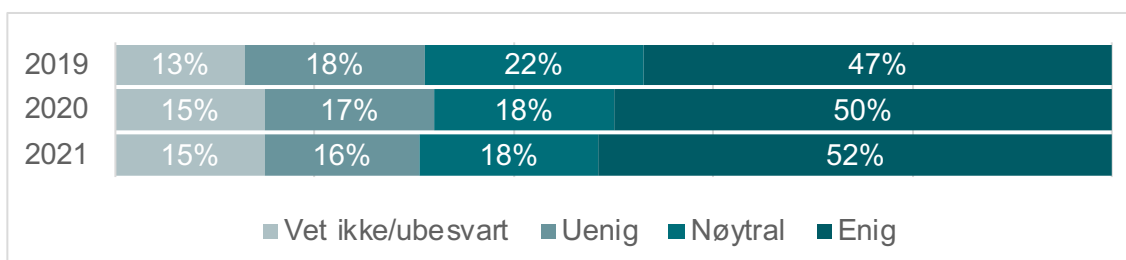

Styringsparameter 1.3: Andel reisende som opplever regelverket for grensekryssende vareførsel som forståelig

En viktig forutsetning for at det skal være enkelt for reisende å etterleve regelverket er at de forstår hvilke regler som gjelder, og at informasjonen er lett tilgjengelig. Flere brukere enn tidligere oppgir at det er lett å finne informasjon om regelverket for inn- og utførsel av varer.

De øvrige faktorene som kartlegges i forbindelse med brukerundersøkelsen er i all hovedsak stabile, men viser over tid en positiv trend. Like fullt ser etaten behovet for å arbeide målrettet for å nå en større andel av reisende. Forenklinger og mer brukerrettet formidling av regelverket er viktige tiltak for å lykkes med dette arbeidet.

Figur 3-6: Regelverket oppleves som forståelig

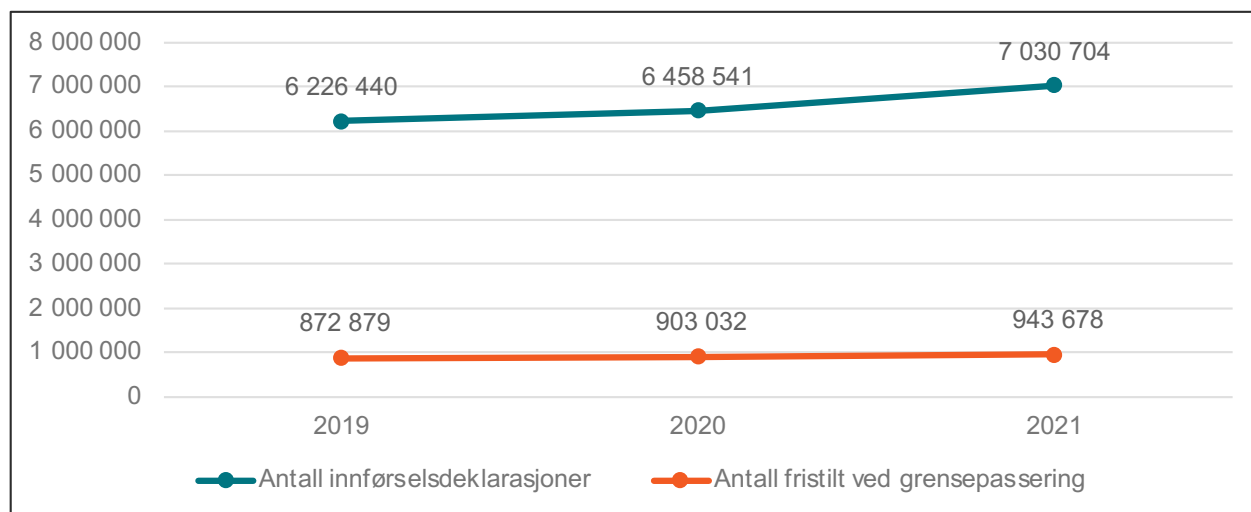

Styringsparameter 1.4: Andel varer fristilt ved grensepassering (deklarasjoner)

Måloppnåelsen for 2021 er noe lavere enn forventet. Resultatet er 13,4 %, marginalt lavere

enn ambisjonsnivået på 14 %. Nedgangen skyldes at økningen i antall innførselsdeklarasjoner under andre prosedyrer er større enn vekst av deklarasjoner fristilt ved grensepassering.

Figur 3-7: Andel varer fristilt ved grensepassering (antall innførselsdeklarasjoner)

Det er et mål at andelen varer som fristilles ved grensepassering øker. Tolletaten tilbyr i dag direktefortolling og ekspressfortolling for å oppnå denne målsetningen. Direktefortolling står for ca. 98 % av antall deklarasjoner som fristilles ved grensepassering, mens ekspressfortollingsløsningen fortsatt utgjør en lav andel.

Ekspressfortollingsløsningen skal bidra til at varer frigjøres senest ved grensepassering. Etablering av løsningen på Svinesund har siden oppstart i andre halvår 2020 ført til en positiv utvikling.

Dagens utstrakte bruk av direktekjøringsordningen innebærer at Tolletaten har manglende informasjon og kontroll med en betydelig andel av varestrømmen over grensen. Ekspressfortolling ble etablert for å utvikle en ny og effektiv prosedyre for næringslivet, samt bidra til at Tolletaten får informasjon om varene før grensepassering. Dette skal gi en økt andel fristilling ved grensepassering.

Det er i 2021 gjennomført en evaluering av ekspressfortolling. Evalueringen identifiserer direktekjøringsordningen og datautveksling

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

med EU som begrensninger for økt brukt. Det er igangsatt et stort arbeid med nytt hovedløp for næringslivet (videreutvikling av ekspressfortolling) som skal sikre etatens evne til å motta og behandle informasjon om varene digitalt før, eller senest ved, grensepassering. Denne utviklingen vil foregå i tett dialog med næringslivet.

Figur 3-8: Utvikling for ekspressfortollinger (antall tolldeklarasjoner)

2019	2020	2021
970	3 793	17 866

Prioriterte tiltak i 2021 for hovedmål 1: Forslag til ny lov om vareførsel og ny lov om tollavgift.

Tolletaten har løpende bistått Finansdepartementet i utarbeidelsen av forslag til nye lover, fram til stortingsproposisjonen ble oversendt Stortinget i september. I henhold til oppdrag fra departementet har vi parallelt utarbeidet utkast til forskrifter til de nye lovene. Utkast til forskriftene er oversendt departementet, og de vil blir sendt på offentlig høring i januar 2022.

Nytt regelverk for immaterialrettigheter (IPR)

Nytt regelverk er utarbeidet og vedtatt, trådte i kraft 1. juli 2021.

Hovedmål 2: Aktørene i vareførselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve lover og regler som høy

2021 var første driftsåret med ny organisasjonsmodell. Et nytt nasjonalt døgnbemannet operasjonssenter ble etablert sommeren 2021. Senteret bidrar blant annet til felles situasjonsforståelse og gir operativ støtte og bistand til tjenestemenn. Videre ble det utarbeidet og iverksatt et sett med felles kontrollprioriteringer som grunnlag for en mer balansert objektsutvelgelse og økt synlighet. Prioriteringene har medført større ressursinnsats i godskontroll og økt tilstedeværelse blant annet i ISPS-havner, småflyplasser, laste-/lossesteder og tollager. I tillegg har vi generelt hatt økt tilstedeværelse på grenseoverganger uten fast bemanning og til sjøs.

Følgende områder har vært særlig viktige i 2021:

- Opprettholdelse av ekspedisjonsvirksomheten ved grenseovergangene og deklarasjonskontrollen i TVINN for å ivareta forsyningssikkerheten og vareflyten
- Kontroll av varestrømmene i post, kurerfrakt og godstrafikk som har vært de minst berørte varestrømmene
- Økt synlig tilstedeværelse og gjennom dette økt oppfattet oppdagelsesrisiko

I tillegg til vesentlig støtte til politiet i deres personkontroll har Tolletaten selv økt sin synlige tilstedeværelse med bruk av flere virkemidler:

- Uniformerte tjenestebiler har blitt brukt i ulike områder for å øke synligheten, herunder rotet kapasitet til alle landsdeler.
- Tolletaten har i 2021 styrket tilstedeværelsen på sjøen ved å ha seks aktive fartøy, og doblet antallet

seilingstimer i 2021. Dette har bidratt til mer synlighet og styrket kontroll, samtidig som vår forståelse for den maritime lystbåtttrafikken i grensenære områder har økt. I kombinasjon med operative aksjoner på sjøen har Tolletaten jobbet målrettet ut mot nasjonale media med budskap om regelverk og demonstrasjon av Tolletatens kapasiteter til sjøs.

Tolletaten har i 2021 også økt uforutsigbarheten i kontrollaktiviteten, ved løpende endringer turnus og mobil innsats. Tjenestepersoner deltar i aksjoner og støtter hverandre på tvers av organisatoriske enheter. Skannerkapasiteten har også økt mobilitet for å understøtte kontrollen i områder uten slike faste kapasiteter.

I 2021 har Tolletaten gjort sitt ytterste for å dekke hele samfunnsoppdraget, og til tider har det vært flere etater til stede samtidig (blant annet kommunalt smittevern, Forsvaret og Politiet).

Samlet oppdagelsesrisiko har vært høy. Årets undersøkelse blant de ansatte i grensekontrollen viser at de (selv mener de) evner å tilpasse kontrollen til den smuglingsrisiko kontrollobjektet representerer og egenskapene ved det enkelte kontrollobjekt. Det største forbedringspotensialet for situasjonstilpasset kontroll knytter seg til tollsteder med dårlige kontrollfasiliteter, utstyr og tilstrekkelig bemanning. Kontrollene er svært krevende på lokasjoner uten kapasiteter som kontrollhall, skanner eller hundekvipasjer.

Etaten har ikke fullt ut oppfylt ambisjonsnivået for hovedmålet, men antall avdekkede overtredelser er på tilnærmet samme nivå som

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

i 2020. Resultatnedgangen de to siste årene må sees i lys av at pandemien har påvirket både varestrømmer, reisemønstre og smuglermodus. I tillegg har gjennomføring av nødvendige smittevernstiltak hatt innvirkning på den operative ressursinnsatsen. Samtidig ser vi en utvikling hvor oppfattet oppdagelsesrisiko har økt, både blant næringsdrivende og reisende. Samlet sett er vi fornøyde med resultatene.

Bruker- og samfunnseffekter

Tolletaten bidrar til at samfunnet beskyttes mot ulovlige og skadelige varer og bidrar til likeverdige konkurransevilkår for næringsdrivende. Beslag av ulovlig innførte varer som for eksempel narkotika, legemidler, alkohol mv. sparer samfunnet for sosiale og økonomiske kostnader ved at disse varene ikke blir distribuert til brukerne.

Resultater og oppnåelse av ambisjoner

Figur 3-9: Resultatskjema for hovedmål 2

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere (SP)			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå	Resultat
Hovedmål 2 - Aktører i vareforselen oppfatter risikoen ved ikke å etterleve som høy	2.1	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerer (måles vektet snitt skala 1-5)	3,6	3,7
	2.2	Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende (måles vektet snitt skala fra 1-5)	3,2	3,5
	2.3	Antall alvorlige overtredelser avdekket	750	377
	2.4	Samlet antall overtredelser	97 000	61 587
	2.5	Tolletatens samlede beslag	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende
	2.6	Beslagenes gjennomsnittstørrelse	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende

Kontrollresultatene er noe under det som var ambisjonsnivået. Årsakene er sammensatt, men hovedsakelig er variasjonen i reisende og fly- og ferjeruter som følge av innreiserestriksjoner i kontinuerlig endring.

Tolletaten har omprioritert mannskaper fra kontroll til ekspedisjon for å ivareta forsyningssikkerheten.

Reduksjon av persontrafikk har i en viss grad muliggjort omdisponering av ressurser fra reisende-kontroll til kontroll av gods, post og kurerendinger. Etaten har også omprioritert ressurser for bistand til politiets personkontroll på flere grenseoverganger. Evnen til fleksibel ressursutnyttelse og mobilitet blant mannskapene har vært en viktig forutsetning for å få til dette.

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

I tillegg har etablering av ny organisasjon og deltakelse i pågående utviklingsarbeid krevd stor grad av ledelsesoppmerksomhet og ressursinnsats.

Styringsparameter 2.1: Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende ved uriktig deklarerer

Tolletaten har som mål at næringsdrivende skal oppleve en høy oppdagelsesrisiko ved uriktig deklarerer. En høy oppfattet oppdagelsesrisiko kombinert med hensiktsmessige sanksjoneringsformer bidrar til at aktørene i større grad velger å etterleve regelverk og prosedyrer.

Oppfattet oppdagelsesrisiko blant næringsdrivende måles i brukerundersøkelsen rettet mot virksomheter. Resultatet av undersøkelsen er 3,7, målt på en skala fra 1 til 5. Dette er på samme nivå som resultatet for 2020, og litt høyere enn etatens ambisjonsnivå på 3,6. Oppfattet oppdagelsesrisiko på området vurderes som stabil.

Virksomheter som importerer og eksporterer varer selv opplever oppdagelsesrisikoen som vesentlig høyere enn virksomheter som benytter tredjepart til håndtering av grensekryssende vareførsel.

Denne forskjellen ser vi også mellom prioriterte og øvrige virksomheter. Dette viser at Tolletatens tilstedeværelse og kontroll har en påvirkning på den oppfattede oppdagelsesrisikoen.

Majoriteten av virksomheter (58 %) mener de kjenner til konsekvensene dersom de bevisst feildeklarerer varer. For prioriterte virksomheter er kjennskap til konsekvensene større (74 %) enn hos de øvrige (55 %).

Andel bedrifter som oppgir å ha blitt utsatt for fysisk kontroll ligger på 9 %. De prioriterte virksomhetene oppgir oftere at de har blitt fysisk kontrollert (14 %) enn øvrige virksomheter (8 %). 82 % av bedriftene oppgir at de er helt eller delvis enige i at den fysiske kontrollen ble gjennomført på en god måte.

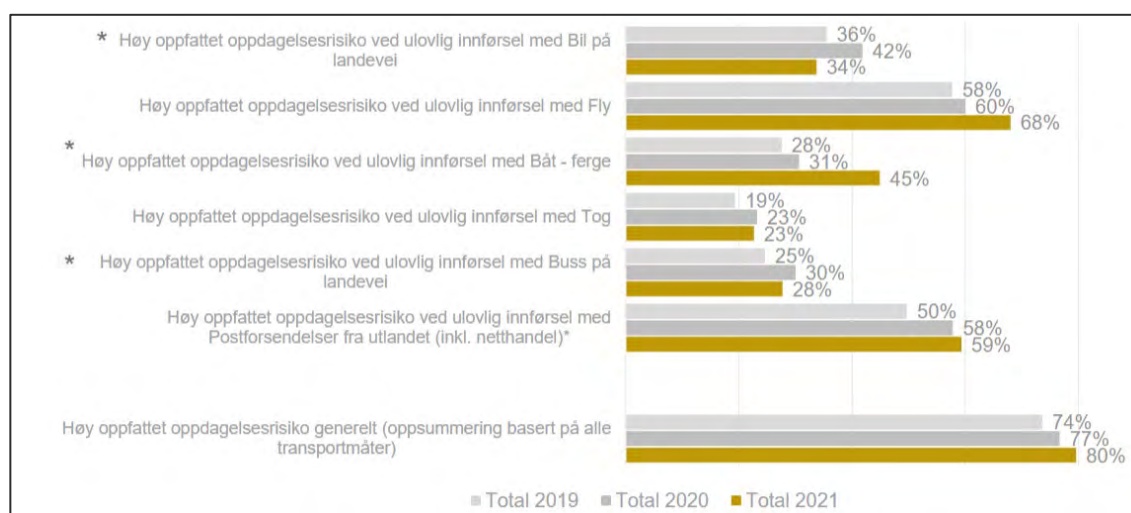
1 Prioriterte virksomheter er de virksomhetene som har størst volum og hyppigst interaksjon med Tolletaten basert på antall deklarasjoner, statistisk verdi, geografi, o.l.

Styringsparameter 2.2: Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende

Årets innbyggerundersøkelse viser at totalt sett har andelen reisende som opplever høy oppdagelsesrisiko innenfor minst en av de seks transportmåtene som kartlegges økt siden 2019. Oppfattet oppdagelsesrisiko er størst ved ulovlig innførsel med fly og

postforsendelser. Resultatet på styringsparameteren er 3.5, målt på en skala fra 1-5. Dette er på nivå med resultatet i 2020 som var 3.4. Vi vurderer resultatene for styringsparameteren 2.2 som tilfredsstillende.

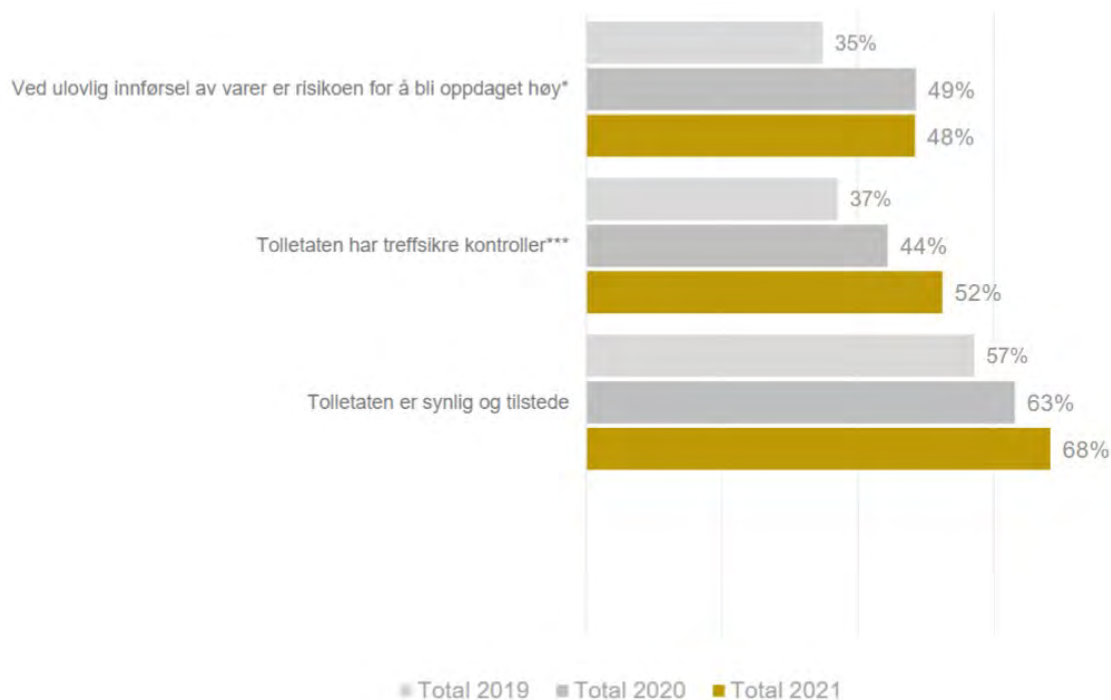
Figur 3-10: Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende

Det er tydelige økninger av dem som oppfatter at Tolletaten har treffsikre kontroller, og som oppfatter at Tolletaten er synlig og tilstede.

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Figur 3-11: Reisendes oppfartning av treffsikkerhet og synlighet

I befolkningsundersøkelsen oppgir kun 12 % at de har foretatt en reise til utlandet for å handle dagligvarer eller andre varer i løpet av det siste året, mot 33 % i forrige måling. Hittil i år har trafikkbildet vært preget av pandemien. På høsten var den grensekryssende trafikken økende, både for kommersiell trafikk og for reisende, men mot slutten av året har dette avtatt kraftig igjen. Dette antas å skyldes smittevernstiltakene relatert til koronapandemien som ble satt i kraft i desember.

Under pandemien har etaten prioritert synlig og uniformert tilstedeværelse ved flere sentrale grenseoverganger sammen med andre uniformerte etater. Det er grunn til å tro at dette, sammen med

god mediedekning av tilstedeværelsen, har hatt positiv effekt på oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende. Økt bruk av maritime kapasiteter og uniformerte tjenestebiler, samt at vi har gjennomført kontroller på steder hvor vi tidligere ikke har vært like aktive, antas også å ha bidratt til den positive utviklingen.

Medieoppslag om beslag og kontrollaksjoner bidrar også til økt opplevd oppdagelsesrisiko. Publikums økte kjennskap til etatens virksomhet gjennom TV-serien TOLL, med 800 000 seere i snitt for hver episode, antas å ha bidratt til i vesentlig grad til en økning i opplevd oppdagelsesrisiko. TV-serien har også bidratt til bedre innsikt hos publikum i

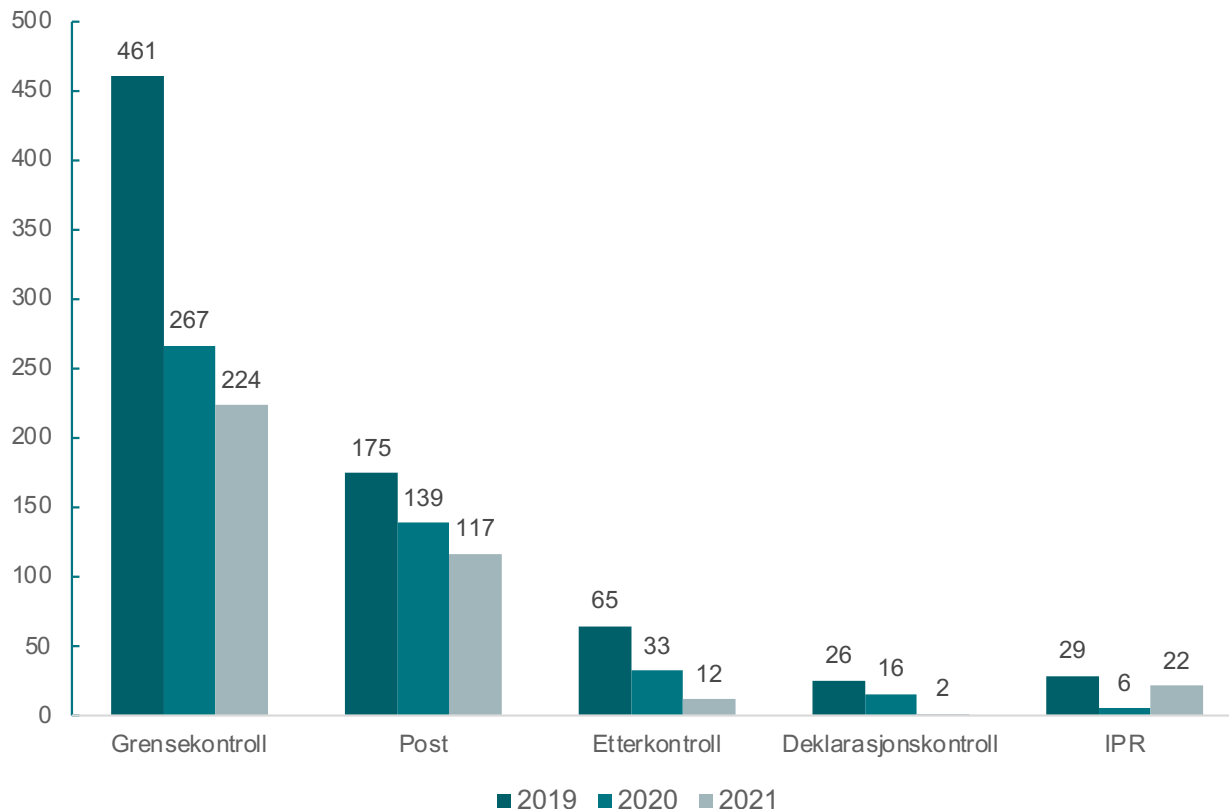
ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

etatens samfunnsoppdrag og relevant regelverk. Tolletaten har også jobbet aktivt med å sette søkelys på samfunnsaktuelle problemstillinger i nasjonale, regionale og lokale medier med budskap, regelverk og ekspertise på tema som blant annet turistfiske, beslagstall/trender, IPR og valuta.

Styringsparameter 2.3: Antall alvorlige overtredelser avdekket

I 2021 har Tolletaten avdekket totalt 377 alvorlige overtredelser mens ambisjonsnivået basert på tidligere års resultater var satt til 750. Resultatene er 50 % lavere enn ambisjonsnivået for 2021. Resultatene fordeler seg som følger:

Figur 3-12: Alvorlige overtredelser avdekket per område

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Nedgangen i avdekkede alvorlige overtredelser i grensekontrollen vurderes i hovedsak relatert til en kombinasjon av nedgang i grensekryssende persontrafikk og antatt endrede modus hos aktørene som aktivt bryter regelverket som følge av den høye uniformerte tilstedeværelsen langs grensen.

For postforsendelser har trafikken vært stabil i de segmentene som utgjør våre utplukk, men antall alvorlige overtredelser er ca. 16 % lavere enn i 2020. Etaten har gjennomført tiltak for å innhente mer informasjon om postforsendelser med sikte på å identifisere og iverksette eventuelle endringer i utvalgskriterier og arbeidsmetodikk. Vi har gjennomført flere aksjoner for å undersøke våre utvalgskriterier og hatt tilstedeværelse på tidspunkter hvor vi normalt ikke har bemanning. Aksjonene har rettet seg mot enkelte land som sender store mengder post til Norge. Aksjonene har ikke gitt grunnlag for å endre dagens arbeidsmetoder og/eller utvalgskriterier på nåværende tidspunkt.

Mulige årsaker til nedgangen i alvorlige overtredelser i postsendinger kan være:

- Etaten har gjennomført nødvendige, etatsinterne smittevernstiltak og kohorter grunnet små arealer i kontrollområdet for post
- Vi kjenner til at det i enkelte nettfora frarådes å bruke post som forsendelsesmetode
- Covid-19 har medført endrede transportruter for post i en del tilfeller. For eksempel går poststrømmen fra Kina nå i større grad via europeiske land, slik at

opprinnelseslandet ikke fremkommer. Dette har innvirkning på våre utvalg

I registrert vareførsel er hovedårsaken til nedgangen i antall AOT at ressurser er omdisponert fra kontroll til andre prioriterte oppgaver innen informasjon, forebygging, analyse, utvikling og digitalisering. Det kan heller ikke utelukkes at pandemisituasjonen med hjemmekontor for de ansattegrupper som jobber med etterkontroll mv i den registrerte vareførselen har påvirket resultatene. Generelt sett har antall beslag vært lavt under pandemien. Selv om antallet beslag som defineres som alvorlige overtredelser har gått ned i 2020 og 2021, har beslagsmengden totalt sett gått opp.

Styringsparameter 2.4: Samlet antall overtredelser

Tolletaten har i 2021 avdekket totalt 61 587 overtredelser mot et ambisjonsnivå på 97 000 basert på tidligere års resultater. Resultatene er 36,5 % lavere enn ambisjonsnivået for 2021.

Med overtredelser menes både overtredelser som det sanksjoneres mot og avvik som utløser annen virkemiddelbruk. Vi skiller mellom avdekkede overtredelser i grensekontrollen og i den registrerte vareførselen, hvor det i stor grad er ulike avvik som feil kunde, feil valuta, feil prosedyre, feil tollverdi mv.

De fleste overtredelsene i den registrerte vareførselen vurderes å ha lav alvorlighetsgrad. Ved avvik som registreres i deklarasjonskontroll og etterkontroll er annen virkemiddelbruk enn sanksjonering særlig aktuelt. Ved denne typen avvik

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

innebærer virkemiddelbruken også informasjon og veiledning der dette er hensiktsmessig. Tolletaten har igangsatt arbeid med å styrke den kunnskaps- og risikobaserte innsatsen, for å optimalisere

etterlevelsestiltak og kontroll i den registrerte vareførselen.

Tabell 3-13: Totalt antall overtredelser avdekket i kontroll av registrert vareførsel

År	2019	2020	2021	Gjennomsnitt
Total	58 048	48 463	40 525	49 012
Deklarasjonskontroll	57 764	48 272	40 432	48 823
Etterkontroll	284	191	93	189

I grensekontrollen er totalt antall avdekkede overtredelser litt lavere enn resultatene i 2020. Det samme gjelder for antall kontroller og treffprosent. Publikums opplevelse av treffsikkerhet er imidlertid betydelig bedret. Årets innbyggerundersøkelse viser en markant økning i andelen som mener at Tolletaten har treffsikker objektutvelgelse. Det kan

være flere mulige årsaker til denne økningen, men sett i lys av at svært få faktisk har reist de siste to årene, samt at tv-serien TOLL sammenfaller med økningen – er det nærliggende å anta at det siste har hatt størst effekt. I tillegg kan positiv medieomtale av beslag bidra til opplevelsen av treffsikre kontroller.

Tabell 3-14: Totalt antall avdekkede overtredelser, fordelingen mellom de ulike områdene, antall kontroller, antall treff og treffprosent i grensekontrollen

År	2019	2020	2021	Gjennomsnitt
Totalt antall overtredelser	33 418	23 113	21 062	25 864
Reisende	16 033	6 382	5 546	9 320
Gods/kurer	636	622	737	665
Transportmiddel	7 552	3 951	3 901	5 135
Postsendinger	9 197	12 158	10 878	10 744
Antall kontroller	225 169	137 384	129 427	163 993
Treffprosent	15 %	17 %	16 %	16 %

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Nedgangen i samlet antall registrerte overtredelser skyldes til en viss grad de samme faktorene som påvirker antall avdekkede alvorlige overtredelser. I den registrerte vareførselen skyldes nedgangen i tillegg til at vi har hatt behov for å omfordele noen ressurser fra kontroll over til analyse, forebygging, digitaliserings- og utviklingsarbeid. Volumet i varestrømmer er økende, og Tolletaten er avhengig av å iverksette grep som bidrar til økt kvalitet og effektivitet i behandling av innrapportert data fra næringslivet. Omfordeling av ressurser er et helt nødvendig grep for å håndtere utfordringene Tolletaten står overfor. Konsekvensen av dette er et redusert kontrollnivå, men på sikt skal dette bidra til vesentlighet i form av bedre kontroll, risikoforståelse og effektiv virkemiddelbruk.

Tolletatens resultater påvirkes av redusert persontrafikk og etatens behov for å omprioritere kontrolloppgaver til å ivareta ekspedisjonstjenester, godskontroll og støtte til politiets personkontroll, samt konsekvensene av nødvendige interne

smittevernstiltak som har holdt ansatte borte fra sine kontrolloppgaver. Vi har også omdisponert personell til etatens pågående arbeid med utvikling og digitalisering. For å holde resultater så gode som mulig under rådende situasjon, har Tolletaten utarbeidet og iverksatt et sett med felles kontrollprioriteringer som grunnlag for en mer balansert objektsutvelgelse og økt synlighet. Prioriteringene har medført større ressursinnsats i godskontroll og økt tilstedeværelse blant annet i ISPS-havner, småflyplasser, laste-/ lossesteder og tollager. I tillegg har vi generelt hatt økt tilstedeværelse på grenseoverganger uten fast bemanning og til sjøs.

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Styringsparameter 2.5: Samlede beslag – antall beslag i grensekontrollen

Det totale antall beslag i grensekontrollen i 2021 ligger på samme nivå som i 2020, men er betydelig lavere enn i perioden 2017-2019. Reduksjonen

i antall beslag fra 2020 skyldes i all hovedsak nedgang i antall reisende inn til Norge som følge av restriksjoner under covid-pandemien. Tabellen under viser hvordan totalt antall beslag fordeler seg på beslagsvaregrupper i perioden 2017-2021.

Tabell 3-15: Antall beslag per beslagsvaregruppe, 2017-2021

Beslaglagt vare	2017	2018	2019	2020	2021
Totalt antall beslag	37 498	37 811	36 669	19 316	20 492
Alkoholholdige drikkevarer	17 536	17 196	17 552	6 784	7 752
Andre varer	2 358	2 007	1 839	1 707	2 207
Farmasøytiske preparater	2 100	1 941	1 973	1 699	2 315
Fauna	74	67	91	148	149
Kjemikalier	2	1	2	2	1
Narkotika	4 352	4 222	3 736	2 897	2 532
Tobakksvarer	10 453	9 854	10 224	5 419	5 177
Våpen	623	2 523	1 252	660	359

I 2020 ble antall beslag av alkohol og tobakk betydelig redusert sammenlignet med årene før. I 2021 ligger antall beslag i disse varegruppene på samme nivå som i 2020. Beslagene er i hovedsak beslag av mindre mengder alkohol og tobakk som skjer ved kontroll av reisende med fly, personbil eller ferge. Nedgangen i antall beslag er en konsekvens

av at persontrafikken til Norge har vært betydelig redusert både i 2020 og i 2021. For de øvrige varegruppene har ikke nedgangen i antall beslag vært like stor i de siste to årene sammenlignet med tidligere år. De fleste beslagene av disse varene gjøres i postsendinger, og denne varestrømmen har i all hovedsak gått som normalt i perioden.

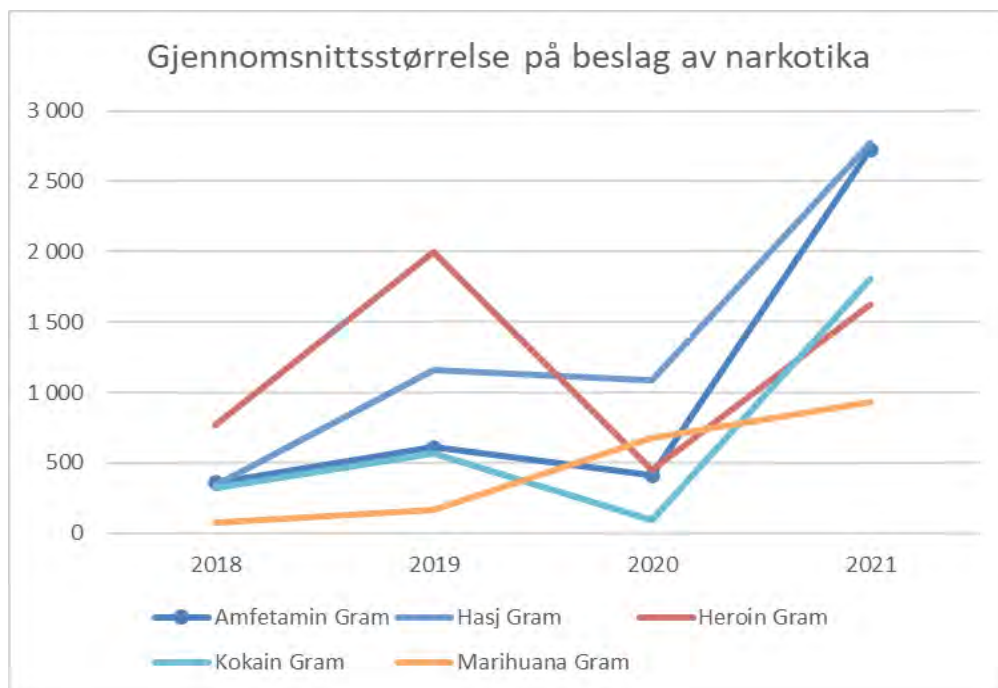
Styringsparameter 2.6: Beslagenes gjennomsnittsstørrelse

For narkotiske stoffer har gjennomsnittsstørrelsen på beslagene økt i 2021. Dette synes å ha sin årsak i årets kontrollprioriteringer hvor etaten har omdisponert ressurser fra reisendekontroll til godskontroll. I godskontrollen avdekkes normalt færre, men større beslag.

For alkohol og tobakksvarer har gjennomsnittsstørrelsen på beslagene gått ned. Nedgangen har sannsynligvis en sammenheng med pandemien, men det kan også skyldes tilfeldige variasjoner da noen få store beslag kan trekke opp gjennomsnittet i enkeltår.

Utviklingen i størrelsen på beslagene kan være en indikasjon på at de kriminelle aktørene i økende grad profesjonaliseres, og dermed har både evne og økonomi til å ta større risiko. Dette ser vi også hos våre naboland. Oppdagelsesrisikoen har økt noe gjennom at etaten har blitt bedre på målrettet objektutvelgelse, mot større aktører det er mer krevende å oppspore. For alkohol og sigaretter er utviklingen noe mer nyansert, men dette kan også skyldes den pågående pandemien som påvirker reisemønstre for reisende som bringer med seg alkohol og sigaretter. Etaten vurderer derfor måloppnåelsen samlet sett for beslagenes gjennomsnittsstørrelse som tilfredsstillende.

Figur 3-16: Gjennomsnittsstørrelse på beslag av narkotika

Prioriterte tiltak under hovedmål 2

Elektronisk nærvær ved alle landeveis grenseoverganger

Tolletaten har i 2021 arbeidet med å forbedre ANPR-løsningen slik at Tolletatens elektroniske nærvær ved landets grenseoverganger og fergeterminaler med utenlands trafikk ytterligere har blitt forsterket. Sentral systemstøtte har gjennomgått flere tekniske og funksjonelle oppgraderinger som har bidratt til styrket stabilitet, høyere grad av tilgjengelighet og ny funksjonalitet.

Tolletaten har i 2021 arbeidet med å planlegge evalueringen som etter tildelingsbrevet skal være gjennomført innen utgangen av 2022. Nye metoder for målretting av kontroller gjennom dataanalyse og digital etterretning har vært testet for vurdering av effekt. I 2021 ble det også utredet muligheten for å justere bruken av ANPR innenfor gjeldende regelverk. Tolletaten er i rute for å levere det planlagte evalueringsoppdraget innen frist.

PNR-direktivet – systemstøtte og passasjeropplysningsenhet

Forprosjektet leverte sin rapport 5. mars 2021. På bakgrunn av dette er det etablert et hovedprosjekt ledet av Politiets Sikkerhetstjeneste (PST), etter samme mønster som forprosjektet, med en arbeidsgruppe og en styringsgruppe. Tolletaten deltar i arbeidsgruppen og har medlemmer i styringsgruppen. Justisdepartementet ga PST i oppdrag å gjennomføre hovedprosjektet for etablering av en passasjeropplysningsenhet, med

sikte på en operativ PIU3 (Passenger Information Unit)³ fra 1. januar 2022 og full drift fra 1. juli 2022 i tråd med supplerende tildelingsbrev nr. 3, datert 25. mars 2021. Etableringen av operativ PIU er forsinket og kan forventes etablert så snart nødvendige endringer i grenseloven er iverksatt. Endringene i grenseloven, som er nødvendige for at PNR-enheten kan motta opplysninger fra flyselskapene, er for tiden til behandling i Stortinget. Justiskomiteen ga innstilling i saken 15. februar 2022, der flertallet anbefalte at Stortinget skulle vedta lovendringene. I følge Stortingets nettsider er foreløpig dato for behandling i plenum satt til 17. mars 2022.

Det er avsatt areal til PIU i Kripos sine lokaler. Leder for PIU er tilsatt. Rekruttering fra Tolletaten til PIU^[2] er i prosess og vil ferdigstilles 1. tertial 2022. SITA er valgt som mottaksløsning og FNs Go Travel-system er valgt som behandlingsløsning. Tolletaten vil kunne motta opplysninger fra PNR-enheten der det er grunn til å tro at det kan avdekkes lovbrudd med strafferamme på tre år eller mer. Etaten arbeider med utredning om muligheten for å få tilgang til opplysninger for å avdekke tollovertredelser med lavere strafferamme enn tre år etter at passasjeropplysningsenheten er etablert.

Revidert sikkerhetsavtale med EU og EUs importkontrollsystem (ICS2)

Revidert sikkerhetsavtale med EU, med krav til innføring av ICS2, trådte i kraft fra 15. mars 2021. Fra denne dato mottok vi forhåndsvarsler av postforsendelser fra tredjeland før varene ble lastet om bord på flyet. I første fase av ICS2 er Posten den

2: Passenger Information Unit. Enhet som samler inn passasjerdata som skal brukes til å forebygge, oppdage og etterforske terrorisme og alvorlige forbrytelser

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

eneste aktøren i Norge som berøres av de nye kravene med innføringen av det nye importkontrollsystemet. Tolletaten deltar på møter i regi av EU, og det jobbes med planer for fase 2 som skal realiseres 1. mars 2023. Før ikraftttredelse av neste fase av ICS2 vil man sende ut et nytt utkast til forskriftsendringer på høring, med oppdaterte krav. Det ble tidlig utarbeidet regler for å ivareta kravene om risikovurdering for flysikkerhet. En del av avtalen tillot Norge å beslutte å vente med iverksettelse av bl.a. forhåndsvarsler av postforsendelser fra Svalbard. Vi har per 7. november mottatt 3 603 375 forhåndsvarsler av postforsendelser fra tredjeland.

Internasjonalt samarbeid

Internasjonalt samarbeid er en vesentlig del av Tolletatens virke og bidrar blant annet til internasjonal regelverksutvikling, informasjonsutveksling og kompetanseheving.

Samarbeidet med andre lands tollmyndigheter, bilateralt og via internasjonale organisasjoner, har også i 2021 foregått primært via digitale plattformer. Aktiviteten har vært høy til tross for manglende reisevirksomhet. Det har under pandemien vært enklere å oppnå fremdrift i de bilaterale prosessene Tolletaten deltar i enn i globale fora.

I kraft av å ha et sete i WCOs Policy Commission fra juli 2021, har Tolletaten deltatt aktivt i diskusjoner om WCOs langsiktige prioriteringer, og der blant annet vektlagt tollmyndigheters rolle i bærekraftsarbeidet og internasjonalt samarbeid om digitalisering.

Arbeidet med frihandelsavtaler har hatt god fremgang i 2021. Tolletaten har bistått departementet ved å lede og

delta i møter på vårt ansvarsområde i forhandlinger om nye og endrede avtaler mellom EFTA og en rekke andre land. Ny frihandelsavtale med Storbritannia ble iverksatt 1. desember, og er gjennomført ved endring i tollforskriften. Tekster er oversatt og publisert på toll.no. Etter iverksettelsen er det prioritert å følge opp mer konkrete problemstillinger for næringslivet.

Mer liberale regler i Opprinnelseskonvensjonen² ble 1. september gjennomført bilateralt mellom Norge og EU. Oppdatering med nye regler i de andre frihandelsavtalene som omfattes av de nye reglene, gjennomføres fortløpende.

Når det gjelder GSP-ordningen for utviklingsland har Tolletaten fulgt opp endringer bl.a. overfor land som har tatt i bruk REX-systemet for opprinnelseserklæringer, og i samarbeid med FIN og UD utformet nye regler for kategorisering av GSP-land.

Tolletaten har også i 2021 ivaretatt rollen som leder og sekretariat for den nasjonale handelsfasiliteringskomiteen, og to møter har vært avholdt. Komiteen fungerer som et nyttig dialogforum med næringslivet der etaten har kunnet dele kunnskap om virkningene av både internasjonalt samarbeid og endringer i nasjonale reguleringer. Tolletaten har også deltatt i UNECEs prosjekt for involvering av næringslivet i arbeidet med handelsfasilitering.

Nordisk samarbeid har vært høyt på agendaen i 2021. Det er etablert en nyttig strategisk ledergruppedialog med svenske tollmyndigheter. Tolletaten har også tatt en aktiv rolle i å strømlinjeforme arbeidsprosesser i Nordisk Tolladministrativt Råd, med sikte på å effektivisere dette forumet.

2: Den regionale konvensjonen om felles preferanseopprinnelsesregler for Europa og statene ved Middelhavet (PEM-konvensjonen),

Hovedmål 3: Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter

Tolletaten har ansvar for grensekryssende vareførsel og forvalter regelverk på grensen på vegne av 20 andre statlige myndigheter. Vi har også kontrollsamarbeid med en rekke andre myndigheter. Dette gjør Tolletaten til en utpreget samarbeidsetat. Til sammen har Tolletaten inngått 25 samarbeidsavtaler med andre myndigheter og aktører, hvorav det ble inngått to nye avtaler i 2021 med henholdsvis Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (NKOM) og Helsedirektoratet. I januar 2022 ble det inngått samarbeidsavtale med Patentstyret.

Tolletaten ønsker en enda sterkere strategisk forankring og nasjonal styring av omforente prioriteringer med de ulike regelverkseierne. Vi arbeider derfor stadig for å videreutvikle dette feltet, slik at prosesser på tvers av samarbeidende myndigheters ansvarsområder blir best mulig koordinert og strømlinjeformet. Det har de siste årene vært en positiv utvikling på flere områder, og dette arbeidet vil fortsette i årene fremover.

Tolletaten, med ansvar for den grensekryssende vareførselen og vår posisjon på grensen, har gjennom pandemien erfart et tydelig forbedringspotensial med hensyn til å integrere Tolletatens ansvarsområder i nasjonale strukturer for krisehåndtering, både planlegging og øving i forkant, strukturelt og i akuttfasene. Det har i løpet av pandemien utviklet seg et godt, men forholdsvis uformelt samarbeid på operativt nivå mellom etatene på grensen. Denne gruppen bidrar vesentlig til koordinering i grenserelaterte spørsmål.

Tolletaten ønsker at disse positive erfaringene formaliseres, slik at det som en del av samfunnets beredskapsstrukturer er en formell gruppe som håndterer nasjonale, operative problemstillinger på grensen.

Noen av de utviklingsområder som Tolletaten har identifisert er:

- Behov for å etablere en permanent nasjonal operativ grensekoordineringsgruppe
- Videreutvikle omforente prioriteringer mellom Tolletaten og de samarbeidende myndigheter med grensekryssende regelverk
- Bidra til å synliggjøre behov for justeringer i enkelte samarbeidende etaters regelverk for å muliggjøre bedre håndheving av regler om grensekryssende vareførsel
- Løpende vurdere behov for forbedring av informasjonsutveksling, og hjemmelsgrunnlag for denne utvekslingen
- Bidra til å utvikle større grad av digital samhandling med regelverkseierne
- Ha en helhetlig tilnærming til oppfølging av brudd på andre myndigheters regelverk som Tolletaten avdekker, herunder sanksjonering, inndragning og destruksjon.
- Oppfordre til mer systematiske tilbakemeldinger fra de etatene Tolletaten overleverer saker til
- Foreslå flere samordnede og felles informasjonstiltak for økt etterlevelse

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Bruker- og samfunnseffekter

Det er ressursbesparende for samfunnet at Tolletaten ivaretar andre myndigheters interesser tilknyttet grensekryssende vareførsel, noe World Customs Organization (WCO) kaller Coordinated Border Management (CBM). Tolletaten kaller dette koordinert grenseforvaltning, og ønsker å videreutvikle konseptet. Dette vil vi gjøre langs to akser: Både gjennom å være regelverkseiernes viktigste kunnskapskilde for å forstå den grensekryssende vareførselen knyttet til deres regelverksområde, men også for at våre brukere skal kunne forholde seg til én myndighet for å få utført sine forretninger og overholdt sine forpliktelser ved grensekryssende vareførsel.

I den krevende pandemisituasjonen samfunnet har stått i de siste to årene, har Tolletaten systematisk gitt faktainformasjon om vareførselen til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), Finansdepartementet (FIN) og Forsvarets operative hovedkvarter (FOH), noe som har lagt til rette for mer målrettede tiltak for å ivareta samfunnets behov for forsyningssikkerhet.

For øvrig har Tolletaten gjennom pandemien hatt en sentral rolle i forbindelse med importkontroll av smittevernutstyr. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Arbeidstilsynet og Statens Legemiddelverk er alle eiere av restriksjonsregelverk som regulerer importvilkår for slikt utstyr, alt etter hvilket bruk utstyret er ment for. Det har til tider vært utfordrende å koordinere mellom disse etatene og Tolletaten, men et stadig tettere samarbeid har styrt samarbeidet og koordineringen i riktig retning.

Etatene vil bygge videre på disse gode erfaringene i det videre samarbeid.

Tolletaten har også hatt et omfattende og tett samarbeid med politiet i forbindelse med personkontroll ved grensepassering.

Gjennom tverretatlige etterkontroller av to sjømateksportører i 2019/2020 ble det avdekket feilaktig opprinnelsesdokumentasjon i forbindelse med eksport av nesten 400 tonn russisk kongekrabbe. Eksportene medførte tollunndragelser på nærmere 10 millioner kroner i mottakerlandene, og fangstsertifikatene viste feilaktig den eksporterte russiske kongekrabben som norsk. Denne type kontroller er viktig for Norges anseelse som en seriøs sjømateksportør, og slike eksporter kan også true grunnlaget for inngåtte frihandelsavtaler.

Nylige endringer i tobakksskadeloven krever nå bevilling for å innføre, utføre eller produsere tobakksvarer i Norge, noe Tolletaten er i dialog med Helsedirektoratet for å følge opp.

I mai var Kulturdepartementet vertskap for et arrangement med tilbakelevering av rundt 600 ulovlig innførte kulturgjenstander til en rekke land. Flere av gjenstandene var stanset av Tolletaten. Regjeringen leverte tilbake rekordmange ulovlig importerte kulturminner, og Tolletaten deltok med to representanter. Tolletaten har i 2021 deltatt i kontrollaksjon om kulturminner (OP Pandora VI). Et annet samarbeid mellom Tolletaten, Kulturrådet og Kulturdepartementet medførte at en planlagt eksport

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

av kulturminner til en deklart verdi av seks millioner kroner ble stanset før grensepassering.

Et nytt regelverk innen IPR-området (immaterialretten) ble innført 1. juli 2021. Det nye regelverket vil effektivisere saksbehandlingen ved utvidede rettigheter for Tolletaten, og vil kunne avlaste Oslo tingrett. Tolletaten har samarbeidet tett med Patentstyret gjennom hele året, herunder for å opplyse om og forebygge brudd på immaterialretten. Samarbeidet mellom Tolletaten og Patentstyret ble

formalisert gjennom en samarbeidsavtale i januar 2022.

Tolletaten har også påbegynt et samarbeid med Arkivverket om utførsel av offentlige arkiv for skanning utenlands. Dette krever dispensasjon fra Arkivverket, og samarbeidet har avdekket et misforhold mellom Arkivverkets dispensasjoner og de reelle utførsler. Kontrollaktiviteter og samarbeid fortsetter i 2022.

Resultater og oppnåelse av ambisjoner

Tabell 3-17: Resultatskjema hovedmål 3

Hovedmål	Resultatskjema - hovedmål med styringsparametere (SP)			
	Nr SP	Styringsparameter	Ambisjonsnivå	Resultat
Hovedmål 3 - Tolletaten støtter opp under virksomheten til andre myndigheter	3.1	Samarbeidende myndigheters opplevelse av Tolletatens tjenesteleveranser (måles ved kvalitativ gjennomgang)	Tilfredsstillende	Tilfredsstillende

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Gjennom Tolletatens daglige virksomhet ivaretas samarbeidsrelasjonene, blant annet gjennom etterretnings- og kontrollarbeid, prosedyre- og regelverksutvikling, og i tverretatlige samarbeidsfora. Eksempler på dette kan være gjennom bidrag til å utarbeide veiledere og støtteverktøy for kontroll av særskilte typer varer (avfall, animalske næringsmidler, radioutstyr etc.), og i samarbeidsfora som styrker myndighetenes innsats mot økonomisk kriminalitet.

Etaten arbeider målrettet for å gå fra en situasjon med gode eksempler på lokalt og sentralt samarbeid, til en situasjon der dette suppleres med sterkere strategisk forankring og nasjonal styring. Dette innebærer mest mulig koordinerte og effektive prosesser på tvers av ansvarsområdene mellom Tolletaten og samarbeidende myndigheter, og dette er noe vi vil arbeide videre med.

Gjennom pandemien har Tolletaten støttet NFD, FIN og FOH med analyser og statistikk. Dette som bidrag til situasjonsforståelse, herunder for å monitorere varestrømmen for å identifisere eventuelle tegn til redusert forsyningssikkerhet.

Rapporteringen til NFD er nå etablert på fast basis, og vil videreføres også etter at pandemisituasjonen er over.

Tolletaten har i 2021 deltatt i flere tverrfaglige kontrollaksjoner, både internasjonale og nasjonale. Blant annet Demeter VII (ulovlig handel med farlig avfall) som ble gjennomført i tett samarbeid med

Miljødirektoratet. Av internasjonale aksjoner deltok Tolletaten, sammen med Statens legemiddelverk, også i WCO-aksjonen Stop II, som fokuserte på ulovlig og falskt medisinsk utstyr i forbindelse med pandemien.

Aksjonene synliggjør at det tverrfaglige nasjonale samarbeidet er viktig for en samlet nasjonal innsats sammen med internasjonale partnerorganisasjoner.

Grunntanken i helhetlig grenseforvaltning, hvor Tolletaten opptrer på vegne av mange regelverkseiere, er at kontroll av andre myndigheters restriksjoner innlemmes som en naturlig forlengelse av kontrollen med melde-, fremleggelse- og deklareringsplikten (som reguleres i tolloven). Å skille ut andelen ressurser som er knyttet til restriksjoner er derfor vanskelig, selv om det er tydelig at Tolletaten bruker mer ressurser på dette nå enn tidligere.

Gjennom organiseringen av Tolletaten, er ansvaret for den daglige koordinering og oppfølging av samarbeidet med andre myndigheter og virksomheter fordelt på flere divisjoner. Dette ivaretar hensiktsmessig sammenheng mellom Tolletatens operative oppgaveløsning og samarbeidende aktørers behov for bistand.

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Prioriterte tiltak under hovedmål 3

Tolletaten har i 2021 fortsatt arbeidet med å videreutvikle og forsterke samarbeidet med regelverkseiere, kontrollmyndigheter og andre aktører vi samarbeider med.

Pandemien har tidvis gjort dette arbeidet utfordrende, men samtidig har den medført at Tolletatens rolle som samfunnssikkerhetsaktør er blitt mer tydelig. Dette er synliggjort særlig i forbindelse med samarbeidet med politiet, helsemyndigheter og andre aktører med sentrale roller i tilknytning til å iverksette smittevernstiltak langs grensen.

For eksempel pågår det et arbeid mellom Statistisk Sentralbyrå (SBB) og Tolletaten for å kartlegge muligheten for digitalisering av arbeidet med feillister og øvrige felles tiltak for å forbedre kvaliteten på handelsstatistikken med utlandet ytterligere.

Samarbeidet mellom Tolletaten og Politidirektoratet, og videreutvikling av dette, har pågått i 2021, og vil fortsette i 2022. Politiet har en rolle som regelverkeier overfor Tolletaten gjennom våpenlovgivningen. Etatene samarbeider også om fellestjenester som felles lokaliteter, innkjøp og gjensidig kompetanseutvikling. Målet er å optimalisere samarbeidet på flere områder, herunder sanksjonsområdet. Begge etater har viktige faglige interesser på grensen gjennom henholdsvis Tolletatens ansvar for vareførselen, og politiets ansvar for personkontrollen. Det operative samarbeidet har i stor grad hatt pandemisituasjonen i fokus, og dette samarbeidet har fungert godt. Tolletaten og politiet

har i lange perioder hatt ukentlige statusmøter flere steder i landet for å ivareta det operative samarbeidet og sameksistensen i grensekontrollen.

Politiet har utviklet en applikasjon (app) for verifikasjon av ID-dokumenter, og har tilbudt Tolletaten å delta i utprøvingen av denne. Appen skal kunne lese av og sjekke ekthet og tapsstatus av norske ID-kort og pass, og Tolletaten har samarbeidet med politiet gjennom intervjuer og møter om en slik applikasjons brukergrensesnitt. Etter å ha blitt utprøvd blant annet i Tolletaten, deltar vi nå i pilotversjonen.

I forbindelse med etablering av en ny politienhet i grensegaten på Magnormoen, har vi engasjert oss for å sikre at Tolletatens interesser ivaretas når den etableres midt i Tolletatens produksjonslinje. Vi er tilbudt å delta i prosjektets styringsgruppe, noe vi har takket ja til.

Samarbeidet med Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM), som blant annet regulerer innførsel og utførsel av radioteknisk utstyr, var tenkt formalisert i 2020, men ble utsatt til 2021 på grunn av pandemien. Det er avholdt etatsledermøte, og etatene har samarbeidet om en veileder og en håndbok til hjelp for tolletatens personell når diverse restriksjonsbelagte produkter påtreffes i kontrollen.

Tolletaten har samarbeidet med Miljødirektoratet, blant annet når det gjelder helsekostprodukter med innhold av truede plantearter. Beslagstallene på denne type produkter har fordoblet seg siden 2020. Vi har

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

også samarbeidet om deltakelsen i en internasjonal kontrollaksjon rettet mot avfall.

Tolletaten ønsker å revitalisere det overordnede samarbeidet med Skatteetaten, og har i 2021 arbeidet for å tilrettelegge for dette. Arbeidet er startet opp, blant annet med en revisjon av etatenes omfattende samarbeidsavtale med underavtaler fra 2016. Arbeidet vil fortsette i 2022, blant annet med et etatsledermøte i mars.

I forbindelse med revisjon av oversikten over kritiske samfunnsfunksjoner fra 2016 (KIKS-rammeverket), har vi foreslått at Tolletatens rolle synliggjøres og tydeliggjøres der hvor ansvarsprinsippet gir Tolletaten en (viss) beredskapsrolle når det gjelder grensekryssende vareførsel. Dette vil kunne bidra til at Tolletaten i tide blir involvert i de beslutninger som tas for å løse beredskaps- og krisesituasjoner som også berører koordinering av grensekryssende aktivitet.

I mars 2020 ble Tolletaten definert med kritisk samfunnsfunksjon innen området «Forsyningsikkerhet», og dette er en rolle vi har foreslått at beskrives nærmere i KIKS-rammeverket.

Kontroll av ruspåvirket kjøring – utredning om Tolletaten bør få myndighet

Tolletaten avventer initiativ fra Finansdepartementet etter at saken har vært regjeringsbehandlet.

Levering av handelsdata til European Free Trade Association (EFTA)

Tolletaten leverer handelsdata på vegne av Norge til EFTA-sekretariatet for analyse og videresending til frihandelspartnere. Dette er grunnlagsdata for å undersøke bruken av frihandelsavtaler. Til dette brukes et nytt handelsstatistikkverktøy i Datavarehus TVINN, som ble utviklet av Tolletaten.

Levering av trafikk- og varestrømsdata til Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Tolletaten har levert månedlig en trafikk- og varestrømsanalyse til NFD. Formålet med analysen er å bidra til en oppdatert situasjonsforståelse, og å identifisere tegn til redusert forsyningsikkerhet.

Oppfølging av regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet

Tolletaten har de siste årene i økende grad deltatt i samarbeidet for å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Vinteren 2021 fremla regjeringen en revidert strategi mot arbeidslivskriminalitet, der Tolletaten fikk en tydeligere rolle knyttet til flere av tiltakene og hvor samarbeidet med Tolletaten skal forsterkes generelt. Som følge av dette har etaten bidratt i arbeidet med ny felles styringsmodell for a-krimssamarbeidet. Tolletaten har også utnevnt faste representanter både til de regionale styringsgruppene, lokale koordineringsgruppene og på deltid til kunnskapsgruppene i de ulike senterne. Deltakerne i kunnskapsgruppene vil være liasoner for etatens samlede kapasiteter og deltakelse videre i kontrollgruppene vil avhenge av kontrollformål og

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

hjemmelsgrunnlag. Etaten er dermed rigget for at ny styringsmodell trer i kraft, jf. tiltak 25 Videreutvikle det tverretatlige samarbeidet. Det har også vært arbeidet med å øke det systematiske samarbeidet med særlig politiet og Skatteetaten.

Til tiltak 5 Tiltak for å fremme seriøsitet i bygge- og anleggsnæringen deltar etaten i Byggenæringens seriøsitetsforum, som er en del av samarbeid mot svart økonomi.

Når det gjelder tiltak 33 Mer effektiv sanksjonering har det vært arbeidet med å revidere anmeldelsesinstruksen. Arbeidet har vært forholdsvis omfattende og omhandlet prinsipielle og strategiske avklaringer. Det har også vært dialog med andre myndigheter i saken, først og fremst politiet og Skatteetaten. Det legges opp til en oversendelse til Finansdepartementet i løpet av første halvår 2022.

Tiltak 39 Bedre registerkvalitet i offentlige registre er viktig også for datakvaliteten på deklarasjoner av vareførselen inn og ut av landet, som er Tolletatens ansvar. Deklarasjonsdataene danner utgangspunktet for handelsstatistikken, og utgjør et viktig kontrollgrunnlag så vel i forhold til avgifter som generell etterlevelse av regelverket for grensekryssende vareførsel. I etatsledermøte mellom Tolletaten og SSB denne våren ble det enighet om at etatene i felleskap skal samarbeide om økt datakvalitet så tidlig som mulig i verdikjeden, noe som også vil påvirke a-krimområdet.

Kontroll med animalske varer fra land utenfor EU/EØS (tredjeland)

ESA, EFTAs overvåkningsorgan, avdekket avvik i importkontrollen av animalske varer mv. fra tredjeland (utenfor EU/EØS). Ansvarlig myndighet på norsk side er Landbruks- og matdepartementet (LMD), herunder Mattilsynet. Saken berører samtidig Tolletaten som håndhever regelverket på grensen. I 2021 har Tolletaten jobbet videre med å finne løsninger som kan bidra til å lukke avvikene som ESA har påpekt. I den forbindelse har Tolletaten bidratt aktivt og identifisert et tiltak som sannsynligvis vil føre til at saken lukkes. Tiltaket består i at det innføres en deklarasjonsplikt for aktuelle varer fra tredjeland, i forbindelse med nye tollover og forskrifter.

Tiltaket er blitt drøftet med Finansdepartementet, og vil bli formidlet til ESA som forslag til løsning. Tolletaten vil sørge for at regelverksendringen inngår i utkast til forskrifter som skal ut på høring, slik at tiltaket vil kunne tre i kraft samtidig med nye lover og forskrifter (1. januar 2023).

Samarbeidende myndigheters opplevelse av Tolletatens tjenesteleveranser

I samarbeidsmøtene på etatsledernivå er evaluering av samarbeidet et fast punkt. I 2021 har vi gjennomført 14 etatsledermøter. Samarbeidet rapporteres som gjensidig tilfredsstillende. Samtidig jobber Tolletaten med å utvikle samarbeidet ytterligere, der et sentralt element er å bevisstgjøre flere av samarbeidspartnerne på hvilke rolle Tolletaten faktisk har på deres vegne.

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Nasjonal beredskap og Tolletatens rolle som samfunnssikkerhetsaktør har stått sentralt i 2021. Samarbeidet med Forsvaret under totalforsvarsparaplyen er styrket. Tolletaten er medlem av Sentralt Totalforsvarsforum (STF), hvor tolldirektøren møter. Vi har deltatt med et utvidet liaisonkorps i Forsvarets øvelse Polaris Gram 2021, og deltar også i et tverrsektorielt arbeid om militær mobilitet i Europa. Formålet er å digitalisere prosessen med EU-formular 302, og deretter harmonisere dette med NATO-formular 302, som i dag benyttes i Norge til forenklet deklarerings av militært materiell over grensene. NATO-formularet som brukes i dag er papirbasert og fra 1950-tallet, så Tolletaten ønsker å bidra til å modernisere prosessen rundt militær mobilitet i fredstid. Samarbeidet med Forsvaret vurderes som gjensidig formålstjenlig og vil fortsette i 2022.

Tolletaten har videreført dialogen med Heimevernsstaben (HV-Stab) fra 2020, for å identifisere eventuelle samarbeidsflater i forbindelse med grensenære oppdrag. Pandemien har synliggjort at etatene har et potensial for samarbeid, og da særlig i forbindelse med Forsvarets bistandspplikt til Tolletaten.

Tolletaten har i 2021 arbeidet videre med digitalisering av forenklet forelegg for tollovertredelser. Heldigital løsning for forenklet forelegg vil bli utarbeidet i 2022, noe som vil øke den digitale samhandlingen med både politiet og Skatteetaten (v/ Statens innkrevingssentral).

Det ble i 2021 påbegynt et arbeid med en grundigere kartlegging av arbeidsprosessene og arbeidsflyten mellom Tolletaten og påtalemyndigheten særlig relatert til postforsendelser. Antall funn i postforsendelser utgjør et stort antall av sakene som anmeldes til påtalemyndigheten, og arbeidet med oppfølging av beslagene er omfattende. Tolletatens anmeldelser knyttet til postforsendelser blir i all hovedsak henlagt. Det antas følgelig å kunne være et betydelig forbedringspotensial her, og det ble gjennomført flere arbeidsmøter med deltakere fra Tolletaten og Politidirektoratet for å identifisere forbedringspunkter nærmere. Det ble identifisert særlig rom for forbedret digital samhandling, og arbeidet fortsetter i 2022.

Andre føringer og prioriterte tiltak

Tollfaglig utdanning Bachelor (BA) i Toll, vareførsel og grensekontroll

Opptak til første kull i «Bachelor i Toll, vareførsel og grensekontroll» ble gjennomført høsten 2021. Studiet var det nest mest søkte studiet under samordnet opptak, noe som resulterte i et høyt karaktersnitt for å komme inn på studiet. 43 studenter ble tatt opp til studiet. Universitetet i Stavanger (UiS) har ansvar for gjennomføring av studiet, mens Tolletaten har et særlig ansvar for praksisperiodene og et eget emne om «toll- og vareførsel». Prosjektet rundt utvikling av studiet ble avsluttet i desember og er nå overført til drift.

Samarbeidet med UiS gir mulighet for forskning på relevante områder for Tolletaten. Høsten 2021 er det igangsatt et arbeid for å skissere opp mulige forskningsområder og hvordan forsknings samarbeidet skal organiseres. En synergi av samarbeidet er at det er tildelt midler til UiS fra KD til en stipendiatstilling tilknyttet BA i Toll, vareførsel og grensekontroll.

Etter- og videreutdanning Bachelor (EVU-BA)

Bachelor i Toll, vareførsel og grensekontroll ved Universitetet i Stavanger (UiS) gir en formalkompetanse på bachelornivå med mulighet for studentene til å bygge på med videre studier. For å sikre at dagens tollfaglig ansatte gis mulighet til å formalisere og videreutvikle sin kompetanse, er det igangsatt tiltak som skal videreutdanning til en bachelorgrad. Det arbeides for

realkompetansevurdering og videreutdanning i regi av UiS. Studentene må ta 60 studiepoeng ved UiS for å kunne oppnå en bachelorgrad. Arbeidet startet høsten 2021. Det tas sikte på en akkreditering av studiet i 2022. Ambisjonen er å kunne tilby de første studiepoenggivende kursene i EVU-BA til tollfaglige i løpet av høsten 2022.

Etatsutdanningen

31. august 2020 var det oppstart av det siste aspirantkullet etter gammel etatsutdanningsmodell i Tolletaten. Staten har ansatt 30 nye tollaspiranter som avslutter sin utdanning i januar 2023. 2021 har til dels vært preget av tilpasninger og tilrettelegginger av undervisningen i henhold til retningslinjer om smittevern fra myndighetene. Dette har tidvis medført krevende omstillinger underveis i et komplisert utdanningsløp, der enkelte deler av opplæringen har blitt flyttet og mye av undervisningen har blitt gjennomført digitalt. Kullet vil imidlertid fullføre sin utdanning til planlagt tid.

Tilpasset kompetanseløp for eksternt rekrutterte

I perioden fram til de første Bachelor-studentene er uteksaminert vil særlig grensedisjonen oppleve behov for ny bemanning pga økt antall fratredelser i kombinasjon med økt naturlig avgang. I januar 2022 vil det settes i gang et prosjekt for å etablere et tilpasset kompetanseløp for eksternt rekrutterte.

Kompetanse- og lederutvikling:

Lederutviklingsprogrammet L+

Etatens lederutviklingsprogram L+, har videreført fokuset på ledergruppeutvikling i 2021. Samtlige ledergrupper på nivå 2 startet et utviklingsløp som har pågått gjennom året. Enkelte av disse aktivitetene fortsetter inn i første kvartal 2022. Som følge av omorganiseringen har Tolletaten ansatt flere nye ledere. Programmet har arrangert to ledersamlinger for alle lederne i etaten. Vår 2021 ble det avholdt en digital dagssamling, mens det til høsten 2021 ble gjennomført et fysisk samling som strakte seg over to dager.

Etter- og videreutdanningsmidler

I 2021 fikk 29 ansatte tildelt etter-og videreutdanningsmidler. Tiltaket skal bidra til å heve formalkompetansen i etaten innen prioriterte fagområder og fokuserte på fagområdene data-og/ eller virksomhetsanalyse, sikkerhet og beredskap, digital transformasjon, varestrømmer og logistikk, prosess- og prosjektledelse og fagspesifikk ledelse. I løpet av hele 2021, var det totalt 61 ansatte som mottok støtte til etter- og videreutdanning.

Karriereutviklingssystem

I desember 2021 var det oppstart av et prosjekt med mål om å etablere et karriereutviklingssystem som skal gi forutsigbare karriereveier for ansatte i etaten. Karriereutviklingssystemet har klare tangeringspunkter og grenseflater mot de øvrige utdanningsløp og tilbud i etaten, og er svært viktig for motivasjon og kompetanse- og talentutvikling.

Digital læring

Tolletaten har i 2021 styrket satsningen på digital læring for egne ansatte, og etablert og lansert Kompetanseportalen som er etatens digitale læringsplattform. Denne benyttes til intern opplæring, faglig påfyll og kompetanseheving for Tolletatens ansatte. Målinger viser at plattformen er i bruk på tvers av divisjoner blant alle ansattgrupper. I løpet av 2021 har 20 nye kurs blitt lansert på plattformen. Det er etablert «Nettverk for digital læring» i etaten. Dette for å styrke samarbeidet på tvers mellom ansatte som jobber med kompetanse og digital læring.

Kritisk kompetanse

På enkelte områder erfarer etaten at det er utfordrende å tiltrekke seg nødvendig kompetanse. Særlig gjelder dette kritisk kompetanse innen jus, personvern og tunge teknologistillinger innen applikasjonsutvikling (IT). Markedet er særdeles krevende innenfor disse nisjeområdene, og lønningene er svært høye som følge av dette.

Videreutvikling av styringsparametre mv.

Tolletaten har i 2021 prioritert arbeidet med å forbedre de interne styringsprosessene fremfor utvikling av nye styringsparametre. Samtidig har etaten høstet erfaringer med bruk av de etablerte styringsparametre i etatsstyringen. Det er på bakgrunn av disse erfaringene planlagt et arbeid med å revidere målstrukturen og tilhørende styringsparametre i 2022 og 2023 i samarbeid med Finansdepartementet. Tolletaten tar sikte på

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

at revidert målstruktur og eventuelt nye sett med styringsparametere skal tas i bruk i etatsstyringen fra og med budsjettåret 2024.

Forbedring av etatens håndtering av personopplysninger

Tolletaten har styrket kapasiteten på personvernområdet i divisjonene, og det jobbes videre med å implementere arbeidet med personvern som en integrert del av etatens øvrige prosesser. Arbeidet med å gjennomføre tidligere besluttede tiltak forventes avsluttet i 2022, men det vil også fremover være nødvendig å øke kvaliteten i etatens arbeid på dette området.

Kontroll av vareførselen til og fra Svalbard

Det har pågått et arbeid med å vurdere kontrollen av vareførselen til og fra Svalbard og Tolletaten har bistått departementet i dette arbeidet med utredninger og ressurser slik det er forespurt.

Digitalisering og strategisk IT-utvikling:

Overordnet om digitalisering og strategisk IT-utvikling

Tolletaten har i 2021 videreført arbeidet med å ta i bruk og videreutvikle digitale samhandlingsverktøy. Internkommunikasjon er styrket gjennom å ta i bruk Microsoft 365-løsningen Yammer og etablering av intranett på en ny og mer fremtidsrettet plattform. Etaten er med som pilotkunde i utviklingen av digitale HR-løsninger i regi av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ). Etaten

samarbeider også med DFØ om å ta i bruk nye datavarehusløsninger for å øke tilgangen til og gjenbruken av etatens data som forvaltes i DFØs IT-løsninger. Dette gjøres som et ledd i å forenkle og effektivisere rapporterings- og analysearbeidet i etaten.

Tolletaten har fokusert på helhetlig informasjonsforvaltning- og styring, samt og utvikling av digitale løsninger for å se dokumentasjons- og dataforvaltning i sammenheng. Etaten deltar i Digitaliseringsdirektoratet (DIGIDIR) og Arkivverkets regulatoriske sandkasse. Etaten vil i dette samarbeidet kunne bidra til å teste antagelser om gevinster på tvers av fagfelt i håndteringen av strukturerte datasett som ikke uten videre passer inn i Noark. Dette vil også kunne bidra til økt innsikt om problemstillinger rundt offentliggjøring av strukturerte datasett basert på Felles datakatalog og elnnsyn.

Tolletaten har testet ut maskinlæringsalgoritmer på deklarasjonsdata fra Tollvesenets Informasjonssystem med Næringslivet (TVINN). Maskinlæring kan brukes for å identifisere mønstre i store datamengder. Et av hovedformålene med arbeidet har vært bevis for konsept («proof of concept») for å vise at algoritmer brukt med deklarasjonsdata fra andre land også er anvendelige i en norsk kontekst. Videre kan kunnskapen fra dette arbeidet brukes til å forbedre datakvaliteten i TVINN, til etterretningsformål, og som beslutningsstøtte i deklarasjonskontrollen for å velge hvilke deklarasjoner bør tas ut til kontroll.

Digitalisert systemstøtte på kontrollområdet og ekspressfortolling

Tolletaten har etter at Treff-satsingen ble re-startet 1. september 2020, videreført arbeidet i 2021 i samsvar med mandat for Treff-satsingen, mottatt i desember 2020. Alt arbeid i satsningen har i 2021 hovedsakelig blitt gjennomført fra hjemmekontor som følge av Covid-19. Arbeidet med teknisk og organisatorisk tilrettelegging for ICS2 og etablering av ny systemstøtte innenfor kontroll- og etterretningsområdet slik at de gamle systemløsningene PUS og VIRK kan fases ut, har blitt gitt høyeste prioritet i arbeidet i 2021.

ICS2 innføres i tre faser og EU's milepæl for første fase var 15. mars 2021, med en innføringsperiode frem til 1. oktober 2021. Ny systemstøtte for å håndtere ICS2 fase 1 Flysikkerhet, ble utviklet og satt i produksjon 15.3.21. På samme dato var også den organisatoriske tilretteleggingen i etaten med tilhørende prosesser, rutiner og operasjonalisering av nasjonal helpdesk gjennomført. Den komplette systemløsningen for ICS2 Fase 1, herunder risikovurdering av forhåndsvarsler før ankomst med regelsett for helse, miljøfare og terror, ble produksjonssatt 30. september 2021. Produksjonssettingen og etterfølgende drift av løsningen har vært vellykket og ved utgangen av året er det mottatt og behandlet forhåndsvarsler for om lag 5.5 millioner forsendelser gjennom løsningen. Posten Norge ferdigstilte sine utviklingsaktiviteter knyttet til innpassering og dirigering til kontroll medio desember slik at hele den tekniske verdikjeden for understøttelse av ICS2 Fase 1 er på plass.

Gjennom 2021 er ny systemstøtte for kontroll og e-rapportering med tilhørende integrasjoner og historikkhåndtering blitt ferdigstilt. Den nye systemstøtten erstatter PUS og VIRK og treffer om lag 1200 brukere i etaten. Et omfattende opplærings- og innføringsarbeid ble gjennomført før den nye systemstøtten ble satt i produksjon 9. november. Fra samme tidspunkt ble tilgangen til PUS og VIRK for registrering av nye kontroller og innrapportering av etterretningsopplysninger, stengt. Produksjonssettingen og etterfølgende drift av løsningene har vært vellykket og ved utgangen av året er i underkant av 10 000 kontrolloppdrag registrert og innrapportert gjennom løsningen. Utfasingen av PUS og VIRK vil sluttføres i 1. tertial 2022.

I 2021 har det også blitt igangsatt et arbeid for å etablere systemstøtte for nettverksanalyse i tilknytning til etterretningsområdet i etaten. En pilot på den nye løsningen ble gjennomført våren 2021. Den nye systemstøtten ble produksjonssatt i desember 2021 og innføres i organisasjonen gjennom 1. tertial 2022.

I samsvar med mandatet for Treff-satsningen ble det våren 2021 gjennomført en samlet evaluering av pilotene for ekspressfortolling. Evalueringen viser at konseptet er godt, men at det er forhold rundt løsningen som må forbedres slik at de næringsdrivende i større grad tar løsningen i bruk. Etaten har høsten 2021 utarbeidet en strategi og handlingsplan for å håndtere disse utfordringene. Denne vil bli gradvis iverksatt gjennom Treff-satsingen. Pilotene på Svinesund

ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

og Ørje vil videreføres. Ved utgangen av 2021 har om lag 12.000 transporter blitt håndtert gjennom ekspressfortollingsløsningen.

Revidert gevinstrealiseringsplan for Treff-satsingen ble sendt til departementet i samsvar med fristen 4. juni 2021. Totale tallfestede gevinster av leveransene i Treff-satsingen ligger på om lag 484 millioner kroner i fulleffektsåret 2030, hvorav gevinster i form av realiserbare kostnadsbesparelser internt i Tolletaten utgjør om lag 29 millioner av disse. Resten er gevinster som tilfaller næringslivet. Utover disse tallfestede gevinstene er det også ikke-prissatte gevinster for brukerne, samarbeidende aktører og samfunnet for øvrig. I tillegg til de identifiserte og direkte gevinstene fra Treff-satsingen, vil Tolletaten gjennom satsingen få etablert en fleksibel og moderne digital plattform som legger grunnlag for andre tiltak, som eksempelvis ytterligere digitalisering og tilhørende gevinster som ikke er omfattet av Treff-satsingens mandat. Løsningene som er planlagt levert gjennom Treff-satsningen vil dessuten gjøre etaten i stand til å håndtere noe av den årlig økende oppgavemengden, og således bidra til fremtidig måloppnåelse.

En forenklet analyse av ferdigstillelsesgrad sett opp mot budsjett og gjenstående viser at programmet ved utgangen av 2021 har en ferdigstillelsesgrad på om lag 40% av omfanget i programmet. Kostnadmessig er Treff-satsingen på samme tidspunkt belastet med 275 millioner. Sett i forhold til styringsrammen for satsingen P50 (687 millioner) utgjør det 40% og i forhold til kostnadsrammen P85 (826 millioner) utgjør det 33,3 %.

4

Styring og kontroll i virksomheten

Overordnet vurdering av styring og kontroll

Etaten har i 2021 videreført arbeidet med å utvikle intern styring og kontroll. Arbeidet med å dokumentere fordelingen av roller, ansvar, myndighet og oppgaver på lavere nivå i organisasjonen er påbegynt, men ikke fullført. Dette arbeidet vil fortsette inn i 2022. På flere områder er det nå etablert overordnede styrende dokumenter, men også dette arbeidet vil fortsette i 2022. Det samme gjelder for arbeidet med å kartlegge virksomhetsprosesser hvor det er påbegynt en rekke kartlegginger i 2021 som fortsetter inn i 2022. Fundamentet for intern styring og kontroll vurderes til å være under stadig forbedring, og vil styrkes ytterligere i 2022.

Arbeidet med å slutføre ny virksomhetsstrategi har pågått gjennom hele året og forventes slutført tidlig i 2022. Dette strategiarbeidet har likevel lagt premissene for planlegging og intern prioritering for planperioden 2022-25. Med stadig strammere ressursrammer har det vært viktig å gjennomføre en planprosess som bygger på en felles situasjonsforståelse og enighet om hva som skal prioriteres i de nærmeste årene. Virksomhetsplanleggingen har synliggjort og håndtert strategiske utfordringer samtidig som de første steg for å realisere strategiske satsninger ivaretas. I 2021 har et nytt verktøy for aktivitetsplanlegging og oppfølging blitt utviklet. Dette er brukt i planprosessene for 2021 og vil bli brukt i oppfølgingen av virksomheten i 2022.

Etatens evne til å identifisere økonomiske avvik tidlig, effektivt og korrektive tiltak og gjennomføre

eventuelle interne omdisponeringer er god. Staten vurderer videre at evnen til å planlegge og følge opp mål og resultatkrav er styrket i 2021 og nå vurderes til å være god. Det er i løpet av året blitt etablert nye arenaer og prosesser for intern oppfølging av virksomhetsplaner og for operativ koordinering av tiltak og prioriteringer. Staten vurderer styringen av ambisjonsnivået i digitaliseringsprogrammet og innenfor økonomistyring til å være særlig god.

Tolletaten har redegjort løpende overfor departementet om resultatene fra driften, samt utviklingen i interne utviklingsprosjekter. I særlig grad har departementet og etaten fulgt opp satsingen i etatens digitaliseringsprogram som vurderes til å ha innfridd de mål- og resultatkrav som var satt for 2021. Når det gjelder de øvrige resultatene fra etaten vurderes disse til å være på nivå med tidligere år, men for enkelte parametere knyttet til antall avdekkede overtredelser er resultatene lavere enn forventet. For 2021 tilskrives dette i stor grad forhold som kan forklares med bakgrunn i korona-pandemien.

For å styrke etatens evne til å tidlig fange opp utviklingen på styringsparametere og sentrale nøkkeltall har det i løpet av 2021 blitt etablert hyppigere rapportering og nye verktøy for å automatisere rapportering og analyse er tatt i bruk. Det har vært et økt fokus på å styrke evnen til virksomhetsanalyse og -rapportering som vil fortsette i 2022.

Det er gjennomført ledelsens gjennomgang for

sikkerhet, informasjonssikkerhet, beredskap og HMS, samt en egen ledelsens gjennomgang på fagområdet personvern. Det er også etablert en fast orientering om trusselbildet for digital sikkerhet til Tolldirektørens ledergruppe. Anbefalinger fra ledelsens gjennomgang er innarbeidet i virksomhetsplanleggingen for 2021, mens anbefalingene fra internrevisjonene i 2021 innarbeides i virksomhetsplanene i løpet av våren 2022.

Arbeidet med å tydeliggjøre hjemmelsgrunnlaget for etatens kontrollmetoder og etablere nye faglige standarder i utførelsen av vareførsels- og kontrolloppgaver er videreført i 2021, men ikke ferdigstilt.

Nærmere omtale av forhold knyttet til styring og kontroll i Tolletaten:

Kontinuerlig forbedring og organisasjonsutvikling

Arbeidet med å få den nye organisasjonen til å sette seg på en god og produktiv måte etter den omfattende omorganiseringen i 2020 har fortsatt i 2021. Effektiv utøvelse av egen rolle og god samhandling internt i etaten og med våre samarbeidspartnere, er viktige mål. Det har gjennom året blitt etablerte flere tverrgående samarbeidsfora for å bedre samhandling.

Digitaliseringsprogrammet har i 2021 levert nye løsninger for kontroll og etterretningsrapportering som gir raskere og bedre tilgang på

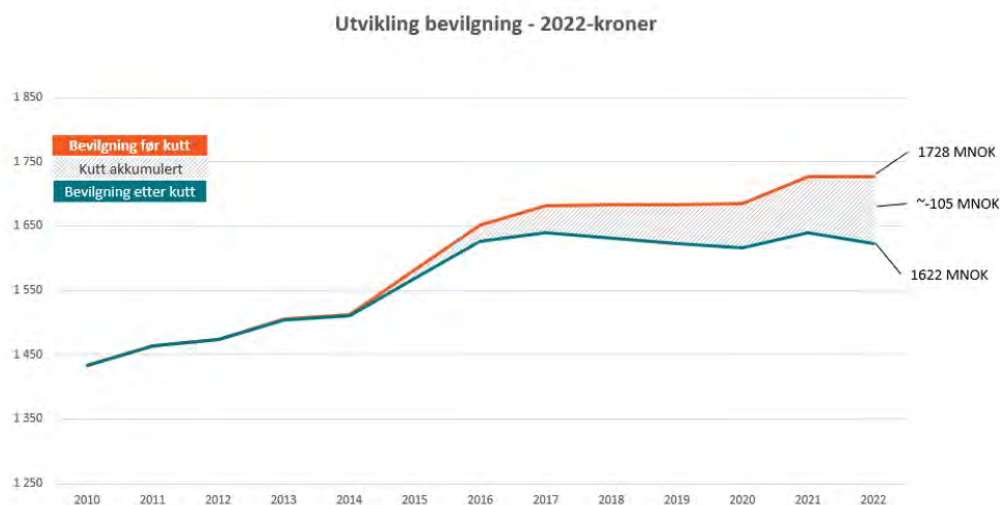
styringsinformasjon. En ny nettverksanalyteløsning for etterretning og analyser er også levert og tatt i bruk. Piloter for ekspressfortolling er evaluert, og en plan og veikart for utvikling av nye løsninger for melde og fremlegge som er sentralt for å øke bruken av ekspressfortolling er levert. I tillegg har programmet levert på alle milepæler tilknyttet ICS2.

Det er et stort fokus på kontinuerlig forbedring og videreutvikling av organisasjonen selv om det er gått kort tid siden omorganiseringen. Mindre justeringer av oppgavefordeling og hensiktsmessig organisering har blitt gjennomført gjennom året – blant annet av fagmiljøene for sikkerhet, beredskap og HMS. Nye digitale verktøy testes ut og det legges vekt på å ta i bruk smidig utviklingsmetodikk der dette vurderes hensiktsmessig. Etaten har gjennom 2021 testet ut nye metoder og virkemiddelbruk for kontroll av grensekryssende trafikk og erfaringene fra dette er lagt til grunn for aktivitetsplanlegging i 2022. Etaten vil fortsette å prøve ut nye virkemidler for å øke etterlevelse, forbedre kontroller og styrke dialogen med næringsliv og reisende i årene som kommer.

Systematisk arbeid for forbedring og effektivisering

Tolletaten har gjennom flere år fått strammere budsjetter gjennom avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen. I tillegg til dette har etaten også fått andre kutt i budsjettene gjennom budsjettforlik og andre politisk styrte kutt. Dette gjør at etaten står overfor krevende prioriteringer hvert år siden varestrømmene gjennom flere år har økt i vesentlig større omfang enn budsjettene.

Figur 4: Utvikling i bevilgninger til Tolletaten

Etaten har derfor lagt stor vekt på å utvikle og styrke evnen til å planlegge i et flerårig perspektiv med vekt på interne forbedringer og effektiviseringstiltak for å opprettholde etatens evne til å levere på forventninger, krav og ambisjonsnivå fra Finansdepartementet, regelverkseiere og andre samarbeidspartnere.

Det er viktig for etaten å ivareta en god balanse mellom drift og utvikling. Tolletaten arbeider systematisk og kontinuerlig med å identifisere og iverksette tiltak som kan gi en bedre og mer effektiv oppgaveløsning i etaten og bedre tjenester for brukerne. Etaten vurderer fortløpende områder hvor ny teknologi kan gi effektiviseringsgevinster og områder hvor nye prosesser eller alternative virkemidler kan gi bedre effekt. For noen av disse områdene etableres det prosjekter basert på Prince 2-rammeverket hvor gevinstplanlegging og -realisering er sentralt. De prosjektene som er strategiske eller av et visst omfang følges

opp gjennom et porteføljeutvalg for å sikre gevinstrealisering.

Som tidligere nevnt har etaten begynt å kartlegge virksomhetsprosessene i 2021, men dette arbeidet er fremdeles i startfasen. Det forventes at flere virksomhetsprosesser vil bli ferdig kartlagt i 2022 og dermed gi et grunnlag for videre arbeid med å effektivisere og automatisere disse. På enkelte områder benyttes prosesskartlegging allerede som grunnlag i planfasen for nye effektiviseringstiltak der dette vurderes hensiktsmessig.

Det har heller ikke i 2021 vært kapasitet til å etablere et grunnlag for produktivitets- og effektivitetsmålinger. Etaten vil sammen med Finansdepartementet vurdere hvordan dette kan påbegynnes i 2022 samtidig som etaten vil evaluere etatens målstruktur med tanke på mulig revisjon frem mot 2024.

Forhold der departementet har bedt Tolletaten om særskilt rapportering

Internkontroll og risikostyring

Tolletatens internrevisjon ivaretas av en ekstern tjenesteyter (KPMG). Kontrakten for internrevisjonstjenester for perioden etter 22. mars 2022 ble utlyst på nytt i 2021, med det resultat at KPMG fortsetter i denne rollen. Oppdraget bygger på etablerte standarder og reguleres av «Instruks for internrevisjonen i Tolletaten». Videre er Advokatfirmaet PwC engasjert som varslingsmottak og uavhengig tredjepart i forbindelse med varslingssaker.

Det ble gjennomført to internrevisjoner i 2021: En revisjon av Cybersikkerhet og en revisjon av fagområdet anskaffelser. Identifiserte forbedringspunkter håndteres som tiltak og legges inn i virksomhetsplanene, men følges også opp samlet periodisk gjennom tiltaksoppfølging fra internrevisor.

Tolletaten utarbeider årlig en overordnet risikovurdering, der oppmerksomheten rettes både mot langsiktig måloppnåelse og de generiske internkontrollmålene effektiv og målrettet drift, etterlevelse av lover og regler og pålitelig rapportering. Arbeidet med å styrke styringen generelt, herunder internkontroll og risikostyringen, er videreført i 2021.

Nye retningslinjer for å etablere overordnede rammer for hhv internkontroll og operasjonell risikostyring samt risikostyring generelt er under utvikling og forventes ferdigstilt og implementert første halvdel av 2022. Dette tar blant annet sikte på

svare ut noen forhold som har vært gjentakende på tidligere internrevisjonsrapporter; en dokumentasjon av etatens tilnærming til «tre-linjemodellen» i intern kontroll og en tydeliggjøring av grunnlaget for konsekvensvurderinger i risikostyringen. Retningslinjene tar også sikte på å ytterligere tydeliggjøre forventninger spesielt til første- og andrelinjens internkontroll og klargjøre roller, ansvar myndighet og oppgaver for disse.

Et nytt felles systemunderstøttet avviksrapporterings- og oppfølgingssystem er klargjort i 2021 etter å ha blitt utsatt på grunn av pandemien. På grunn av behov for å løse tekniske utfordringer forventes nytt avviksrapporteringsystem først implementert første halvdel av 2022. Et helhetlig og robust avvikhåndteringssystem vil bidra til å styrke internkontrollen ytterligere

Det er ikke avdekket vesentlige brudd på lover og regler i 2021. Etaten vurderer som tidligere at arbeidet med å videreutvikle internkontroll er på rett vei, men at dette fremdeles må systematiseres og videreutvikles.

Sikkerhet og beredskap

2021 har også vært et år der fagområdet for sikkerhet og beredskap har måttet rette mye av etatens fokus mot pandemien. I 2020 ble sikring av etatens rolle som samfunnskritisk aktør ved grensepassering godt ivarettatt og i 2021 har ivaretagelse av regjeringens anbefalinger og påbud for å ivareta befolkningens smittevern,

herunder tolletatens ansatte vært i fokus. Tolletaten har etablert en strategisk vurdering av trusler mot tolletatens verdier og operative evne som oppdateres årlig og inngår i etatens overordnede risikovurdering. Den brukes også som grunnlag i ulike deler av sikkerhets- og beredskapsarbeidet. Det er ikke registrert større sikkerhetsutfordringer eller sikkerhetstruende hendelser med unntak av på fagområdet digital sikkerhet i Tolletaten.

Gjennom 2021 har arbeidet fortsatt med å dokumentere interne styrende dokumenter sikkerhets- og beredskapsområdet i Tolletaten. Arbeidet har vært preget av ressursssituasjonen som har vært varierende gitt spesielt koronasituasjonen som har beslaglagt store ressurser. Vi har derfor ikke nådd så langt som ønsket, men det er gjort et grundig arbeid som legger et godt grunnlag for å starte forankring og implementering i 2022. Det er utviklet utkast til styringsdokumentasjon, og støtteverktøyet for sikkerhet og beredskap, TollCIM, er videreutviklet i stor grad.

I 2021 gjennomførte Tolletatens internrevisjon (KPMG) en revisjon av etatens modenhetsnivå innen digital sikkerhet. Funn og anbefalinger i revisjonsrapporten følges opp gjennom ordinær virksomhetsplanlegging. Tolletaten har i 2021 iverksatt en rekke tiltak for å styrke informasjonssikkerhetsområdet, herunder utviklet et målbilde og veikart for tiltak i inneværende strategiperiode, iverksatt etablering av Toll-CSIRT for håndtering av IT-sikkerhetshendelser og en rekke forbedringer

av styringssystemet for informasjonssikkerhet. Informasjonssikkerhetsområdet styrkes med 3 stillinger i tillegg til at en konsulent blir erstattet av en fast stilling. Det er videre budsjettert med anskaffelse av støtteverktøy til Toll-CSIRT. En mindre organisasjonsendring innenfor HMS, bedriftshelsetjeneste og sikkerhetsområdet gjennomføres i 2022 for å søke effekter på samvirke, god utnyttelse av ressurser og for å skape redundans ressursmessig.

Det har vært jobbet gjennom 2021 med å kvalitetssikre hvem som har tjenestlig behov for sikkerhetsklarering og ivareta reklarerer ved behov. Etter omorganiseringen i 2020 har det også vært behov for å kvalitetssikre hvem som har gyldig autorisasjon internt og reautorisere ved behov. Det er i løpet av 2021 etablert lokale sikkerhetsregler og krav til opphold i etatens lokaler i form av lokale sikkerhetsinstrukser. Totalt er det utarbeidet 21 lokale sikkerhetsinstrukser i 2021. Det er også innført felles adgangskontrollsystemer ved flere lokasjoner og nye standardiserte prosesser for å tildele og fjerne tilganger.

Det er gjennomført en øvelse for toppledelsen med fokus på digital sikkerhet dette året. Gitt koronasituasjonen har vi ikke hatt kapasitet til å planlegge og gjennomføre ytterligere øvelser. Tolletaten har også deltatt ved øvelser i totalforsvaret, og dette er omtalt under hovedmål 3. Tolletaten har gjennomført en rekke interne opplæringsaktiviteter og holdningsskapende tiltak i sikkerhetsmåneden (oktober), samt avholdt en intern

sikkerhetskonferanse for ledere og medarbeidere med oppgaver innenfor sikkerhet og beredskap.

Oppfølging av saker fra Riksrevisjonen

Riksrevisjonen bekreftet i beretning om revisjonen av årsregnskapet for 2020 at Tolletatens årsregnskap gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2020 og kapitalposter per 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Videre at virksomhetsregnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens resultat for 2020 og av eiendeler og gjeld og statens kapital per 31. desember 2020, i samsvar med de statlige regnskapsstandarder (SRS).

I beretning om årsregnskapet for Velferdsfondet for tollvesenet bekrefter Riksrevisjonen at regnskapet gir et dekkende bilde av fondets inntekter og utgifter for 2020 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2020, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Etaten rapporterte i brev til departementet av 4.10.2021 at det ikke i øvrig dialog er fremkommet merknader og anbefalte tiltak. Riksrevisjonen har i ettertid kommet med noen anbefalinger i forhold til presentasjonen av virksomhetsregnskapet etter de statlige regnskapsstandardene (SRS). Disse er ivarettatt. Revisjon av regnskapet for 2021 er under arbeid. Riksrevisjonens beretning for 2021 regnskapet forventes å foreligge i månedsskiftet april/mai.

Riksrevisjonen avsluttet i februar 2021 undersøkelse av myndighetenes arbeid med eksportkontroll av strategiske varer, jf. Dokument 3:4 (2020-2021). Vi vil i henhold til tildelingsbrev for 2022 rapportere oversikt over Riksrevisjonens konklusjoner og anbefalinger, hvilke tiltak som er iverksatt eller planlagt iverksatt, og status for gjennomføring av tiltakene.

Pågående forvaltningsrevisjon vedrørende myndighetenes kontroll med grensekryssende avfallstransport og etterlevelserevisjon av statlige anskaffelser forventes avsluttet i 2022.

Inkluderingsdugnaden

Tolletaten jobber aktivt med inkludering og mangfold. Etaten deltar i det statlige mangfoldsnettverket og har flere ansatte med nedsatt funksjonsevne og hull i CV.

I årsrapporten for 2020 har Tolletaten presisert at inkludering og mangfold er et prioritert område for 2021. I 2021 er alle planlagte tiltak i handlingsplanen for inkluderingsdugnaden gjennomført. Tolletaten har ansatt en trainee gjennom traineeprogrammet i staten i 2021. Etaten bygger erfaringer knyttet til denne ordningen og fortsetter arbeidet i 2022. Å informere om ordningen til etatens ledere anses som avgjørende i den videre satsningen på inkludering. Lederopplæring vil være et viktig satsningsområde for arbeidet videre i 2022.

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Tabell 4-1: Nyansettelser

Ansettelser	2020	2021
Nyansettelser totalt	63	97
Nyansatte i målgruppen*	0	1
Prosentdel av nyansatte med nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en.	0 %	1 %

*Personer med nedsatt funksjonsevne og hull i CV

Det ble i årsrapporten for 2020 presisert at inkludering og mangfold er et prioritert område for 2021. Igjennom 2021 har Tolletaten iverksatt flere tiltak for å øke fokus på mangfold og inkludering

og for å øke etatens måloppnåelse på området. Under følger en detaljert oversikt over punktene fra handlingsplanen til inkluderingsdugnaden, med tiltakspunkter, status og resultater og erfaringer.

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Tabell 4-2: Inkluderingsdugnaden

Handlingspunkt	Tiltak	Status	Resultater og erfaringer
1. Jevnlig analysere søkermassedata med sikte på nye tiltak	1.1 Egen rapporteringsmal	Det er utarbeidet eget rapporteringsskjema som oppdateres og kvalitetssikres fortløpende med hensyn til antall søkere, og om det er kalt inn søkere i gruppen til intervju.	Rapporteringen og kvalitetsikringen gjøres fortløpende, det er ikke avdekket avvik.
	1.2 Kvalitetssikre innhold, tall og begrunnelser		
	1.3 Analysere søkerdata og igangsette konkrete tiltak		
	1.4 Gjennomføre besluttede tiltak		
2. Videreutvikle jobbanalyser	2.1 Informasjonspunkt om mangfoldsrekruttering	Det er lagt inn eget punkt om mangfoldsrekruttering og traineeordningen i jobbanalysen.	Endring av jobbanalysen har ikke ført til flere søkere fra målgruppen. Vi vil derfor vurdere ytterligere tiltak på dette området.
	2.2 Påse, og sikre at jobbanalysen er en del av forberedelsene		
3. Profilerings-arbeidet	3.1 Evaluere og vurdere tekst, bildebruk, krav m.m. i annonser og stillingsutlysninger	Vi er bevisste på bildevalg og ordvalg i alt vi publiserer slik at utlysningene våre skal gjenspeile mangfold.	Profileringsarbeidet har ikke ført til flere søkere fra målgruppen. Vi vil derfor vurdere ytterligere tiltak på dette området.
	3.2 Stikkprøver der annonser gjennomgås, diskuteres og evalueres i faggrupper		
4. Gi informasjon, veiledning og opplæring i likestillt rekruttering	4.1 Oppstartsmøter før rekrutteringsprosess med veiledning i jobbanalyse og stillingsannonse og arbeidet med inkluderingsdugnaden	Vi gir lederstøtte med fokus på gode innstillinger som støtter opp under kvalifikasjonsprinsippet og inkluderingsdugnaden. Vi har også bevisstgjort lederne på bruk av scoreskjema.	Vår informasjon og veiledning har ikke ført til flere søkere fra målgruppen. Vi vil derfor vurdere ytterligere tiltak på dette området.
	4.2 Følge opp søkerfall og påse at vurderingen av søkergruppen ikke er diskriminerende. Rapportering på målgruppen og vurderinger av disse gjøres tidlig		
5. Tilpasse annonsene og oppfordre målgruppen til å søke	5.1 Påse at mangfoldserklæringen er i annonsen og øvrig tekst og bilder støtter opp under etatens strategi	Mangfoldserklæringen er implementert i våre stillingsannonser. Overføringer til Inkludi og Jobbforalle gjøres ved hver publisering.	Implementeringen av mangfoldserklæringen har ikke ført til flere søkere fra målgruppen. Vi vil derfor vurdere ytterligere tiltak på dette området.
	5.2 Påse at overføringer til Inkludi og Jobbforalle gjøres ved hver publisering		
6 Iverksette tiltak og opplæring av ledere	6.1 Gjennomføre e-læring i mangfoldsrekruttering	Alle rekrutteringsrådgivere har gjennomført e-læringskurset i mangfoldsrekruttering. E-læringskurset i mangfoldsrekruttering ble tilgjengelig i vår kompetanseportall 29. juni 2021. Kurset planlegges gjort obligatorisk i nytt læringsløp for ledere i 2022.	Kurset vil markedsføres ytterligere i 2022.
	6.2 Tilgjengeliggjøre e-læring i mangfoldsrekruttering i kompetanseportalen		
	6.3 Implementere e-læringskursene i kompetanseportalen og gjøre de til obligatoriske kurs		
	6.4 Veiledning i intervju og spørsmål til personer i søkergruppen		
7 Krav til leverandører	7.1 Utarbeide et informasjonsskriv om Tolletatens satsningsområder og strategi for inkluderingsdugnaden til leverandører av rekrutteringsbistand	Informasjonsskrivet er utarbeidet og sendt til våre leverandører av rekrutteringsbistand.	Våre leverandører er informert.
8 Statens traineeprogram	8.1 Legge inn statens traineeprogram som informasjonspunkt i oppstartsmøte med rekrutterende leder	Rekrutteringsrådgiverne har implementert informasjon om traineeprogrammet i oppstartsmøte med rekrutterende leder.	Vi har ansatt en gjennom traineeprogrammet.
	8.2 Melde inn minst en stilling til traineeordningen i løpet av året		

Rekrutteringsrådgivere arbeider aktivt for, og påser at rekrutteringsprosessen sikrer likebehandling. Det er igangsatt rutiner for jevnlig å analysere søkermassedata med sikte på nye tiltak i handlingsplanen for inkluderingsdugnaden.

Rekrutteringsrådgivere i etaten veileder og bidrar til at det utarbeides gode og inkluderende stillingsannonser. Etaten utlyser stillinger på sider som er spesielt rettet mot underrepresenterte grupper som jobbforalle.no og Inkludi.no.

Læringer

Tolletaten har vurdert lærlingeordningen, men har ikke hatt noen lærlinger i 2021.

FNs bærekraftsmål

Tolletaten bidrar i gjennomføringen av sitt samfunnsoppdrag også til at Norge når bærekraftmålene. Særlig kan bærekraftmålene 14 Livet i havet og 15 Livet på land knyttes til Tolletatens virke. Tolletatens tilstedeværelse på grensen og kontroll av vareførselen inn og ut av landet er sentral for å hindre uønsket spredning av fremmede arter og smitte. Tolletaten arbeider på flere måter for å skape etterlevelse av regelverket om inn- og utførsel av varer. Ikke bare kontrollvirksomhet, men også informasjon og veiledning anvendes i dette arbeidet.

I 2021 har Tolletaten særlig fulgt opp endringene i turistfiskeforskriften som trådte i kraft 1.1.2021, både overfor turistfiskearrangører og ved kontroll av utførsel av fisk. Turistfiske utgjør betydelige tonn sjømat hvert år. I saker som knyttes til fiskerinæringen samarbeider Tolletatens med Fiskeridirektoratet og Skatteetaten. Formålet med samarbeidet er å avdekke eksport av ulovlig eller uregulert fiske. Det er

blant annet avdekket feil tolldeklarerering ved eksport av kongekrabbe og diverse fiskearter. Det pågår en kartlegging av kongekrabbeeksport for å identifisere gode kontrollobjekter for 2022.

Tre importører av utrydningstruet europeisk ål har godtatt forelegg og inndragning av fortjeneste, etter at det ble avdekket ulovlig innførsel av europeisk ål. Dette er et resultat av tverretattlig samarbeid og felles etterkontroller mellom Tolletaten, Miljødirektoratet og Økokrim.

På vegne av Mattilsynet kontrollerer Tolletaten etterlevelse av blant annet forskrift om dyrehelsemessige vilkår for import og eksport av levende dyr, animalske produkter, og enkelte vegetabiliske produkter. Målet er å hindre uønsket spredning av fremmede arter og smitte.

Tolletaten bidrar videre gjennom å kontrollere vareførsel knyttet til ulovlig handel med vernede plante- og dyrearter, som levende fugleegg fra bl.a. ørn og rev- og isbjørnskind. I 2021 var det f.eks. et betydelig beslag av 2027 nedfrosne troster som ble stoppet på kaia i Kristiansand.

Handel med truede arter (CITES) ser ut til å øke, og det har derfor vært iverksatt nye kontrollprioriteringer, herunder også saker knyttet til TCM (Traditional Chinese Medicine). Til sammen på dette området har man i løpet av 2021 hatt en nær tredobling av avdekkede saker fra et måltall på 41 til 114 saker. Nasjonal Trusselvurdering (NTV) 2021 gir grunn til å anta at regelstridig handel med klimagasser vil øke fremover. Det henger sammen med strengere regler for import av klimagasser etter at det kom importbegrensninger og avgiftsøkning i hele EU/EØS-området. I samarbeid med Miljødirektoratet bidrar Tolletaten avdekket ulovlige innførsel av slike miljøgasser, som i hovedsak brukes i store kjøle- og fryseanlegg.

Bemanning og personalforvaltning

Antall ansatte i sentralforvaltningen

Dette er ikke et begrep som Tolletaten benytter, men definisjonen tilsier at med sentralforvaltningen regnes ansatte i direktoratet. Tolletaten har fremmet for Finansdepartementet en begrunnelse for å avvike direktoratsbegrepet, da dette begrepet

ikke tilfører noen styringsmessig merverdi i etatens styring og ledelse. Antall ansatte i sentralforvaltningen utgjør 296 ansatte ved utgangen av 2021. Antall ansatte under det tidligere direktoratsbegrepet i etaten har ikke endret seg vesentlig de siste fem år. Ved utgangen av 2017 var antall ansatte 287.

Antall ansatte per divisjon og staber

Tabell 4-3: Antall ansatte per enhet og totalt per 31.12.

	2020	2021
Grensedivisjonen	925	905
Vareførselsdivisjonen	299	302
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab	14	16
Administrasjonsdivisjonen	107	118
IT-divisjonen	100	107
Juridisk divisjon	38	40
Etterretningsdivisjonen	47	49
Tolletaten samlet	1530	1537

*Tolldirektør er ikke inkludert

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Antall utførte årsverk

Tabell 4-4: Antall utførte årsverk

	Avtalte ÅV 20 ⁴	Avtalte ÅV 21	Utførte ÅV 21
Grensedivisjonen		915	844,33
Vareførselsdivisjonen		297	261,08
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab		13	15,14
Administrasjonsdivisjonen		107	97,41
IT-divisjonen		100	95,14
Juridisk divisjon		41	34,87
Etterretningsdivisjonen		46	43,03
Tolletaten samlet	1509	1517	1391

Utførte årsverk i 2021 er 31 årsverk høyere enn i 2020, med en økning fra 1360 til 1391 (2021)⁴

Kilde SAP rapport for årsverk og uttrekk

3: Avtalte årsverk ble kun rapport inn samlet, grunnet omorganisering

4: Et avtalt årsverk defineres som en person i 100 % stilling i et helt år. Ansatte med en mindre stillingsbrøk beregnes ut fra den stillingsbrøken de er ansatt i. Avtalte årsverk viser hvor mange disponible årsverk etaten planlagt vil ha foråret uten endringer som ikke er kjent når rapporten kjøres. Utførte årsverk etter fratrekk av fravær i perioden 01.01.20 – 31.12.20. Overtid/ekstratimer er inkludert.

Antall ansatte etter alder, fordelt på divisjoner og staber og totalt

Tabell 4-5: Antall ansatte etter alder, fordelt på enheter og totalt

	19-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60 og eldre	Sum
Administrasjonsdivisjonen	5	16	30	47	20	118
Etterretningsdivisjonen	2	10	12	22	3	49
Grensedivisjonen	82	260	211	243	109	905
IT-divisjonen	6	15	25	43	18	107
Juridisk divisjon	5	10	6	14	5	40
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab	2	2	6	3	3	16
Vareførselsdivisjonen	7	39	69	114	73	302
Tolletaten samlet	109	352	359	486	231	1537
Prosentandel per gruppe	7,1%	22,9%	23,3%	31,7%	15 %	100%

*Tall per 31.12.21.

**Tolldirektør er ikke inkludert

Sykefravær

Tabell 4-6: Sykefravær

Sykefravær i %	2020	2021
Menn	4,7	4,2
Kvinner	6,3	6,0
Samlet	5,5	5,0

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Sykefraværet i Tolletaten var i 2021 på 5 %, som gir en nedgang fra 2020 på 0,5 prosent-poeng. Måltallet for sykefravær ble satt til 4,85 prosent, som er en reduksjon på 10 prosent fra 2020-nivå. Tolletaten jobber kontinuerlig med å redusere sykefraværet, og holde dette på et lavt nivå.

Grensedivisjonen fortsetter trenden med et relativt lavt sykefravær. De resterende divisjoner har hatt et lavere sykefravær enn tidligere år.

De ansatte på hjemmekontor har vært fulgt opp gjennom forebyggende tiltak, primært gjennom å forebygge muskel- og skjelettplager, og det er lagt til rette for å gjøre tilpasninger på hjemmekontoret slik at arbeidsplassen blir hensiktsmessig. Det er lagt vekt på god informasjon om hva den enkelte selv kan gjøre for å lette egen situasjon, og etatens ledere har fått veiledning i hvordan ansatte følges opp i en fjernledelsessituasjon. Etatens bedriftshelsetjeneste har bistått ansatte som har særskilte behov for oppfølging.

Tabell 4-7: Turnover⁵ i Tolletaten 2020 - 2021

År	Turnover
2021	5,3 %
2020	5,1 %

*Kilde: SAP

Etatens turnover viser en liten økning på 0,2 prosent fra 2020 til 2021.

5: Turnover er en utregningsmetode for personalomsetning, og regnes i prosent av antall ansatte. Når en arbeidstaker sier opp og slutter i sin stilling i virksomheten, og stillingen blir besatt av en ny arbeidstaker, defineres dette som turnover. Teknisk utregning: (tallet som er lavest av ansettelser og fratredelser) / antall ansatte ved periodestart = turnover

Kjønns sammensetning

Tabell 4-8: Kjønns sammensetning i etaten (totalt og fordelt per divisjon)

Enhet	Kvinne	Mann	Kvinner %	Menn %
Administrasjonsdivisjonen	72	46	61 %	39 %
Etterretningsdivisjonen	18	31	37 %	63 %
Grensedivisjonen	382	523	42 %	58 %
IT-divisjonen	29	78	27 %	73 %
Juridisk divisjon	24	16	60 %	40 %
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab	7	9	44 %	56 %
Vareførselsdivisjonen	174	128	58 %	42 %
Tolletaten samlet	706	831	46 %	54 %

*Tall per 31.12.21.

**Tolldirektør er ikke inkludert

Likestillings- og mangfoldsarbeidet i etaten som arbeidsgiver i 2021

Del 1: Tilstand for kjønnslikestilling

Tolletaten har generelt en god kjønnsbalanse, men det er noen skjevheter på ledernivå. Etaten har en strategi for kjønnsbalansert ledelse hvor målet er

at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent i lederstillinger.

Tabell 4-9: Kjønnsbalanse, antall midlertidig ansatte, antall deltidsansatte, uttak av foreldrepermisjon

	Antall ansatte		Midlertidig*		Deltid*		Foreldrepermisjon - gjennomsnitt antall uker*	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Administrasjonsdivisjonen	72	46	1	0	12	2	5	0
Etterretningsdivisjon	18	31	1	1	1		0	2
Grensedivisjonen	382	523	0	0	19	9	10	6
IT-divisjonen	29	78	1	0	3	2	16	8
Juridisk divisjon	24	16	0	0	1	0	0	15
Tolldirektørens stab og kommunikasjonsstab	7	9	0	0	0	0	0	0
Vareførselsdivisjonen	174	128	0	0	17	2	34	0
Etaten samlet	706	831	3	1	53	15	29,7	18,6

Tolletaten har få ansatte (4,4%) i deltidsstillinger, og har i 2021 kun utlyst fulltidsstillinger.

Tabell 4-10: Lederstillinger fordelt på kjønn og ledernivå i Tolletaten

Ledernivå	Kvinne	Mann	Sum	Kvinne	Mann
2	2	6	8	25 %	75 %
3	11	19	30	37 %	63 %
4	25	52	77	32 %	68 %
Sum	38	77	115	33 %	67 %

Tolldirektør er ikke inkludert

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Tabell 4-11: Kjønnbalanse på stillingsnivå hele etaten - antall

Nivå	Stillingskode/yrkeskoder brukt	Kvinner	Menn
1: Etatsleder	9129 Tolldirektør		1
2: Divisjonsdirektører	1062 Direktør	2	6
3: Avdelingsdirektører	0792 Bedriftsoverlege 1060 Avdelingsdirektør 1407 Avdelingsleder	11	19
4: Seksjonssjefer/Førstelinjeleder	1059 Underdirektør 1211 Seksjonssjef	25	52
5: Saksbehandler (evt. delt i høyt og lavt nivå)	0046 Tollbetjent 0050 Førstetollinspektør 0052 Tollrevisor 0053 Tolloverinspektør 0791 Bedriftslege 1063 Førsteseekretær 1065 Konsulent 1087 Overingeniør 1088 Sjefingeniør 1130 Renholder 1137 Driftsleder 1181 Senioringeniør 1203 Fagarb.m/fagbrev 1224 Spesialrevisor 1225 Tollinspektør 1282 Bedriftsfysioterap 1363 Seniorrådgiver 1364 Seniorrådgiver 1408 Førstekonsulent 1434 Rådgiver 1538 Fagdirektør	668	754
6: Administrativt personale			
Sum hele etaten		706	832

*Tolldirektør inkludert - derfor én person mer enn i tabell 1

STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Tabell 4-12: Lønnsanalyse: Lønnsforskjeller fordelt på stillinger og kjønn

Stilling/nivå	Andel kvinner	Antall kvinner	Andel menn	Antall menn	Kvinner andel av menns lønn
Førstetollinspektør	43 %	85	57 %	113	99,6 %
Ledernivå 3	37 %	11	63 %	19	102,7 %
Ledernivå 4	32 %	25	68 %	52	101,7 %
Rådgiver	48 %	52	52 %	56	96,5 %
Seniorrådgiver	48 %	138	52 %	150	98,7 %
Spesialrevisor	57 %	16	43 %	12	97,7 %
Tollbetjent	37 %	11	63 %	19	99,8 %
Tollinspektør	51 %	147	49 %	144	99,6 %
Tolloverinspektør	41 %	165	59 %	236	99,3 %
Totalt	45 %	650	55 %	801	98,2 %

Tabell 4-13 viser at kvinner andel av menns lønn er marginalt lavere under flere stilling/nivå i etaten i 2021. At kvinner totalt har marginalt lavere gjennomsnittslønn enn menn ble også vist i en lønnsanalyse

i etaten i perioden mai 2016 – oktober 2020. Det er altså marginale forskjeller mellom menn og kvinners lønn i Tolletaten.

Tabell 4-13: Kvinnens andel av menns lønn for noen yrkeskoder

Yrkeskoder	Kvinnens andel av menns lønn
1227 Produksjonsdirektører innen offentlig administrasjon	100,72 %
2411 Økonomisk og samfunnsvitenskapelig planlegging og utredning	93,97 %
2412 Juridisk planlegging og utredning	99,40 %
3432 Revisorer (ikke statsautoriserte) og regnskapsførere	97,54 %
3441 Tollfunksjonærer	98,25 %

Del 2: Tolletatens arbeid med likestilling og diskriminering

System for å avdekke trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold mot ansatte i tjeneste.

Vi har etablert systemer for å avdekke trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold mot ansatte i tjeneste. Vi gjennomfører medarbeiderundersøkelser, medarbeider- og utviklingssamtaler, sluttsamtaler, avvaksrapportering og varslingsrutiner.

Likestillingsmessige konsekvenser av covid-19 i 2021

Tolletaten finner ingen grunn til å tro at Covid-19, eller tiltak som er iverksatt som følge av Covid-19, verken har forsterket eksisterende likestillingsutfordringer eller har skapt/skaper nye likestillingsutfordringer.

Medarbeiderundersøkelsen

Det er sendt ut en medarbeiderundersøkelse i 2021 der resultatet kommer i januar 2022. I medarbeiderundersøkelsen 2018 ble det stilt spørsmål om ansatte hadde opplevd mobbing, trakassering eller uønsket seksuell oppmerksomhet på arbeidsplassen. Noen av de ansatte svarte at de hadde blitt utsatt for dette på arbeidsplassen i løpet av de siste 12 månedene. Som følge av resultatene i 2018 er det etablert en rekke forebyggende og holdningsskapende tiltak. Resultatene fra 2018 var imidlertid ikke tilstrekkelig spesifikke til at arbeidsgiver hadde mulighet til å jobbe veldig målrettet med oppfølging på dette området. Det er tatt hensyn til et behov for tettere oppfølging i den nye undersøkelsen.

Sluttsamtale og sluttundersøkelse

Det gjennomføres sluttsamtaler og sluttundersøkelser som undersøker temaer rundt arbeidsmiljø og ledelse, utvikling og påvirkning og avgjørende sluttårsaker. Linjeleder er ansvarlig

for å tilby en sluttsamtale med medarbeider i løpet av oppsigelsestiden. Det sendes i tillegg ut en anonym sluttundersøkelse til alle i oppsigelse med de samme temaene som i sluttsamtalen med leder. Informasjonen som fremkommer av sluttundersøkelsene gir Tolletaten et bedre grunnlag for å iverksette relevante tiltak og forbedre kvaliteten i arbeidsgiverpolitikken. Det utarbeides en rapport om sluttårsakene ved utgangen av hvert år, første gang for 2021.

Resultatene fra sluttundersøkelsen for 2021 indikerer at arbeidsmiljøet i etaten er godt – da arbeidsmiljø og arbeidsforhold er de to kategoriene som scorer høyest. Samtidig indikerer resultatene at svake muligheter til karriereutvikling og kompetanseutvikling, samt lønnsforhold, er de tre mest avgjørende årsakene til at de som har besvart undersøkelsen har valgt å slutte.

Resultatene tilsier at Tolletaten bør fortsette det viktige arbeidet knyttet til karriereutvikling, både for tollfaglige og øvrige ansatte. I tillegg gir resultatene et bilde av at etaten har krevende utfordringer knyttet til å være konkurransedyktige på lønn, både innenfor kritiske kompetanseområder, men også innenfor de tollfaglige stillingskategoriene.

Medarbeider- og utviklingssamtaler

Det er utarbeidet ny mal for medarbeider- og utviklingssamtaler. Ny mal inkluderer i større grad spørsmål knyttet til likebehandling og utviklingsmuligheter uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne og kulturell bakgrunn. Obligatoriske

senkarrierespørsmål for ansatte som er 60 år og eldre er også implimentert. Medarbeider- og utviklingssamtalen skal sørge for å synliggjøre sammenhengen mellom Tolletatens, divisjonens, avdelingens og seksjonens mål – både dagens og fremtidige, og hva den enkelte medarbeider kan bidra med for at etaten skal nå disse målene. Samtalen skal brukes som et verktøy til motivasjon og gode arbeidsprestasjoner.

Mangfoldstrategi

Som statlig arbeidsgiver skal vi yte service og tjenester til en mangfoldig befolkning. Strategien skal synliggjøre og legge til rette for at vi har ansatte med kompetanse fra ulike miljøer og som gjenspeiler befolkningen. Ansatte med etisk bevissthet og profesjonalitet i oppgaveløsningen, styrker den legitimitet og tillit som Tolletaten er avhengig av for å kunne utføre sitt samfunnsoppdrag. Mangfoldsstrategien skal fremme likestilling og motvirke diskriminering på alle områder gjennom å anerkjenne en mangfoldig arbeidsstokk som fremmer økt kunnskap, kreativitet, forståelse, bedre aksept og omdømme.

Tiltaksoversikt og handlingsplan

Tabell 4-14: Oppsummert tiltaksoversikt og handlingsplan

Personal-område	Status	Bakgrunn for tiltak / beskrivelse av avdekket risiko	Beskrivelse av tiltak. Hvilke tiltak har blitt iverksatt?
Rekruttering	- Rekrutteringsveileder (word og e-læring) med vedlegg som skal gjenspeile etatens holdninger og grunnleggende verdier, med søkelys på saksbehandling, enkelte søkergrupper og likestilling - Fokus på å sikre likebehandling i prosessen	- Veiledere og maler ikke blir brukt slik det skal. - Mangel på opplæring og bevisstgjøring/ mangel på ønske om opplæring - Rekrutterende leder ikke har søkelys på særskilte søkergrupper ved utarbeidelse av annonse, i utvelgesfasen, og ved ansettelse.	- HR i større grad kvalitetssikre rekrutteringsprosessene, annonsene og at utvelgelse av kandidater er gjort i henhold til etatens grunnleggende verdier - Handlingsplan for å sikre mangfoldig rekruttering – sette måltall for ulike stillingsgrupper/følge statlige føringer
Forfremmelse og utviklingsmuligheter	- Retningslinjer for etter- og videreutdanning. - Muligheter for å være med i prosjektarbeid - Etablering av et karriereutviklingssystem som synliggjør ulike karrieremuligheter i Tolletaten	- Søknader ikke er relevant ifht etatens behov. - Etaten ikke synliggjør sine behov og prioriterte fagområder	- Bruke medarbeidersamtalene aktivt for å avklare den enkeltes behov for kompetansetiltak og for å avdekke om den enkeltes kompetanse brukt godt nok - Avstemme seksjonens behov og ønsker mot medarbeiders - Strategi i fht etatens behov for kompetanse, sett i fht frafall/naturlig avgang. Tiltak for kompetanseoverføring internt i etaten. - Sluttsamtale og sluttundersøkelse
Lønns- og arbeidsvilkår	HTA, lokal lønnspolitikk og lønnsdannelse	Ledere lar seg påvirke av andre forhold og mangler helhetsspektiv	- Opplæring og kvalitetssikring av leders vurderinger fra HR. - Bruke lønn som virkemiddel for å nå etatens mål → Lokal lønnspolitikk som støtter etatens mål. - Ta ut lønnsstatistikker som grunnlag for en nærmere analyse ifht kjønn, stillingsgrupper, alder, demografi etc - Fordeling av arbeidsoppgaver og funksjoner skal være transparent og gjennomføres etter ansettelslignende prosesser
Tilrettelegging og mulighet for å kombinere arbeid og familieliv	- Retningslinjer for tilrettelegging - Gravide - Ergonomi - Rutiner for oppfølging av sykmeldte - Mulighet for bruk av BHT - Mangfoldstrategi - Mulighet for Psykologbistand - Livsfasepolitikk i tolletaten – skal ivareta medarbeidere i alle livsfaser. - Innført instruks for hjemmekontor fra 2022	- Retningslinjer blir ikke fulgt som de skal. - Ledere er usikre på hva som er lov å spørre om, det er vanskelig å sette grenser - Det er gjennomført en analyse av sykefraværet de 3 siste år. Analysen viser at fraværet er økende med økende alder. - Krevende situasjon med turnusarbeid.	- Leder gjøres kjent med rutiner og retningslinjer - Lederstøtte - Opplæring, gjennomgang av gjeldende retningslinjer - Resultatene fra sykefraværsundersøkelse vil bli tatt med i det videre proaktivt arbeid med sykefravær - Medarbeider og utviklingssamtaler med eget punkt om seniorpolitikk
Trakassering, seksuell trakassering og kjønnsbasert vold	- Varslingsrutiner – varsling av kritikkverdige forhold - Varslingsplakaten - Temaet innlemmet i medarbeiderundersøkelsen - Brukerundersøkelse - Varslingsrutiner og varslingsplakaten - Revisjon av mangfoldstrategien - Etikkveileder og navigasjonshjulet – Et verktøy for etisk refleksjon rundt handlinger - E-læringskurs for å forebygge mobbing og trakassering	- Varslingsrutiner ikke godt nok kjent blant medarbeidere - Kritikkverdige forhold kan foregå i det skjulte, medarbeidere vegrer seg for å varsle - Varsling foregår anonymt	- Bruke medarbeidersamtaler aktivt, leder må våge å stille spørsmål dersom man observerer hendelser/forhold - Åpenhet om at varslingsrutiner skal følges. Ved mistanke om kritikkverdige forhold må det gjennomføres undersøkelse. - Gjøre varslingsplakaten kjent

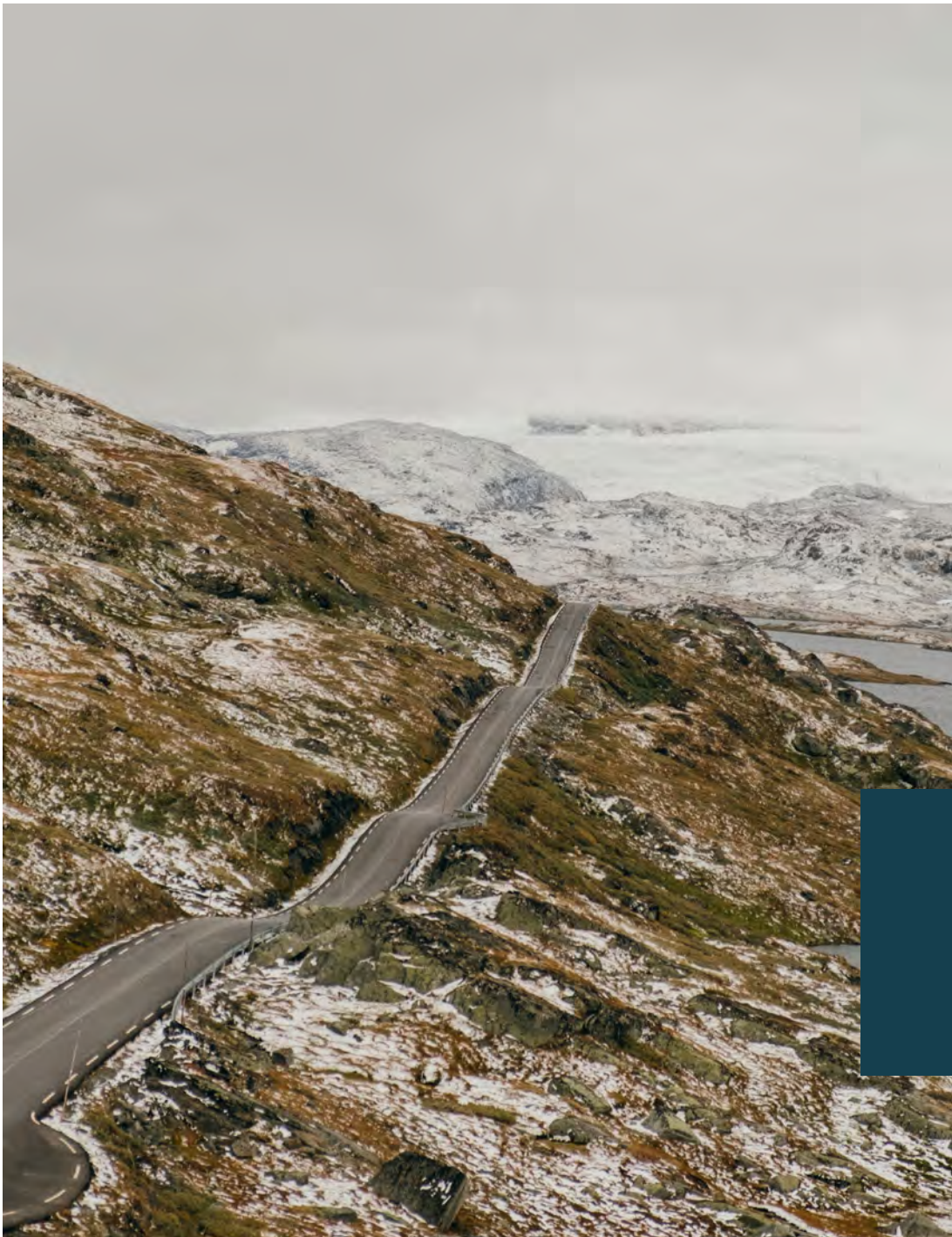
Tiltakene og handlingsplanen er under kontinuerlig utvikling og evaluering.

Likestillings- og mangfoldsarbeidet i etaten som offentlig myndighet

Krav til underleverandører

Når det gjelder anskaffelser, er det krav i kontraktsmalene til etaten som delvis retter seg mot hva retningslinjer underleverandører har på området «likestilling og mangfold». Kontraktskravene, som retter seg mot både leverandører og underleverandører, gjelder spesielt diskriminering gjennom ILO-konvensjonen nr. 100 og nr. 111 og organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger gjennom ILO-konvensjonen nr. 87 og nr. 98.

Vurdering av framtidsutsikter

Globalisering, digitalisering og effektivisering har i flere år drevet samfunnsutviklingen og vår sektor, og vi begynner nå også å se de første ettervirkningene av koronapandemien.

Globalisering preges av demografiske endringer og en kraftig vekst i global handels- og reisevirksomhet over tid, med tilsvarende endringer og vekst i varestrømmer, informasjonsmengde og trusler knyttet til grensekryssende varestrømmer. De økende og mer sammensatte varestrømmene over grensen er en betydelig utfordring for Tolletatens evne til å løse samfunnsoppdraget. Vi vil fremover måtte analysere dette nærmere for å øke vår innsikt i denne utfordringen.

De siste årene har globaliseringen vært preget av usikkerhetsmomenter knyttet til internasjonal uro og sårbarhet i krisesituasjoner. Utbruddet av koronapandemien i 2020 og de relaterte helse-, økonomiske og sosiale krisene har forstyrret global handels- og reisevirksomhet, med et kraftig fall i reiser og turisme. Likevel har internasjonal handel økt under pandemien og verdenshandelen har i løpet av 2021 akselerert til pre-pandeminivåer til tross for globale forsyningskjedeproblemer og ulik evne til å gjenopprette økonomien. Konsekvensene av den pågående konflikten mellom Russland og Ukraina er ennå ikke klare, men dersom sanksjoner mot Russland blir langvarige og følges opp av tilsvarende sanksjoner fra Russland, vil dette også kunne påvirke de globale handelsstrømmene og reisevirksomheten. Beredskap og krisehåndtering er kommet klart høyere på agendaen de siste årene, ikke minst samvirke med andre etater i denne

forbindelse. Vi legger til grunn at dette vil være viktig også i årene fremover.

EU er i ferd med å utvikle nye løsninger for grense- og tollsamarbeid som det vil være viktig for Tolletaten å forstå konsekvensene av slik at våre løsninger samspiller godt med EUs. Et eksempel på dette er utviklingen av EUs nye løsninger for elektronisk forhåndsvarsling av varer som transporteres inn til EU, Norge og Sveits fra tredjeland, Import Control System 2 (ICS2).

Langvarig vekst i oppgavevolumer, kombinert med stadig strammere budsjettammer, setter ressurs situasjonen i Tolletaten under kontinuerlig press. Vi har, og vil også fremover ha, høy oppmerksomhet på å disponere våre midler slik at måloppnåelsen blir høyest mulig innenfor de rammevilkår vi jobber innenfor. Riktige prioriteringer, fleksibel ressursutnyttelse, riktig organisering, rett kompetanse, kontinuerlig forbedring og digitalisering av arbeidsoppgavene er sentrale stikkord for Tolletatens svar på den pressete ressurs situasjonen. Det vil likevel kunne bli nødvendig i årene fremover å ta ned service- og kontrollnivået, fordi gapet mellom oppgavemengde og budsjettamme vokser raskere enn det er realistisk å forvente når det gjelder vår evne til å jobbe stadig mer ressurseffektivt.

Fortsatt økt digitalisering vil være sentralt i samfunnet. Stadig nye områder digitaliseres, og med dette følger økte forventninger også om at gjenværende områder digitaliseres og er tilgjengelige 24/7. Tolletatens løsninger må utvikles for å svare på disse forventningene. TVINN, Tolletatens

VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

informasjonssystem med næringslivet, er et elektronisk system for utveksling av tolldeklarasjoner/ dokumenter mellom næringslivet og Tolletaten. Systemet nærmer seg slutten av sin levetid og det vil være en betydelig og viktig oppgave for Tolletaten å erstatte dette i årene som kommer. Samtidig gir dette muligheter for å utvikle tettere integrasjon mellom næringsliv og tolletat. Digital integrasjon tilgjengeliggjør informasjon mellom samarbeidsparter i et større tempo og volum enn noen gang, med tilsvarende økt behov for å utnytte store og komplekse datamengder. Transformerte prosesser og kunstig intelligens endrer virksomhetsideer og beslutningsevne. Digitalisering innebærer ikke bare nye muligheter, men også nye muligheter for regelverksbrudd og krevende former for kriminalitet.

Publikum og næringsliv trenger mer innsikt, tjenester og digital tilgjengelighet 24/7 som gjør det lett å gjøre rett. Næringslivet trenger mer effektiv grensepassering for å være konkurransedyktige i krevende markeder. Et nytt hovedløp for næringslivet skal utvikles de neste årene. Dette vil stille både etaten og næringslivet overfor praktiske utfordringer som må løses i felleskap.

Samtidig som samfunnet normaliseres etter pandemien når det gjelder reise- og trafikkmønster hvor tradisjonelle metoder for smugling igjen blir aktuelle, har kriminelle aktører under pandemien lært seg nye metoder. Kontrollvirksomheten må derfor utvikles til å bli enda mer målrettet og effektiv.

Kontroll-belastningen bør oppleves som akseptabel i forhold til den risiko kontrollobjektene representerer. Nasjonal trusselvurdering og videreutvikling av prioriteringer av virkemiddelbruken vil være sentrale virkemidler for å svare ut disse forventningene. Samfunnet trenger en tolletat som målrettet slår ned på aktiviteter som truer våre samfunns mål. Tolletaten må ha evne til å jobbe nasjonalt og internasjonalt og med god beredskap og riktige sikkerhetstiltak når dette trengs. For å lykkes med komplekse utfordringer trengs gode arenaer for samhandling og en effektiv informasjonsutveksling når samfunnsikkerheten trues. Tolletaten er sentralt plassert på grensene og vil prioritere høyt å bidra til at dette videreutvikles.

6

Årsregnskap

Årsregnskapet

6.1. Ledelseskommentar årsregnskapet 2021

Formål

Tolletaten er et ordinært bruttobudsjettert statlig forvaltningsorgan og fører regnskap i henhold til de statlige regnskapsstandarder (SRS). Etatens hovedoppgave var i 2021 å legge til rette for korrekt og effektiv inn- og utførsel av varer og å beskytte samfunnet mot ulovlig inn- og utførsel av varer.

Bekreftelse

Tolletaten avlegger regnskap til statsregnskapet under regnskapsfører nr. 73 84 00. Staten avlegger også eget regnskap for «Velferdsfondet for tollvesenet» med eget regnskapsførrnummer 81 16 01. Årsregnskapene er avlagt i henhold til

reglement og bestemmelser om økonomistyring i staten, bevilgningsreglement, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og hovedinstruks for Tolletaten. Jeg mener regnskapene gir et dekkende bilde av Tolletatens disponerte bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold i forhold til kontantprinsippet

Tolletaten har i 2021 samlet disponert kroner 1 917 109 000 på utgiftssiden. Dette er fordelt med kroner 1 662 051 000 på kapittel 1610 post 01, lønn og ordinær drift, og kroner 255 058 000 på kapittel 1610, post 45, større investeringer. Staten har ingen belastningsfullmakter på drift.

Tabell 6-1: Budsjett og regnskap kapittel 1610, post 01 og 45

Regnskapstatus Tolletaten utgifter - kap. 1610 - per 31.12.2021					(tall i hele 1 000)
Beskrivelse	Post 01 lønn*1	Post 01 øvr. konti	Post 01 sum	Post 45 *2	Sum kap. 1610
Budsjett 2021 (disponibel ramme)	1 134 292	527 759	1 662 051	255 058	1 917 109
Regnskap 2021	1 130 167	474 580	1 604 747	162 019	1 766 766
Avvik i kroner	4 125	53 179	57 304	93 039	150 343
Avvik i prosent	0,4 %	10,1 %	3,4 %	36,5 %	7,8 %
Forbruk i prosent av disponibel ramme 2021	99,6 %	89,9 %	96,6 %	63,5 %	92,2 %

ÅRSREGNSKAP

Etaten har brukt 96,6 prosent av disponibel bevilgning på post 01. Mindreutgift på 57,3 millioner kroner fordeler seg i hovedsak på følgende kostnadsgrupper: Lønn og personalkostnader, anskaffelser, reiser, kurs og konferanser, konsulenter og avsetninger til utgifter som forventes å forfalle til betaling i 2022. For flere av disse skyldes mindreutgiften lavere aktivitet og utsettelse/forskyvning av aktiviteter pga. pandemien.

Av budsjettrammen på post 01, gikk 70,4 prosent til lønn og godtgjørelser, 9,7 prosent til leie og drift av lokaler, 3,3 prosent til utstyrsanskaffelser og 16,6 prosent til øvrige driftsutgifter.

På post 45 er det benyttet 63,5 prosent av disponibel bevilgning. Mindreutgift på 93 millioner kroner fordeler seg mellom ubrukte ANPR-midler med ca. 35

mill. kroner og Digitaliseringsprogrammet med om lag 58 mill. Kroner.

ANPR-prosjektet ble fullført i 2020, men det er pådratt utgifter på ca. 7,5 mill. kroner som forfaller til betaling i 2022. Hele beløpet inklusive påløpte forpliktelser, dvs. ca. 34,6 mill. kroner, søkes overført til 2022 for gjennomføring av igangsatte tiltak som er nødvendig for å sikre effekten i ANPR-løsningen.

Digitaliseringsprogrammets budsjettmessige avvik pr 31.12.2021 skyldes hovedsakelig mindreforbruk av konsulentkostnader i forhold til budsjett, samt periodiseringsavvik av budsjetterte kostnader til Palantir. Differansen mellom budsjetterte og reelle kostnader søkes overført til år 2022.

Tolletaten har også inntekter som føres på kapittel 4610. Disse er som følger:

Tabell 6-2: Inntekter kapittel 4610, saldert budsjett og regnskapsinntekter kapittel 4610, saldert budsjett

Tolletaten inntekter - kap. 4610 - per 31.12.2021					(tall i hele 1 000)
Post*	Benevnelse	Budsjett 2021	Regnskap 2021	Avvik i kroner	Avvik i %
01	Særskilt vederlag for tolltjenester	5 493	5 033	-460	-8 %
02	Andre inntekter	1 698	942	-756	-45 %
04	Diverse refusjoner	1 099	693	-406	-37 %
05	Refusjon fra Avinor AS	25 875	25 829	-46	0 %
85	Overtredelsesgebyr	17 200	7 603	-9 597	-56 %
SUM		51 365	40 100	-11 265	-22 %

* Postene 01, 04 og 05 har merinntekstfullmakt.

* Post 02 har nettobudsjetteringsfullmakt knyttet til auksjonssalg av beslaglagte varer.

ÅRSREGNSKAP

Flere av inntektspostene på kapittel 4610 er avhengig av grensekryssende trafikk som på grunn av covid-19 pandemien har vært på et lavere nivå enn i et normalt år.

Dette viser seg spesielt på post 02, som viser en stor nedgang knyttet til auksjonsinntekter, og post 04 som viser en nedgang da det er avholdt færre eksterne kurs.

Tolletaten har i 2021 gitt Skatteetaten fullmakt til å belaste (inntektsføre) tvangsmulkt og overtredelsesgebyr fastsatt av Tolletaten etter hjemmel Tollovens §§ 16-16 og 16-17 på kap. 4610, post 85. Av regnskapsført beløp på 7,6 millioner kroner er 3,7 millioner kroner inntektsført av Skatteetaten. Inntektsnivået på post 85 er også preget av mindre grensekryssende trafikk.

Vurdering av vesentlige forhold i forhold til periodiseringsprinsippet

Etatens inntekter fra gebyrer ble redusert med 1,6 millioner kroner fra 2020 til 2021. Nedgangen skyldes mindre grensekryssende trafikk på bakgrunn av pandemien. Salgs- og leieinntekter ble redusert med 2,0 millioner kroner. Andre driftsinntekter økte med 0,9 millioner kroner. Staten hadde ikke inntekter fra tilskudd og overføringer i 2021.

Driftskostnadene utgjorde 1 715,1 millioner kroner og økte med 46,6 millioner kroner. Dette skyldes i hovedsak lønnskostnadene økte med 65,6 millioner kroner og avskrivningene økte med 4,3 millioner kroner. Etatens årsverk økte med 31 i 2021.

Andre driftskostnader ble redusert med 23,9 millioner kroner. Dette skyldes blant annet en nedgang på 63,2 millioner kroner i kjøp av konsulenttjenester etter avslutning av OU-prosjektet,

mens husleiekostnadene økte med 21,7 millioner kroner og posten reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv., økte med 16,1 millioner kroner.

Balansen viser at statens eiendeler beløper seg til 642,3 millioner kroner, en økning på 57 millioner kroner fra 2020. Eiendelene består i hovedsak av anleggsmidler til 602,7 millioner kroner og fordringer på 38,6 millioner kroner. De utestående fordringer økte med 8,4 millioner kroner fra 2020.

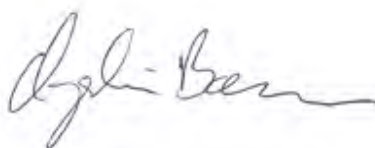
Kortsiktig gjeld økte med 10,9 millioner på grunnlag av økt skattetrekk og skyldige feriepenger, mens leverandørgjelden var omtrent som året før.

Tilleggsopplysninger

Staten benytter Direktoratet for økonomistyring som regnskapsfører. Riksrevisjonen bekrefter årsregnskapet for Tolletaten. Riksrevisjonen reviderer også Tollvesenets velferdsfond som føres som eget regnskap adskilt fra statens øvrige midler jf. bestemmelser om økonomistyring staten pkt. 3.6.4. Regnskap for velferdsfondet vises under punkt 6.5 nedenfor.

Årsregnskapet er nå under revisjon og revisjonsberetningen antas foreligge 2. kvartal 2022. Revisjonsberetningen vil bli offentliggjort på statens nettsider (toll.no) når den er offentlig tilgjengelig.

Oslo, 15. mars 2022

Tolldirektør
Øystein Børmer

ÅRSREGNSKAP

6.2. Prinsippnote årsregnskapet

Årsregnskapet for Tolletaten er utarbeidet og avlagt etter retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 23. september 2019. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, og departementets øvrige krav. Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsenes punkt 3.4.2 - Grunnleggende prinsipper for årsregnskap:

- Regnskapet skal følge kalenderåret
- Regnskapet skal inneholde alle utgifter og inntekter for regnskapsåret
- Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp
- Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene korresponderer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.7.1 og tilføres ikke likviditet gjennom året. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

6.3. Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Denne stilles opp etter de kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver kombinasjon av kapittel og post. Oppstillingen viser alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Etaten har ikke mottatt fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter). Etaten har avgitt belastningsfullmakt til Skatteetaten til inntektsføring av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr på kapittel 4610 post 85 jf. note B.

6.4. Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke rapportert som en inntekt til statsregnskapet og derfor ikke vist som inntekt i artskontorrapporteringen

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-3: Bevilgningsrapporteringen

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2021							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merutgift (-) og mindreutgift
1610	Tolletaten	01	Driftsutgifter	A/B	1 662 051 000	1 604 747 222	57 303 778
1610	Toletaten	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A/B	255 058 000	162 018 568	93 039 432
0471	Statens erstatningsansvar	71	Erstatningsansvar mm	B	0	42 546	-42 546
1633	Nettoordning, statlig betalt mva-driftsutgifter	01	Driftsutgifter		0	105 388 843	
Sum utgiftsført					1 917 109 000	1 872 197 178	
Inntektskapitte	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling*	Regnskap 2021	Merinntekt og mindreinntekt(-)
4610	Tolletaten	01	Særskilt vederlag for tolltjenester	B	5 493 000	5 033 258	-459 742
4610	Tolletaten	02	Andre inntekter	B	1 698 000	941 746	-756 254
4610	Tolletaten	04	Diverse refusjoner	B	1 099 000	692 955	-406 045
4610	Tolletaten	05	Refusjon fra Avinor AS	B	25 875 000	25 828 738	-46 262
4610	Tolletaten	85	Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr	B	17 200 000	3 929 133	-13 270 867
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse		0	2 429 395	
5700	Folketrygdens Inntekter	72	Arbeidsgiveravgift		0	130 891 455	
Sum inntektsført					51 365 000	169 746 681	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						1 702 450 497	
Kapitalkontoer							
60085301	Norges Bank KK /innbetalinger					269 724 079	
60085302	Norges Bank KK/utbetalinger					-1 964 117 325	
738400	Endring i mellomværende med statskassen					-8 057 251	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
					31.12.2021	31.12.2020	Endring
811601	Tollvesenets Velferdsfond				1 826 135	2 683 535	-857 400
738400	Mellomværende med statskassen				-65 584 202	-57 526 951	-8 057 251

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år for nærmere forklaring.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-4: Note A

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
1610 01	46 484 000	1 615 567 000	1 662 051 000
1610 45	123 858 000	131 200 000	255 058 000
Sum	170 342 000	1 746 767 000	1 917 109 000

Tabell 6-5: Note B

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år										
Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastnings- fullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger (-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
161001/4610*	Lønn og driftsutgifter	57 303 778		57 303 778	-912 049			56 391 729	80 778 000	56 391 729
161045	"kan overføres"	93 039 432		93 039 432				93 039 432	344 000 000	93 039 432

Opplysninger om avgitte belastningsfullmakter på inntektskapitler*			
Kapittel og post	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Inntektsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter (+)	Merinntekt og mindreinntekt (-) etter avgitte belastningsfullmakter
461085	Ikke aktuell	3 673 838	Ikke aktuell

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Administrative fullmakter

Statens erstatningsansvar, jf. Finansdep. brev av 21. april 2015. Fullmakten gjelder for erstatningsutbetalinger som ikke er av prinsipiell interesse. Ellers gjelder Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv G-03. Etaten har i 2021 belastet kap. 0471.71 i henhold til ovennevnte rundskriv med kr 42 546.

Budsjettfullmakter som er delegert av

Finansdepartementet og som etaten må søke departementet om samtykke til å benyttet i hvert enkelt tilfelle

Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste på de vilkår som fremgår av Finansdepartementets årlige rundskriv R-2. Det søkes om overføring av ubrukt bevilgning til budsjettåret 2022. jf. tabell over.

Merinntektsfullmakt

For 2021 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å overskride bevilgninger under kap 4610, postene 01, 04 og 05, jf. Innst. 5S (2020 - 2021). Det søkes om overføring av netto sum mindreinntekt til budsjettåret 2022. jf. tabell over.

Bestillingsfullmakt

For 2021 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å foreta bestillinger utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 40 millioner kroner på kap 1610 post 45, jf. Innst. 5S (2020 - 2021). Fullmakten er benyttet med 24,7 millioner kroner.

Nettobudsjetteringsfullmakt

For 2021 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å trekke direkte utgifter i forbindelse med auksjonssalg fra salgsinntektene før det overskytende inntektsføres under kap 4610 post 02, jf. Innst. 5S (2020 - 2021).

For 2021 ble Tolldirektoratet gitt fullmakt til å nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1610, post 01, refusjon av fellesutgifter og liknende der Tolletaten fremleier lokaler.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-6: Artskontoapportering

Oppstilling av artskontoapporteringen 31.12.2021		
	31.12.2021	31.12.2020
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	5 057 057	7 797 060
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	5 752 221
Salgs- og leieinnbetalinger	27 463 900	29 555 874
Andre innbetalinger	1 640 923	614 778
Sum innbetalinger fra drift	34 161 880	43 719 934
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	1 131 110 251	1 075 468 828
Andre utbetalinger til drift	512 311 351	536 259 184
Sum utbetalinger til drift	1 643 421 602	1 611 728 012
Netto rapporterte driftsutgifter	1 609 259 722	1 568 008 078
Investerings- og finansinntekter rapportert til		
Innbetaling av finansinntekter	5 934	-94
Sum investerings- og finansinntekter	5 934	-94
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	125 008 431	113 633 317
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	49 419	27 791
Sum investerings- og finansutgifter	125 057 850	113 661 108
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	125 051 916	113 661 202
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	4 491 034	4 229 637
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	4 491 034	4 229 637
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	1 867 494	1 796 200
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	130 891 455	123 836 398
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	105 388 843	115 530 745
Netto rapporterte utgifter på felleskapitler	-27 370 107	-10 101 853
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	1 702 450 497	1 667 337 791
Oversikt over mellomværende med statskassen **		
	31.12.2021	31.12.2020
Fordringer	393 120	-179 719
Kontanter	248 575	459 201
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	707 709	684 170
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-40 276 349	-34 682 288
Skyldige offentlige avgifter	-3 951 609	-4 474 536
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	0	0
Annen gjeld	-22 745 967	-19 218 424
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	70 800	14 365
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	-30 481	-129 720
Sum mellomværende med statskassen	-65 584 202	-57 526 951

* Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.

** Spesifiser og legg til linjer ved behov. [Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.](#)

Regnskapsprinsipper for bruttobudsjetterte virksomheter - Virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Tolletatens virksomhetsregnskap er i tillegg til ordinær rapportering etter kontantprinsippet, satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Transaksjonsbaserte inntekter

Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntektfrabevilgningeroginntektfratilskuddog overføringerresultatføresetterprinsippetom motsattsammenstilling. Dette innebærer at inntekt frabevilgningeroginntektfratilskuddogoverføringer resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadenepåløper (motsattsammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsattsammenstilling ved at inntektfrabevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fratilskuddogoverføringertilvirksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK). Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger.

ÅRSREGNSKAP

Kontorinventar, datamaskiner (PCer, servere m.m.), nødnett-terminaler og ANPR utstyr/kamera med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved endret anvendelse eller utnyttelse, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Egenutvikling av programvare

Kjøp av bistand til utvikling av programvare er balanseført. Etatens ansatte brukes i liten grad til programvareutvikling. Utgifter vedrørende bruk av egne ansatte knyttet til applikasjonsutviklingsfasen ved utvikling av programvare, er derfor kostnadsført.

Tjenestehunder

Etatens tjenestehunder balanseføres ikke da det er usikkerhet om en hund ved anskaffelse kvalifiserer for å bli tjenestehund. Balanseføring ville medføre forholdsvis komplekse estimer på relativt lave beløp. Ordningen er godkjent av DFØ.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Etaten har ingen beholdning av varer av betydning. Beholdninger omfatter driftsmateriell som benyttes i eller utgjør en integrert del av virksomhetens offentlige tjenesteyting. Beholdninger av driftsmateriell er verdsatt til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene i januar påfølgende år.

Valuta

Ved mottak av pengeposter i utenlandsk valuta ved regnskapsårets slutt benyttes samme kurs som etaten benytter ved beregning av importverdi. Staten tar ikke imot utenlandsk valuta på ordinære fortollinger, men beslaglegger valuta ved mistanke om kriminelle forhold og ved illeggelse av overtredelsesgebyr ved manglende deklarerings av valuta. Staten har sjelden beholdning av utenlandsk valuta ved årets slutt.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen.

Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten presenteres etter kontantprinsippet.

Statlige rammebetingelser: Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-7: Resultatregskap

Resultatregskap			
	Note	31.12.2021	31.12.2020
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	1 681 238 324	1 626 159 601
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	5 752 221
Inntekt fra gebyrer	1	5 111 087	6 719 150
Salgs- og leieinntekter	1	27 417 595	29 400 504
Andre driftsinntekter	1	1 394 506	505 322
<i>Sum driftsinntekter</i>		<i>1 715 161 511</i>	<i>1 668 536 798</i>
Driftskostnader			
Lønnskostnader	2	1 135 157 039	1 069 562 482
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	82 616 404	78 339 991
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	658 373	0
Andre driftskostnader	5	496 687 464	520 605 377
<i>Sum driftskostnader</i>		<i>1 715 119 280</i>	<i>1 668 507 851</i>
Driftsresultat		42 231	28 947
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	5 934	-94
Finanskostnader	6	48 165	28 853
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		<i>-42 231</i>	<i>-28 947</i>
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		<i>0</i>	<i>0</i>
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen	8	4 491 034	4 210 166
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		4 491 034	4 210 166
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		<i>0</i>	<i>0</i>

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-8: Balanse

Balanse			
	Note	31.12.2021	31.12.2020
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	100 115 595	122 872 852
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	148 757 401	89 463 428
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		<i>248 872 996</i>	<i>212 336 280</i>
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	137 221 797	128 992 191
Maskiner og transportmidler	4	111 507 187	117 297 871
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	105 082 059	95 322 263
<i>Sum varige driftsmidler</i>		<i>353 811 042</i>	<i>341 612 324</i>
III Finansielle anleggsmidler			
Sum anleggsmidler		602 684 038	553 948 604
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
II Fordringer			
Kundefordringer	9	2 057 469	523 365
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	10	0	306 906
Andre fordringer	11	36 504 835	29 353 388
<i>Sum fordringer</i>		<i>38 562 304</i>	<i>30 183 659</i>
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	12	707 709	684 170
Kontanter og lignende	12	300 378	481 949
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		<i>1 008 087</i>	<i>1 166 119</i>
Sum omløpsmidler		39 570 392	31 349 778
Sum eiendeler		642 254 429	585 298 383

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-9: Statens kapital og gjeld

Statens kapital og gjeld			
	Note	31.12.2021	31.12.2020
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	384 319 196	338 288 745
Sum avregninger		384 319 196	338 288 745
Sum statens kapital		384 319 196	338 288 745
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		39 477 151	38 729 435
Skyldig skattetrekk		40 276 349	34 682 288
Skyldige offentlige avgifter		21 100 551	21 123 738
Avsatte feriepenger		98 805 041	94 152 137
Annen kortsiktig gjeld	13	58 276 142	58 322 040
Sum kortsiktig gjeld		257 935 233	247 009 637
Sum gjeld		257 935 233	247 009 637
Sum statens kapital og gjeld		642 254 429	585 298 383

ÅRSREGNSKAP

Noter

Tabell 6-10: Driftsinntekter

Note 1 Driftsinntekter		
	31.12.2021	31.12.2020
Inntekt fra bevilgninger*		
Inntekt fra bevilgninger	1 681 238 324	1 626 159 601
Sum inntekt fra bevilgninger	1 681 238 324	1 626 159 601
*Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null. For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.		
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Andre tilskudd og overføringer	0	5 752 221
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	5 752 221
Inntekt fra gebyrer		
Gebyrer	5 111 087	6 719 150
Sum inntekt fra gebyrer	5 111 087	6 719 150
Salgs- og leieinntekter		
Salgsinntekt, avgiftspliktig	448 110	1 004 344
Salgsinntekt, unntatt avgiftsplikt	26 480 959	27 119 258
Leieinntekter	488 526	1 276 902
Sum salgs- og leieinntekter	27 417 595	29 400 504
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang av anleggsmidler	1 278 283	0
Andre driftsinntekter	116 222	505 322
Sum andre driftsinntekter	1 394 506	505 322
Sum driftsinntekter	1 715 161 511	1 668 536 798

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-11: Lønnskostnader

Note 2 Lønnskostnader		
	31.12.2021	31.12.2020
Lønn	822 669 213	777 227 105
Feriepenger	101 295 656	94 539 568
Arbeidsgiveravgift	131 422 690	123 249 513
Pensjonskostnader*	103 924 738	98 776 024
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-35 534 353	-36 781 879
Andre ytelser	11 379 095	12 552 152
Sum lønnskostnader	1 135 157 039	1 069 562 482
Antall utførte årsverk	1391	1 360

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2021 er 12 prosent. Premiesatsen for 2020 var 12 prosent.

** Inneholder lønn og sosiale kostnader (feriepenger, arbeidsgiveravgift og pensjonskostnader).

Tabell 6-12: Immaterielle eiendeler

Note 3 Immaterielle eiendeler			
	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	250 650 515	89 463 428	340 113 943
Tilgang i året	2 182 794	59 293 973	61 476 767
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
Anskaffelseskost	252 833 309	148 757 401	401 590 710
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	127 777 663	0	127 777 663
Ordinære avskrivninger i året	24 940 051	0	24 940 051
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2021	100 115 595	148 757 401	248 872 996
Avskrivningssatser (levetider)	5-20 år lineær avskrivning	Ingen avskrivning	
Avhendelse av immaterielle eiendeler i 2021:			
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-13: Varige driftsmidler

Note 4 Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verkøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	126 511 000	4 183 810	245 609 660	181 964 734	0	0	558 269 204
Tilgang i året	0	8 441 599	20 020 352	42 583 945	0	0	71 045 896
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	-18 453 932	-64 000	0	0	-18 517 932
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
Anskaffelseskost	126 511 000	12 625 409	247 176 080	224 484 678	0	0	610 797 168
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Korrigerende av åpningsbalanse ¹	0	0	658 373	0	0	0	658 373
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	1 702 619	128 311 789	86 642 471	0	0	216 656 880
Ordinære avskrivninger i året	0	211 993	24 677 639	35 866 720	0	0	60 756 353
Korrigerende av åpningsbalanse ²	0	0	0	-3 080 000	0	0	-3 080 000
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	-17 978 908	-26 572	0	0	-18 005 480
Balanseført verdi 31.12.2021	126 511 000	10 710 797	111 507 187	105 082 059	0	0	353 811 042

	Ingen avskrivning	10-60 år dekomponer t lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	Ingen avskrivning	Virksomhets- spesifikt	
Avskrivningssatser (levetider)							
Avhendelse av varige driftsmidler i 2021:							
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	1 587 745	34 736	0	0	1 622 481
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	-475 023	-37 428	0	0	-512 451
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	1 112 722	-2 692	0	0	1 110 030

1 Saldo kr 658 373 for maskiner og transportmidler skyldes korrigerende av anlegg som feilaktig var en del av åpningsbalansen. Anleggene er tatt ut av balansen og resultatført som nedskrivninger i 2021.

2 Saldo kr 3 080 000 for driftsløsøre, inventar, verkøy o.l. skyldes korrigerende av anlegg som var lest inn med feil verdi på avskrivninger og netto bokført verdi i åpningsbalansen.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-14: Andre driftskostnader

Note 5 Andre driftskostnader		
	31.12.2021	31.12.2020
Husleie	119 923 236	98 208 418
Vedlikehold egne bygg og anlegg	158 417	76 322
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	2 018 037	1 417 637
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	44 154 444	38 971 687
Leie maskiner, inventar og lignende	23 512 344	24 959 123
Mindre utstyrsanskaffelser	11 928 307	12 922 935
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	44 347 028	28 255 454
Kjøp av konsulenttjenester	129 948 984	193 124 799
Kjøp av andre fremmede tjenester	56 673 220	57 975 092
Reiser og diett	11 613 769	9 108 879
Tap og lignende	1 168 927	1 071 046
Øvrige driftskostnader	51 240 750	54 513 987
Sum andre driftskostnader	496 687 464	520 605 377

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenstående varighet	Type eiendel					Sum
	Immaterielle eiendeler	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Infrastruktur-eiendeler	
Varighet inntil 1 år		9 734 017				9 734 017
Varighet 1-5 år		9 879 242				9 879 242
Varighet over 5 år		87 499 338				87 499 338
Kostnadsført leiebetaling for perioden	0	107 112 597	0	0	0	107 112 597

Virksomheten har husleieavtale med varighet i henhold til ovenstående på tilsammen kroner 107 112 597.

Tabell 6-15: Finansinntekter og finanskostnader

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader		
	31.12.2021	31.12.2020
Finansinntekter		
Annen finansinntekt	5 934	-94
Sum finansinntekter	5 934	-94
Finanskostnader		
Rentekostnad	20 421	28 853
Valutatap (disagio)	27 744	0
Sum finanskostnader	48 165	28 853

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-16: Note 7A

Note 7A Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2021	31.12.2020	
Avregnet med statskassen i balansen	384 319 196	338 288 745	46 030 451

Endring i avregnet med statskassen

Konsernkontoer i Norges Bank

Konsernkonto utbetaling	-1 964 117 325
Konsernkonto innbetaling	269 724 079
Netto trekk konsernkonto	-1 694 393 246

Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)

- Innbetaling innkreivingsvirksomhet og andre overføringer	-4 491 034
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0

Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen

+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991)	1 681 238 324
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-132 758 949
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	104 374 456

Andre avstemmingsposter

Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	0
--	---

Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto -46 030 451

Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen 0

Sum endring i avregnet med statskassen * -46 030 451

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-17: Note 7B

Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2021	31.12.2021	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	248 872 996		248 872 996
Varige driftsmidler	353 811 042		353 811 042
<i>Sum</i>	<i>602 684 038</i>	<i>0</i>	<i>602 684 038</i>
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	2 057 469	0	2 057 469
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	36 504 835	393 120	36 111 715
Bankinnskudd, kontanter og lignende	1 008 087	956 284	51 803
Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>39 570 392</i>	<i>1 349 404</i>	<i>38 220 988</i>
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-39 477 151	0	-39 477 151
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-40 276 349	-40 276 349	0
Skyldige offentlige avgifter	-21 100 551	-3 951 609	-17 148 942
Avsatte feriepengar	-98 805 041	0	-98 805 041
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-58 276 142	-22 705 649	-35 570 494
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	0	0	0
<i>Sum</i>	<i>-257 935 233</i>	<i>-66 933 606</i>	<i>-191 001 627</i>
Sum	384 319 196	-65 584 202	449 903 398

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-18: Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

Note 8 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten

	31.12.2021	31.12.2020
Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m	4 491 034	4 210 166
Sum avgifter og gebyrer direkte til statskassen	4 491 034	4 210 166

Tabell 6-19: Kundefordringer

Note 9 Kundefordringer

	31.12.2021	31.12.2020
Kundefordringer til pålydende	2 075 062	523 365
Avsatt til forventet tap (-)	-17 593	0
Sum kundefordringer	2 057 469	523 365

Tabell 6-20: Kundefordringer

Note 10 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Mottatt forskuddbetaling**Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)**

	31.12.2021	31.12.2020
De øvrige nordiske lands andel av kostnader RILO 2020		306 906
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter		306 906

ÅRSREGNSKAP

Tabell 6-21: Andre kortsiktige fordringer

Note 11 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2021	31.12.2020
Forskuddsbetalt lønn	25 000	73 000
Personallån	214 343	361 017
Forskuddsbetalte leie	26 236 907	21 129 958
Andre forskuddsbetalte kostnader	6 530 791	4 559 261
Andre fordringer	3 497 794	3 230 152
Sum andre kortsiktige fordringer	36 504 835	29 353 388

Tabell 6-22: Bankinnskudd og kontantbeholdning

Note 12 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2021	31.12.2020
Øvrige bankkontoer (utenfor statens konsernkontoordning)	707 709	684 170
Kontantbeholdninger	300 378	481 949
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	1 008 087	1 166 119

Tabell 6-23: Annen kortsiktig gjeld

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2021	31.12.2020
Skyldig lønn	-70 800	-14 364
Annen gjeld til ansatte	33 426 419	34 175 566
Påløpte kostnader	1 973 693	4 261 943
Avstemmingsdifferanser ved rapportering til statsregnskapet	30 481	129 720
Annen kortsiktig gjeld	22 916 349	19 769 175
Sum annen kortsiktig gjeld	58 276 142	58 322 040

6.5. Velferdsfondet for Tollvesenet

Velferdsfondet for Tollvesenet ble opprettet ved vedtak i Stortinget 8.mars 1960, og benyttes til drift og vedlikehold av Tolletatens kulturhistoriske eiendommer.

Eiendommene er til disposisjon som feriehjem for ansatte i etaten, som etter regning og gjennom felles velferdsmidler bidrar til inntekter til fondet. Eiendommene benyttes også i beskjeden grad til interne møter, kurs og til operative formål i grensekontrollen, og får et tilskudd til drift og vedlikehold over driftsbudsjettet.

Prinsippnote – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet ut over ett budsjettår.

Årsregnskap for fondet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 23. september 2019. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 8.

Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank.

Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet fremkommer nedenfor.

Bevilgningsrapportering

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Navnet til fondet fremkommer av §1 i fondets statutter.

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter.

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt. Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret.

Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet, og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note

ÅRSREGNSKAP

til fondsregnskapet omtales kortsiktige fordringer. Opplysningen fremkommer ikke av balansen fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet, men fondet hadde per 31. desember 2021 kroner 750 i utestående fordringer.

resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital.

Fondsregnskapet er oppstilt etter krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og viser alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler og fondskapital.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i

Bevilgningsrapportering

Tabell 6-24: Oppstilling av bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2021					
Beholdninger rapportert i likvidrapport		Note	Regnskap 2021		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			kr	2 683 535	
Endringer i perioden			-kr	857 400	
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank			kr	1 826 135	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note	2021	2020	Endring
811601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		1 826 135	2 683 535	-857 400

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Tabell 6-25: Prinsippnote til årsregnskapet

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1610	Tolletaten	01	Driftsutgifter	kr 1 810 280,00

ÅRSREGNSKAP

Årsregnskap for Velferdsfondet for Tolletaten⁷ 2021

Tabell 6-26: Årsregnskap for Velferdsfondet for Tolletaten

Rapportering til kapitalregnskapet Velferdsfondet for Tolletaten

Kontolånsnummer i statsregnskapet 811601

Kontonummer på oppgjørskonto i Norges Bank 0677 60 15332

	Beløp
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 1. januar 2021	2 683 534,71
Årests netto nedgang på oppgjørskontoen	-857 399,95
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 31. desember 2021	1 826 134,76

Resultat

	Note	2021	2020
Leieinntekter	1	848 921,20	670 855,30
Leieinntekter fra året før	1	0,00	0,00
Tilskuddsmidler fra Tolletaten	1	1 400 000,00	1 400 000,00
Overført velferdsmidler fra Tolletaten	1	410 280,00	241 108,00
Renteinntekter	1	577,00	20 510,00
Sum inntekter		2 659 778,20	2 332 473,30
Ordinære driftsutgifter	2	3 472 625,35	3 107 107,04
Gebyr	3	44 552,80	25 484,20
Sum utgifter		3 517 178,15	3 132 591,24
Periodens resultat		-857 399,95	-800 117,94

Balanse

Eiendeler

Oppgjørskonto i Norges Bank	1 826 134,76	3 483 652,65
Sum eiendeler	1 826 134,76	3 483 652,65

Fondskapital

Grunnkapital	4	750 000,00	750 000,00
Caroline Westphalens legat	4	70 000,00	70 000,00
Opptjent fondskapital	4	1 006 134,76	1 863 537,71
Sum fondskapital		1 826 134,76	2 683 534,71

Sum Gjeld og fondskapital		1 826 134,76	2 683 534,71
----------------------------------	--	---------------------	---------------------

Prinsippnote – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet

7: Navnet til fondet fremkommer av §1 i fondets statutter.

Velferdsfondet for Tollvesenet

Regnskapsprinsipp

Regnskapet er utarbeidet i henhold til kontantprinsippet.

Note 1

Fondets inntekter består av:

- Leieinntekter fra utleie av eiendommene. Fondet har pr 31.12.21 kr 750,00 i utestående kundefordringer
- Tilskuddsmidler til drift og vedlikehold fra Tolletaten til de kulturhistoriske eiendommene
- Overføring av en andel av Tolletaten sine velferdsmidler til drift og vedlikehold av de kulturhistoriske eiendommene
- Renteavkastning av beholdningen i Norges Bank. Rentesats i 2021 var 0,01 % i første halvår og 0,05 % i andre halvår

Det vises til § 4 Statutter for Velferdsfondet for Tollvesenet, november 1996.

Note 2

Ordinære driftsutgifter er utgifter til strøm, kommunale avgifter og løpende utgifter til vedlikehold av anleggene.

Det vises til statuttene § 3.

Note 3

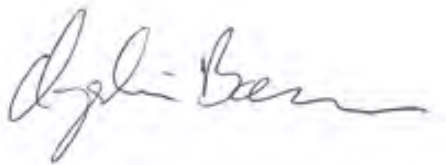
Vi benytter Hyttetrekk for søking av leie feriehem og forhåndsbetaling via PayPal/Nets Denmark AS. Det trekkes et gebyr for hver leiebetaling og totalt for 2021 utgjør dette kr. 44 552,80.

Note 4

Fondet ble opprettet av Stortinget i 1960 med et kapitalinnskudd på til sammen 820 000,- som utgjør et grunnfond. Grunnfondet består av kr 750 000 overført fra Tolletatens understøttelsesfond og kr 70 000 overført fra frøken Caroline Westphalens legat jf statuttene § 1 og § 2.

Kapitalinnskuddet er plassert som fast kontolån til staten på en oppgjørskonto i Norges Bank, ihht statuttene § 5.

Oslo, 15. mars 2022

Øystein Børmer
Tolldirektør

Oversikt vedlegg

1. A: Forklaringsvariabler for Tolletaten 2021
B: Forklaringsvariabel - Alkoholholdige drikkevarer, narkotika og tobakksvarer
2. Beslagsstatistikk 2021
3. Statistikk og Nøkkeltall
4. Tjenestemål

Oversikt over tabeller og figurer

Figur 2-1: Organisasjonskart Tolletaten	10
Figur 2-2: Tolletatens ledergruppe	11
Figur 3-1: Antall behandlede deklarasjoner	16
Figur 3-2: Resultatskjema for hovedmål 1	17
Figur 3-3: Regelverket oppleves som forståelig	18
Figur 3-4: Informasjonsutvikling med saksbehandler og kontaktpersoner ved personlig kontakt	19
Figur 3-5: Informasjonsutvikling med saksbehandler og kontaktpersoner ved personlig kontakt	20
Figur 3-6: Regelverket oppleves som forståelig	20
Figur 3-7: Andel varer fristilt ved grensepassering (antall innførselsdeklarasjoner)	21
Figur 3-8: Utvikling for ekspressfortollinger (antall tolldeklarasjoner)	22
Figur 3-9: Resultatskjema for hovedmål 2	25
Figur 3-10: Oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende	27
Figur 3-11: Reisendes oppfartning av treffsikkerhet og synlighet	28
Figur 3-12: Alvorlige overtredelser avdekket per område	29
Tabell 3-13: Totalt antall overtredelser avdekket i kontroll av registrert vareførsel	31
Tabell 3-14: Totalt antall avdekkede overtredelser, fordelingen mellom de ulike områdene, antall kontroller, antall treff og treffprosent i grensekontrollen	31
Tabell 3-15: Antall beslag per beslagsvaregruppe, 2017-2021	33
Figur 3-16: Gjennomsnittsstørrelse på beslag av narkotika	34
Tabell 3-17: Resultatskjema hovedmål 3	40
Figur 4: Utvikling i bevilgninger til Tolletaten	54
Tabell 4-1: Nyansettelser	58
Tabell 4-2: Inkluderingsdugnaden	59
Tabell 4-3: Antall ansatte per enhet og totalt per 31.12.	62
Tabell 4-4: Antall utførte årsverk	63
Tabell 4-5: Antall ansatte etter alder, fordelt på enheter og totalt	64
Tabell 4-6: Sykefravær	64
Tabell 4-7: Turnover ⁵ i Tolletaten 2020 - 2021	65
Tabell 4-8: Kjønnssammensetning i etaten (totalt og fordelt per divisjon)	66
Tabell 4-9: Kjønnsbalanse, antall midlertidig ansatte, antall deltidsansatte, uttak av foreldrepermisjon	67
Tabell 4-10: Lederstillinger fordelt på kjønn og ledernivå i Tolletaten	67
Tabell 4-11: Kjønnsbalanse på stillingsnivå hele etaten - antall	68
Tabell 4-12: Lønnsanalyse: Lønnsforskjeller fordelt på stillinger og kjønn	69

Tabell 4-13: Kvinners andel av menns lønn for noen yrkeskoder	70
Tabell 4-14: Oppsummert tiltaksoversikt og handlingsplan.....	72
Tabell 6-1: Budsjett og regnskap kapittel 1610, post 01 og 45	78
Tabell 6-2: Inntekter kapittel 4610, saldert budsjett og regnskapsinntekter kapittel 4610, saldert budsjett	79
Tabell 6-3: Bevilgningsrapporteringen	82
Tabell 6-4: Note A	83
Tabell 6-5: Note B	83
Tabell 6-6: Artskontoapportering	85
Tabell 6-7: Resultatregskap	90
Tabell 6-8: Balanse	91
Tabell 6-9: Statens kapital og gjeld.....	92
Tabell 6-10: Driftsinntekter	93
Tabell 6-11: Lønnskostnader	94
Tabell 6-12: Immaterielle eiendeler	94
Tabell 6-13: Varige driftsmidler.....	95
Tabell 6-14: Andre driftskostnader.....	96
Tabell 6-15: Finansinntekter og finanskostnader	96
Tabell 6-16: Note 7A	97
Tabell 6-17: Note 7B.....	98
Tabell 6-18: Innkretingsvirksomhet og andre overføringer til staten	99
Tabell 6-19: Kundefordringer	99
Tabell 6-20: Kundefordringer	99
Tabell 6-21: Andre kortsiktige fordringer	100
Tabell 6-22: Bankinnskudd og kontantbeholdning	100
Tabell 6-23: Annen kortsiktig gjeld	100
Tabell 6-24: Oppstilling av bevilgningsrapportering.....	102
Tabell 6-25: Prinsippnote til årsregnskapet.....	102
Tabell 6-26: Årsregnskap for Velferdsfondet for Tolletaten.....	103

TOLLETATEN

Forklaringsvariabler 2021 - samlet

NR:	Tekst	2021
1	Brukeropplevelse av svarkvalitet, servicegrad og effektivitet	Se omtale i årsrapporten
2	Grad av etterlevelse: andel korrekte deklarasjoner i referansekontroller	58 %
3	Grad av etterlevelse: andel korrekte deklarasjoner etter bindende klassifiseringsuttalelse (vedtak)	-
	Antall kontrollert	-
	Antall avvik	-
4	Vurdering av bruk av KvoteAppen	
	Antall nedlastninger av Kvoteappen	114 168
	Antall avsluttede fortollinger	68 249
	Innbetalt beløp ved bruk av Kvoteappen	21 830 040
5	Kvalitet på informasjon og effektivitet	
	Brukeropplevelse i hhv. Informasjon og svar på henvendelser	Se omtale i årsrapporten
	Brukeropplevelse av effektivitet i informasjonskanalene og besvarelse av henvendelser	
6	Utvikling innførselsdeklarasjoner	
	Antall stoppet i lokale masker	152 284
	Antall stoppet i sentrale masker	197 214
	Andel automatisk ekspedert	82 %
7	Utvikling utførselsdeklarasjoner	
	Antall stoppet i lokale masker	15 369
	Antall stoppet i sentrale masker	50 051
	Andel automatisk ekspedert	96 %
8	Vurdering av piratvarekontroll (IPR)	
	Antall utførte kontroller	201
	Antall destruerte forsendelser	112
	Antall forsendelser utlevert	30
	Antall uavklarte saker	14
9	Antall gjennomførte bistandskontroller etter anmodning fra utenlandske tollmyndigheter	52
10	Antall treff ved bruk av ANPR	155
11	Bruk av skanner	
	Antall skannede objekter	9 509
	Antall treff ved bruk av skanner	425
	Antall AOT'er ved bruk av skanner	22
12	Fordelingen mellom anmeldelser og forenklede forelegg	
	Antall anmeldelser	4 593
	Antall avgjørelser ved forenklet forelegg	7 718
13	Andel anmeldelser AOT av samlet antall anmeldelser	7 %
	Antall anmeldelser AOT	341
	Samlet antall anmeldelser	4 593
14	Antall forenklede forelegg	7 718
15	Andel omberegningssøknader som behandles elektronisk	92 %
	■ Grunnlag: Antall omberegningssøknader behandlet elektronisk	89 376
	■ Grunnlag: Totalt antall omberegninger	96 628
16	Treffprosent innførselskontroller (deklarasjonskontroll)	36 %
17	Treffprosent utførselskontroller (deklarasjonskontroll)	37 %
18	Treffprosent etterkontroller (inkl. bistandskontroller)	61 %
19	Treffprosent grensekontroller	16 %
20	Antall dokumentkontroller ved innførsel (deklarasjonskontroll)	90 321
21	Antall dokumentkontroller ved utførsel (deklarasjonskontroll)	16 109
22	Antall fysiske kontroller ved innførsel (deklarasjonskontroll)	5 326
23	Antall fysiske kontroller ved utførsel (deklarasjonskontroll)	224
24	Antall etterkontroller (inkl. bistandskontroller)	153
25	Antall godskontroller	37 371
	Godskontroller på transportmidler og lagre	18 407
	Godskontroller på post- og kurersendinger	18 964
26	Antall kontroller av reisende	56 275
27	Antall kontroller av transportmidler	35 781
28	Antall narkotikabeslag	2 532
29	Antall valutabeslag	374
30	Antall tobakkvarebeslag	5 177
31	Antall alkoholbeslag	7 752
32	Beslaglagt mengde narkotika mv.	Se vedlegg 1 B
33	Beslaglagt beløp valuta	Se vedlegg 1 B
34	Beslaglagt mengde tobakksvarer	Se vedlegg 1 B
35	Beslaglagt mengde alkohol	Se vedlegg 1 B
36	Antall beslag	20 492
37	Antall innførselskontroller med treff (deklarasjonskontroller)	34 402
38	Antall utførselskontroller med treff (deklarasjonskontroller)	6 030
39	Antall etterkontroller med treff	93
40	Antall treff i kontroll av reisende	5 546
41	Antall treff i kontroll av gods og kurer	737
42	Antall treff i kontroll av transportmidler	3 901
43	Antall treff i kontroll av post	10 878

Vedlegg 1 B, Årsrapport Tolletaten 2021
Forklaringsvariabler 2021, 30-33

Nr.	Varegruppe	Beslaglagt vare	Mål	Beslaglagt mengde
30	Narkotika	Amfetamin	Gram	457 986
		Andre psykoaktive substanser (gram)	Gram	2 921
		Andre psykoaktive substanser (stk)	Stk	22 885
		Beroligende stoffer	Stk	638 725
		Ecstasy/MDMA (gram)	Gram	3 632
		Ecstasy/MDMA (stk)	Stk	10 127
		GBL fast form	Gram	54 600
		GBL (liter)	Liter	27
		GHB (liter)	Liter	0
		Hallusinogener (fast/flytende)	Gram	9 080
		Hallusinogener (stk)	Stk	3 713
		Hasj	Gram	773 460
		Heroin	Gram	45 368
		Khat (kg)	Kilo	318
		Khat, tørket	Kilo	1 284
		Kokain	Gram	135 382
		Marihuana	Gram	360 985
		Narkotiske stoffer, annet (fast/flytende) (gram)	Gram	86 229
		Opiater, andre (tabletter)	Stk	8 160
		Opium	Gram	399
		Stimulerende stoffer, andre (tabletter) (stk)	Stk	4 220
		Syntetiske cannabinoider (gram)	Gram	1 531
		Syntetiske cannabinoider (stk)	Stk	0
31	Valuta	Valuta (omregnet til NOK)	NOK	21 339 813
32	Tobakksvarer	Sigarer og sigarillos	Stk	2 939
		Sigaretter	Stk	7 262 776
		Snus	Kilo	1 763
		Tobakksvarer, andre	Kilo	1 149
33	Alkoholholdige drikkevarer	Alkoholholdige drikkevarer, annet	Liter	485
		Alkoholholdige varer ikke ment for konsum	Liter	2
		Brennevin	Liter	62 000
		Brennevin over 60%	Liter	18
		Vin	Liter	7 555
		Øl	Liter	90 206

Resultater for tjenestemål tilknyttet hovedmål 1

Tabell 8: Resultatskjema tjenestemål under hovedmål 1

Tjenestemål	Resultatskjema - tjenestemål med resultatindikatorer (RI)		
	Nr RI	Resultatindikator	Resultat
Tjenestemål 1 - Hensiktsmessige regelverk og avtaler	1.1	Brukerundersøkelse - hensiktsmessighet for næringslivet	Tilfredsstillende
Tjenestemål 2 - Brukerorientert informasjon om regelverk og prosedyrer	2.1	Brukerundersøkelse - informasjonsformidling (næringslivet)	Tilfredsstillende
	2.2	Antall regelverksorienterte oppslag på toll.no	3 840 224
	2.3	Publikums tilbakemelding	Tilfredsstillende
Tjenestemål 3 - Brukervennlig grensesnitt for tidlig informasjonsutveksling	3.1	Brukerundersøkelse - informasjonsutveksling (næringslivet)	Tilfredsstillende
Tjenestemål 4 - Korrekt og fullstendig informasjon om varer, varebærere og varestrømmer	4.1	Økt tollverdi i deklarasjonskontrollen	1 516 156 228
	4.2	Redusert tollverdi i deklarasjonskontrollen	-39 927 678 882
Tjenestemål 5 - Korrekt og rettidig vedtak	5.1	Andel vedtak i Vareførselsdivisjonen som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling	94 %
		• Antall kontrollerte vedtak som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer	94
		• Totalt antall kontrollerte vedtak	59
	5.2	Andel vedtak i Grensdivisjonen som tilfredsstillende standardiserte retningslinjer for god saksbehandling	100 %
		• Totalt kontrollerte vedtak	12
	5.3	Andel søknader om klassifisering av varer i henhold til tolltariffen behandlet innen 90 dager	99 %
		• Antall søknader behandlet innen 90 dager	2 712
		• Totalt antall søknader behandlet	2 743

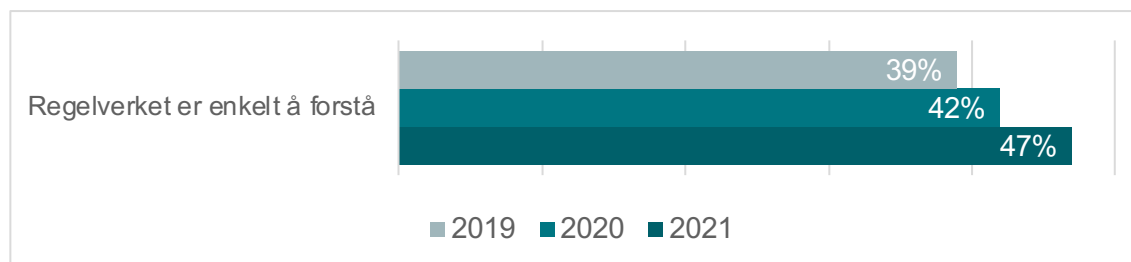
Tjenestemål 1: Hensiktsmessige regelverk og avtaler

Tolletaten forvalter, utvikler og håndhever egne regelverk. Vi håndhever også regelverk på vegne av samarbeidene myndigheter. Etaten jobber også internasjonalt på dette området, og har en tydelig rolle i arbeidet med utvikling av regler internasjonalt og tilpasning av disse til norske forhold.

Regelverkene skal operasjonaliseres lover og forskrifter ned til et praktisk brukernivå, slik at etterlevelse blir så enkelt som mulig.

Brukerundersøkelsen viser generelt en resultatforbedring sammenlignet med 2020. De detaljerte vurderingene bekrefter den positive endringen i totaloppfatningen ift. om regelverk og avtaler oppfattes som hensiktsmessige. Flertallet av næringsdrivende opplever at regelverket er utformet for at næringslivet kan importere og eksportere effektivt. Andelen næringsdrivende som oppgir at regelverket er enkelt å forstå har styrket seg betydelig sammenlignet med 2020.

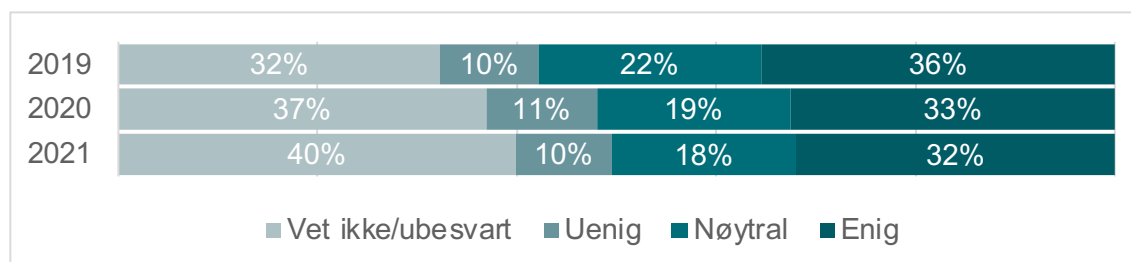
Figur 8-1: Regelverket er enkelt å forstå

Regelverk som understøtter effektiv vareførsel og sikrer like konkurransevilkår anses som viktig for næringslivets oppfatning av regelverket som forståelig. De prioriterte virksomhetene opplever i større grad enn øvrige virksomheter at regelverket er utformet slik at de kan drive effektivt.

Brukerundersøkelsen gir inntrykk av at det er en relativt lav andel som oppfatter saksbehandling av varedeklarasjoner som konsistent. Den viser en tilsynelatende nedadgående trend som er av betydning med hensyn til likebehandling.

Figur 8-2: Oppfattelse av Tolletatens saksbehandling av varedeklarasjoner

Et flertall av respondenter anser ikke problemstillingen som relevant (vet ikke/ubesvart). Korrigerer vi for denne gruppen, er andelen med en positiv oppfatning av saksbehandlingen stabil i perioden.

Tjenestemål 2: Brukerorientert informasjon om regelverk og prosedyrer

Forståelse og etterlevelse av lover og regler øker når informasjon er lett tilgjengelig for aktører. Virksomheter oppgir å ha størst behov for informasjon om regelverk og prosedyrer relatert til deklarerer, tolltariffen og klassifisering.

Brukerundersøkelsen rettet mot næringslivet viser at de mest benyttede kontaktpunktene med etaten fortsatt er Veiledningsseksjonen per telefon, direkte dialog med kontaktperson eller saksbehandler og bruk av toll.no.

Andelen av virksomheter som oppgir at det er lett å finne frem til informasjon om regelverk er 35 %. Det er bare 13 % som er uenig i påstanden. Det er en stor andel virksomheter som oppgir at påstanden

ikke er relevant, ikke har vært i kontakt med Tolletaten eller har besvart (36 %).

For privatpersoner er informasjonsbehovet hovedsakelig relatert til import, netthandel og alkohol- og tobakskvote. De informasjonskanalene som i størst grad benyttes er nettsiden toll.no, Altinn, KvoteAp-pen og Veiledningsseksjonen per telefon.

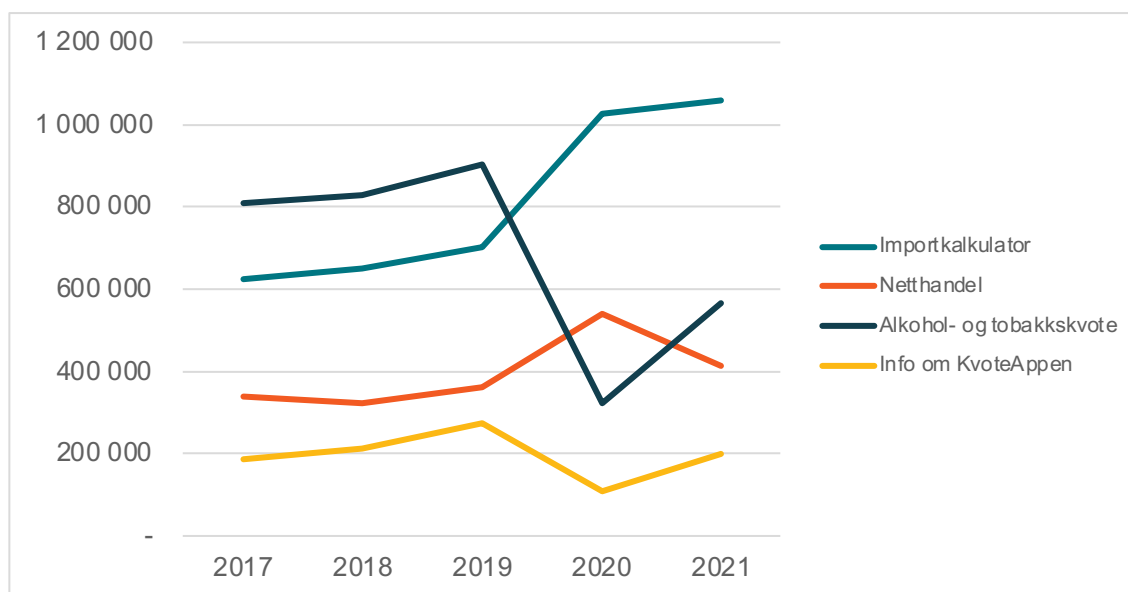
Hoveddelen av besøk på toll.no er knyttet til sider som er regelverksorienterte. Vi ser en liten nedgang fra 2020 til 2021.

Årsakene til endring er blant annet at antall sidevisninger som omhandler 350-kronersgrensen i 2021 redusert med 60 % sammenlignet med 2020. Tilsvarende er tollrelatert informasjon om korona redusert 40 %.

Tabell 8-3: Antall økter på toll.no de siste fem årene (statistikk fra Google Analytics)

2017	2018	2019	2020	2021
3 519 417	3 616 848	3 982 844	3 987 779	3 840 224

Figur 8-4: Utvikling i trafikk på fire aktuelle sider på toll.no (2017-2021)

Besøk på toll.no er fremdeles preget av pandemien. Spesielt har sider relatert til import økt kraftig. Importkalkulator har fortsatt en økning i 2021, mens netthandel er avtagende.

Besøk på sider om regler for reisende (kvoter) er betydelig redusert sammenlignet med 2019. Aktiviteten økte i 2021, og vi ser at søkemønster samsvarer med reiserestriksjoner under pandemien.

Denne utviklingen ser vi også i bruken av KvoteAppen. I tillegg til å være en fortollingsapp, er applikasjonen et nyttig verktøy for å finne informasjon relatert til kvote, kvoteberegning og verdigrensen. I 2021 ble det lansert en ny versjon av KvoteAppen, som også muliggjør fortolling av andre varer.

Tabell 8-5: Antall fortollinger i og antall nedlastninger av KvoteAppen

Antall	2017	2018	2019	2020	2021
Fortollinger	35 000	62 500	90 000	38 000	68 200
Nedlastninger	261 000	3 220 000	330 000	72 000	114 200

Brakerundersøkelsen rettet mot befolkningen viser at 48 % av respondentene oppgir at det er lett å finne frem til informasjon om regelverket. Dette er en økning på to prosentpoeng sammenlignet med 2020. Oppfattelsen av etatens publikumsservice er styrket med tre prosentpoeng. 33 % av respondentene vurderer denne som god. Dette er fortsatt noe lavt, men det er en relativt høy andel (35 %) som svarer «vet ikke» på spørsmålet om publikumsser-

vice. Trolig har mange ikke et tilstrekkelig erfaringsgrunnlag med Tolletaten til å vurdere dette.

Tilbakemelding på den informasjonen som formidles via telefon og e-post er generelt gode. Publikum setter pris på at etaten har en veiledningstjeneste med forholdsvis korte ventetider, og servicegraden oppleves som god.

Tabell 8-6: Antall henvendelser til Veiledningsseksjonen

	2019	2020	2021
Totalt antall henvendelser	65 607	99 076	91 936
Spørsmål: netthandel	4 100	8 500	6 230
Spørsmål: reisende	6 705	13 636	11 838

Tolletaten bruker også sosiale medier som Facebook, Instagram, Twitter og LinkedIn til å kommunisere, veilede og informere brukere målrettet. Gjennom sosiale medier når etaten en bredere målgruppe og

fremstår mer tilgjengelig og åpen for publikum. Det er positiv vekst i brukere og trafikk i sosiale medier. Dette er i tråd med etatens strategi om økt synlighet og målrettet kommunikasjon.

Tabell 8-7: Utvikling i bruk og trafikk i sosiale medier

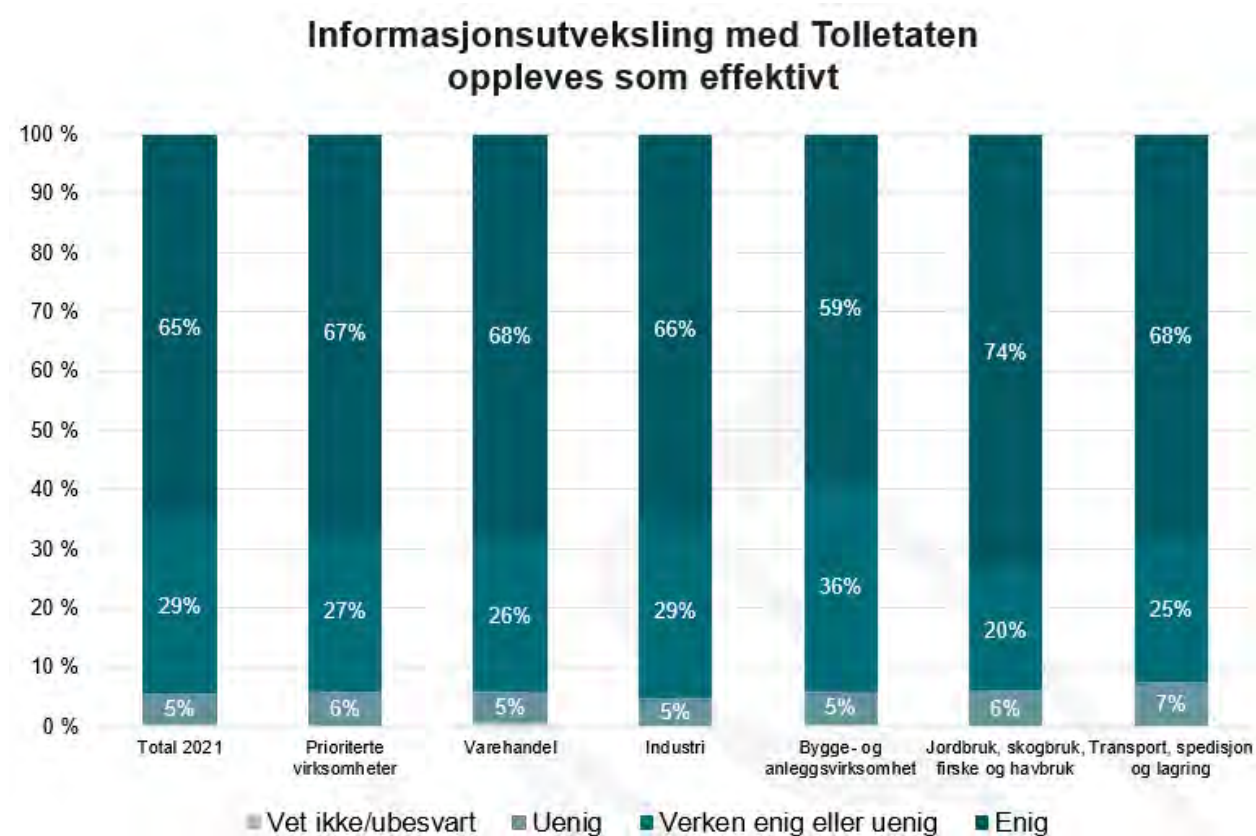
Kanal	2019	2020	2021
Facebook	10 312	12 849	14 375
Instagram	1 892	2 786	3 582
Twitter	5 230	6 076	7 345
LinkedIn	1 172	1 858	2 862

Tjenestemål 3: Brukervennlig grensesnitt for tidligere informasjonsutveksling

Majoriteten av etatens brukere er godt fornøyd med effektiviteten i informasjonsutvekslingen med etaten (65%).

Tolletaten arbeider med å videreutvikle brukervennlige grensesnitt i digitale og selvbetjente løsninger for å bidra til økt etterlevelse, reduserte transaksjonskostnader og mer effektiv vareflyt. På et overordnet nivå er det små forskjeller mellom opplevelsen av effektiviteten mellom de største bransjene etatene betjener.

Figur 8-8: Informasjonsutveksling uavhengig av kontaktform

Brukerundersøkelsen for næringslivet viser at et stort flertall av virksomhetene opplever informasjonsutvekslingen med etaten som effektiv. Det er likevel forskjeller på hvordan de ulike segmentene og bransjene opplever informasjonsutvekslingen i de ulike informasjonssystemene og -kanalene.

Samlet sett oppleves informasjonsutvekslingen med Tolletaten ved bruk av Altinn som mest effektiv. I transport- og spedisjonsbransjen har en stor andel av virksomhetene tett og regelmessig dialog med Tolletaten og er godt kjent med datasystemene. Disse aktørene er også godt fornøyd med etatens kjernesystemer TVINN og NCTS.

Hos aktører som ikke like regelmessig importerer eller eksporterer varer, har etaten en større utfordring med opplevd effektivitet. Spesielt overfor varehandel, industri og bygg- og anleggsbransjen har etaten et utviklingspotensial og opplæringsbehov. Aktører i disse bransjene opplever informasjonsutveksling ved direkte fremmøte og bruk av TVINN og NCTS som mindre effektivt.

Tjenestemål 4: Korrekt og fullstendig informasjon om varer, varebærere og varestrømmer

Tolletaten mottar og registrerer store informasjonsmengder. Korrekt og fullstendig informasjon er et viktig grunnlag for at etaten skal kunne løse samfunnsoppdraget.

Tolletaten korrigerer store beløp i deklarasjonskontrollen, både ved inn- og utførsel. De største korrigeringene skyldes at deklaratant oppgir for lav verdifastsettelse eller taster feil i TVINN-deklarasjonen. Ved å korrigere tollverdien i fastsettelsesfasen unngår både næringslivet og Tolletaten å bruke ressurser på oppretting på et senere tidspunkt, samt sikrer korrekt handelsstatistikk. Deklaranter som gjør hyppige og gjentakende vesentlige feil følges opp, enten med veiledning eller sanksjonering.

Tabell 8-9: Korrigert tollverdi etter kontroll av innførselsdeklarasjoner i TVINN

	2018	2019	2020	2021
Økt tollverdi i deklarasjonskontrollen	6 117 449 727	8 695 768 705	1 671 330 446	1 516 156 228
Redusert tollverdi i deklarasjonskontrollen	-27 069 702 157	-33 101 155 814	-79 573 635 341	-39 927 678 882

Det er et fåtall deklarasjoner som gir de største endringene i korrigert tollverdi. Dette indikerer at den generelle kvaliteten på informasjonen om vareverdier som innrapporteres til Tolletaten i TVINN er av

god kvalitet. Videre understøtter dette at vesentlighet ivaretatt i form av gode mekanismer for raskt å fange opp og korrigere feil.

Tjenestemål 5: Korrekt og rettidig vedtak

Korrekte og rettidige vedtak er en forutsetning for å ivareta rettssikkerheten til etatens brukere, og bidra til at aktørene lettere kan etterleve regelverket. Ved å fatte riktig vedtak i første instans reduserer Toll-etaten merkostnader for aktører og staten.

Etaten legger stor vekt på kvalitet i saksbehandling. Kontroll av vedtak som tilfredsstillende retningslinjene for god saksbehandling indikerer høy kvalitet. Det er avdekket noen mindre mangler i enkelte sakstyper. Mangler er fulgt opp, og tiltak er iverksatt.

Tolletaten skal behandle søknader om bindende klassifisering (BKU) i henhold til tolltariffen innen 90 dager. Vedtaket er bindende, og gir næringslivet visshet om at det varenummeret de bruker er korrekt. Dette gir næringslivet grunnlag for blant annet å kunne kalkulere korrekt kostnad på varen ved innførsel.

Det er i 2021 behandlet 2 743 søknader om BKU, hvorav 99 % er behandlet innen 90 dager. Resultatet er på samme nivå som i 2020, og antall søknader har økt med 750.

Resultater for tjenestemål tilknyttet hovedmål 2

Figur 8-10: Resultatskjema for tjenestemål under hovedmål 2

Tjenestemål	Resultatskjema - tjenestemål med resultatindikatorer (RI)		
	Nr RI	Resultatindikator	Resultat
Tjenestemål 6 - Tolletaten er synlig og forebyggende til stede	6.1	Brukerundersøkelse - situasjonsbetinget	Tilfredsstillende
Tjenestemål 7 - Treffsikker objektutvalgelse i alle varestrømmer	7.1	Antall alvorlige overtredelser avdekket ved deklarasjonskontroll og etterkontroll	34
	7.2	Antall alvorlige overtredelser avdekket ved grensekontroll (ekskl. post)	224
	7.3	Antall alvorlige overtredelser avdekket i postforsendelser	117
Tjenestemål 8 - Situasjonstilpasset kontroll	8.1	Ansattundersøkelse med ansatte i kontrollfunksjoner	Tilfredsstillende
Tjenestemål 9 - Virkningsfull sanksjonering og oppfølging av regelbrudd	9.1	Antall overtredelsesgebyr (gebyr for valutaovertridelser holdes utenom)	269

Tjenestemål 6: Tolletaten er synlig og forebyggende til stede

Årets innbyggerundersøkelse viser at 68% mener at etaten er synlig og forebyggende tilstede. Dette er en positiv utvikling fra 57% i 2019 og 63% i 2020.

Mulige årsaker til at befolkningen opplever etaten som synlig kan være høy tilstedeværelse av uniformerte etater på grensen pga. pandemien og hyppig medieomtale av situasjonen ved grenseovergangene. Videre har det vært flere presseoppslag om etatens beslag. Etatens maritime tilstedeværelse har økt betydelig gjennom flere seilingstimer. I tillegg er det gjennomført kontroller på steder hvor det tidligere ikke har vært gjennomført kontroll, samtidig som bruken av synlig tilstedeværende uniformerte tjenestebiler har økt. TV-serien toll antas også å ha bidratt positivt til etatens synlighet for publikum.

Vi vurderer resultatene for tjenestemålet som tilfredsstillende.

Tjenestemål 7: Treffsikker objektutvelgelse i alle varestrømmer

Tolletaten gjør objektsutvelgelse på bakgrunn av kunnskapsbaserte risikovurderinger og vurderer følgelig varestrømmene bredt. Treffsikker objektsutvelgelse bidrar til å avdekke overtredelser, og danner også et grunnlag for å skape økt oppfattet oppdagelsesrisiko blant reisende og næringsdrivende. Samtidig skal målrettet kontroll bidra til en mer effektiv vareflyt og lavere transaksjonskostnader for brukerne.

Resultatindikatorene for treffsikker objektutvelgelse viser at etaten i 2021 har avdekket 34 alvorlige overtredelser ved deklarasjonskontroll, 224 ved grensekontroll og 117 i postforsendelser. I tillegg ser vi av tabellen nedenfor at treffprosenten i grensekontrollen ligger på nivå med tidligere år.

Tabell 8-11: Treffsikker objektutvelgelse

Volumtall 2018-2021	2018	2019	2020	2021
Antall kontroller i grensekontrollen	240 553	225 169	137 384	129 427
Antall kontroller i grensekontrollen med treff	35 938	22 418	23 113	21 062
Treffprosent i grensekontrollen	15 %	10 %	17 %	16 %

I tillegg er publikums opplevelse av treffsikkerhet betydelig bedret. Årets innbyggerundersøkelse viser en markant økning i andelen som mener at Tolletaten har treffsikker objektutvelgelse. Det kan være flere mulige årsaker til denne økning, men sett i lys av at svært få faktisk har reist de siste to årene, samt at tv-serien TOLL sammenfaller med økningen, er det

nærliggende å anta at det siste har hatt størst effekt. I tillegg kan positiv medieomtale av beslag bidra til opplevelsen av treffsikre kontroller.

Resultatene for målet vurderes derfor som tilfredsstillende.

Figur 8-12: Publikums opplevelse av treffsikre kontroller

Tjenestemål 8: Situasjonstilpasset kontroll

Tolletaten har et mål om at gjennomføring av kontroll skal tilpasses risikobildet og aktørenes egenart. Kontrollmetodikk og virkemidler skal tilpasses situasjonen og det skal benyttes så lite inngripende metoder som tilgjengelig utstyr tillater, sett i forhold til objektene og risikoen de representerer. Tolletatens plassering og tilgang på taktisk infrastruktur, slik som kontrollfasiliteter, fremkomstmidler (kjøretøy mv.) og teknisk kontrollutstyr, skal blant annet understøtte etatens ambisjoner om situasjonstilpasset kontrollvirksomhet og treffsikre og effektive kontroller.

For å belyse ansattes oppfatning av graden av situasjonstilpasning av kontrollen gjennomfører etaten årlige spørreundersøkelser blant de ansatte i grensekontrollen. Resultatene fra ansattundersøkelsen gir grunnlag for å vurdere måloppnåelsen som tilfredsstillende ift situasjonstilpasset kontroll.

Undersøkelsen viser at de aller fleste ansatte opplever at den mest effektive lokasjonen blir valgt for gjennomføring av kontroll, men at det er potensial for forbedringer ved enkelte tollsteder. Videre utbygging av kontrollfasiliteter og investering i kontrollutstyr, samt bruk av bemanningen på tvers av geografi, vil avhjelpe dette forholdet.

De ansatte i grensekontrollen oppfatter fortsatt at hovedtyngden av vår oppmerksomhet er rettet mot ulovlige og høyt beskattede varer. Årets undersøkelse viser også at vi har økt oppmerksomhet på kontroll av eksport av varer med norsk opprinnelse, varer i transitt gjennom Norge, midlertidig innførsel og masker i TVINN sammenlignet med i fjor. Hovedårsaken til dette er at kontrollprioriteringene som ble utarbeidet for 2021 har bidratt til et mer balansert grunnlag for objektsutvelgelsen. De fleste ansatte kjenner prioriteringene og mener de bidrar til økt motivasjon.

De ansatte opplever stor grad av fleksibilitet med tanke på å kunne tilpasse kontrollen til trafikkbildet, lokale forhold, objektsutvelgelse, bruk av virkemidler og HMS. Videre opplever de fleste at lokale kollegaer, lokal profilering, lokal etterretningskontakt og operasjonssentral er viktige bidragsyterne til god etterretningsinformasjon.

Undersøkelsen viser også at de ansatte har et bevisst forhold til hvor inngripende virkemidlene kan oppleves for kontrollobjektet.

På de fleste tollsteder har vi tilgang til kvinnelige og mannlige ansatte, slik at vi i all hovedsak kan gjennomføre kontroller av reisende uavhengig av kjønn. På enkelte mindre tollsteder er dette imidlertid ikke mulig pr. i dag, noe etaten vil ta hensyn til i forbindelse med fremtidige bemanningsendringer og rekruttering. Når det gjelder kontroll av sårbare grupper (barn/unge og personer med nedsatt funksjonsevne) føler de fleste ansatte seg trygge

i kontrollgjennomføringen. Etaten er opptatt av at våre ansatte skal føle seg komfortable ved gjennomføring av denne typen kontroller og det er viktig å opprettholde den gode kompetansen innenfor dette området.

Hovedvekten av de ansatte mener at etaten har tilstrekkelig oppmerksomhet på etnisk profilering. Brukerundersøkelsen viser at publikum i mindre grad er overbevist om at etatens ansatte likebehandler alle individer uavhengig av deres språk, livssyn, etniske- eller kulturelle tilhørighet. Det er imidlertid en positiv utvikling fra 36 prosent i 2019 til 39 prosent i 2020 og 45 prosent i 2021.

En del av de ansatte svarer at de jevnlig/ofte får negative kommentarer fra kontrollobjektene knyttet til etnisitet, nasjonalitet, klesdrakt, religion mv. Samtidig viser undersøkelsen at et stort flertall av de ansatte gjør objektsutvelgelse uten frykt for represalier fra kontrollobjektene.

De fleste ansatte mener at de i evner å tilpasse kontrollen til den smuglingsrisiko kontrollobjektet representerer og egenskapene ved det enkelte kontrollobjekt. Det største forbedringspotensialet for situasjonstilpasset kontroll knytter seg til tollsteder med dårlige kontrollfasiliteter, utstyr og tilstrekkelig bemanning. Kontrollene er svært krevende på lokasjoner uten kapasiteter som kontrollhall, skanner eller hundeevipasjer.

Tjenestemål 9: Virkningsfull sanksjonering og oppfølging ved regelbrudd

Tydelig sanksjonering ved regelbrudd reduserer risiko for gjentakelser og bidrar til økt etterlevelse. Det er derfor et viktig mål å oppnå virkningsfull sanksjonering og oppfølging ved regelbrudd.

Det er vanskelig å vurdere virkningene av sanksjonering, da det ikke er enkelt å verifisere om de som begår mindre lovbrudd (forenklet forelegg) faktisk etterlever regelverket ved senere tilfeller.

Brudd på tolloven sanksjoneres som oftest med med illeggelse av forenklet forelegg for reisende eller overtredelsesgebyr for næringsdrivende. Det er politiet som etterforsker og eventuelt sanksjonerer forholdene som anmeldes.

Ved sanksjonering av personer bosatt i utlandet kan innkrevingen av forenklet forelegg være vanskelig. Forelegg utstedt av politiet vil imidlertid kunne gi grunnlag for utvisningsvedtak hos politiet som følge av straffereaksjon og oppfølging av tollsaker. Dette forutsettes å ha oppdragende effekt også i kriminelle miljøer.

Oppfølging av anmeldelser og avgjørelser indikerer at påtalemyndigheten generelt følger opp saker fra tollmyndighetene godt. Det er etablert god kommunikasjon og løsninger for å sikre at det lar seg gjøre raskt og effektivt der det er hensiktsmessig. I de fleste varestrømmer er henleggelsesandelen mellom 0 til 6 %. Et par områder utpeker seg fremdeles

med et forbedringspotensial når det gjelder effektiv og virkningsfull oppfølging.

Det første er oppfølging av postbeslagene, som utgjør godt over halvparten av forholdene som er anmeldt. Hele 90 % av disse saksforholdene henlegges, som oftest grunnet manglende kapasitet, bevisets stilling eller ukjent gjerningsperson. Forholdet er adressert i dialogen mellom etatene. Den høye henleggelsesandelen medfører at virkningsfull sanksjonering uteblir mht. den preventive effekten som en straffereaksjon anses å ha. Dette vil kunne påvirke etterlevelsrisikoen. Samtidig ivaretas etatens samfunnsbeskyttende rolle ved at varene i samtlige saker beslaglegges og overleveres påtalemyndigheten for videre håndtering, slik at ulovlige og restriksjonsbelagte varer ikke når markedet. Det antas å ha en effekt i seg selv overfor den/de som har økonomisk og annen interesse av at forsendelsen kommer frem.

Utfordring knyttet til saker hvor sjåfør av transportmiddelet mottar straffereaksjon og varene ikke inndras overfor lovovertreder eller eier, har ikke eskalert ytterligere gjennom 2021. Det antas å skyldes redusert trafikkbilde som følge av pandemien. Samt at slike transporter i en periode bl.a. ble bortvist fra grensen i forbindelse med politiets personkontroll. Problemstillingen har imidlertid betydelig historikk og oppfølging, og overvåkes videre.

Det er i 2021 utstedt 292 overtredelsesgebyr, mot 877 i 2020. Nedgangen i antall overtredelsesgebyr skyldes i hovedsak at det er avdekket færre saker i forbindelse med brudd på melde- og fremleggelses-

plikten ved grensepassering. Årsaken er pandemien, som har medført færre grensepasseringer av transportmidler, samt at Tolletaten har økt bistand til andre etater på grensen og gjennomført færre kontroller.

Resultater for tjenestemål tilknyttet hovedmål 3

Figur 8-13: Resultatskjema hovedmål 3

Tjenestemål	Resultatskjema - tjenestemål med resultatindikatorer (RI)		
	Nr RI	Resultatindikator	Resultat
Tjenestemål 10 - God koordinering med samarbeidende myndigheter	10.1	Kvalitetsgjennomgang med utvalgte samarbeidspartnere	Tilfredsstillende

Tjenestemål 10: God koordinering med samarbeidende myndigheter

I 2021 har vi gjennomført etatsledermøter med blant annet Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Fisk-Toll-Skatt-samarbeidet, Landbruksdirektoratet, Mattilsynet, Miljødirektoratet, Politidirektoratet, Statens Vegvesen og Statistisk Sentralbyrå (SSB). Samarbeidet rapporteres som gjensidig tilfredsstillende. Vi har også formalisert samarbeidet med Helsedirektoratet, Nasjonal Kommunikasjonsmyndighet (NKOM) og Patentstyret gjennom nylig inngåtte samarbeidsavtaler og etatsledermøter.

Nasjonal beredskap og Tolletatens rolle som samfunnssikkerhetsaktør har stått sentralt i 2021. Tolletaten er medlem av Sentralt Totalforsvarsforum, og har i tillegg deltatt i Forsvarets øvelse Polaris Gram

2021, både i planleggingsløpet og øvelsesgjennomføring. Under øvelsen var Tolletaten representert med til sammen fire liaisoner ved Forsvarets Operative Hovedkvarter (FOH). Tolletaten har deltatt i planlegging av øvelse Cold Response 2022, og vi deltar for øvrig i et tverrsektorielt arbeid om militær mobilitet i Europa, hvis formål er å digitalisere prosessen med EU-formular 302, og senere harmonisert med NATO-formular 302.

Under liaisonering i FOH fikk Tolletaten tilbud fra Sjøforsvaret om å bruke deres kurs i CBRN-beredskap (beredskap innen kjemikalier, biologiske, radiologiske og nukleære stoffer) for eget personell. Kurset har vært under utprøving i Tolletaten, og vil bli implementert i Tolletatens kursportefølje i 2022.

Tolletaten har videreført dialogen med Heimevernsstaben (HV-Stab) fra 2020, og vil identifisere eventuelle samarbeidsflater i forbindelse med grensenære oppdrag. Pandemien har synliggjort at etatene har et slikt potensiale for samarbeid, og da særlig i forbindelse med Forsvarets bistandsplikt til Tolletaten. Som følge av begrensninger på grunn av pandemien har ikke dette arbeidet kommet så langt som vi skulle ønske, og det vil bli arbeidet videre med i 2022.

Grensetollsamarbeidsavtalen, som trådte i kraft i 1959 og 1968, er fremdeles et viktig bidrag til effektiv klarering og kontroll av varetransporter ved landveis grensepassering mot Sverige og Finland. Også under pandemien har samarbeidet fungert godt, særlig opp mot praktisk tilrettelegging, og partene har vist fleksibilitet, samarbeidsvilje og -evne for at vareførselen har kunnet passere sømløst over grensen.

Kvalitetsgjennomgang med utvalgte samarbeidspartnere

I 2021 har vi gjennomført 14 etatsledermøter, og med samarbeidsaktører vi tidligere ikke har hatt formalisert samarbeid med. I disse møtene evalueres samarbeidet, og vi opplever at det rapporteres som gjensidig tilfredsstillende. Møtene legger til rette for fruktbare diskusjoner om prioriteringer og forventninger, noe som også tydeliggjør grensesnittet mellom etatene.

Under pandemiens behov for å håndtere personkontroll langs grensen, ble det utarbeidet en beredskap-

splan som gir retningslinjer om nivå delt stenging av utvalgte grenseoverganger. Formålet med beredskapsplanen var å styrke politiets og Tolletatens evne til å kunne gjennomføre en ressurseffektiv grensek kontroll under den nasjonale håndteringen av pandemien, uten at forsyningssikkerheten og vareførselen inn og ut av landet rammes unødig. Tolletaten har fått gode tilbakemeldinger på vår innsats i dette samarbeidet.

Tolletaten har særlig hatt samarbeidet med politiet i fokus, og har formalisert dette gjennom etatsledermøter, og andre faste ledermøter. Arbeidet har vært innrettet mot effektivisering av postforsendelser, utvikling av lokale samarbeidsavtaler, digitalisering av grensesnitt i forbindelse med anmeldelser og overlevering av beslag, samt avklaringer av saker som dukker opp i den operative virksomheten. Samarbeidet vurderes som positivt, men fremdeles med et potensial for optimalisering. Arbeidet vil fortsette i 2022.

Til tross for positiv utvikling innen området «samarbeidende aktører», ønsker Tolletaten å videreutvikle samarbeidet med andre myndigheter og organisasjoner. Tolletatens langsiktige ambisjon er å etablere omforente prioriteringer med de ulike regelverkseierne, og utvikle mest mulig koordinerte og strømlinjeformete prosesser på tvers av ansvarsområdene mellom de samarbeidende myndigheter og Tolletaten.

TOLLETATEN
Org. nr.: 974761343

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Tolletatens årsregnskapsoppstillinger for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2021. Årsregnskapsoppstillingene består av oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap med noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 1 702 450 497 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Oppstilling av virksomhetsregnskapet viser driftsinntekter på 1 715 161 511 kroner, driftskostnader på 1 715 119 280 kroner, og avgifter og gebyrer direkte til staten er 4 491 034 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapporteringen med noter gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter for 2021 og kapitalposter per 31. desember 2021, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, og
- oppstilling av virksomhetsregnskapet med noter gir et dekkende bilde av virksomhetens resultat for 2021 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2021, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAIs etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av ledelseskommentarer (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar basert på årsregnskapsoppstillingene.

Som en del av revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av virksomhetens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapsoppstillingene får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende

transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten. Uttalelsen gis med moderat sikkerhet og bygger på ISSAI 4000 for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapsoppstillingene som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk med betydning for økonomistyring i staten.

I tillegg til den finansielle revisjonen av virksomhetens årsregnskapsoppstillinger har Riksrevisjonen gjennomført en etterlevelsesrevisjon av lønns- og arbeidsvilkår i statlige anskaffelser. Tolletaten er en av flere statlige virksomheter som inngår i revisjonen. Rapporten vil bli offentliggjort ved Riksrevisjonens rapportering til Stortinget i Dokument 1.

Oslo; 13.05.2022

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Ole Husebø Schøyen
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt

FINANSDEPARTEMENTET

Postboks 8008 DEP
0030 OSLO

Endring av årsrapport 2021

Riksrevisjonen har ved revisjon av regnskapet for Tolletatens velferdsfond for 2021 avdekket at det i regnskapet for 2020 ved en inkurie står 2019 tall på oppgjørskonto for Norges Bank.

Riksrevisjonen ber oss korrigere årsrapporten for 2021. Beløpet kr 3 483 652,65 er rettet til kr 2 683 534,71 og ny årsrapport følger vedlagt.

Med hilsen

Erik Guldhav
divisjonsdirektør

Tommy Olsen
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Mottaker(e):

FINANSDEPARTEMENTET
FINANSDEPARTEMENTET, Karl Hagen Bjurstrøm
RIKSREVISJONEN

6.5. Velferdsfondet for Tollvesenet

Velferdsfondet for Tollvesenet ble opprettet ved vedtak i Stortinget 8.mars 1960, og benyttes til drift og vedlikehold av Tolletatens kulturhistoriske eiendommer.

Eiendommene er til disposisjon som feriehjem for ansatte i etaten, som etter regning og gjennom felles velferdsmidler bidrar til inntekter til fondet. Eiendommene benyttes også i beskjeden grad til interne møter, kurs og til operative formål i grensekontrollen, og får et tilskudd til drift og vedlikehold over driftsbudsjettet.

Prinsippnote – oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler, og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet ut over ett budsjettår.

Årsregnskap for fondet er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten (bestemmelsene), fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 23. september 2019. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115, punkt 8.

Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år. Oppstilling av bevilgningsrapporteringen for fondet fremkommer nedenfor.

Bevilgningsrapportering

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap vises i oppstillingens nedre del.

Navnet til fondet fremkommer av §1 i fondets statutter.

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter.

Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt. Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret.

Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet, og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note til fondsregnskapet omtales kortsiktige fordringer. Opplysningen fremkommer ikke av balansen fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet, men fondet hadde per 31. desember 2021 kroner 750 i utestående fordringer.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital.

Fondsregnskapet er oppstilt etter krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og viser alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler og fondskapital.

Bevilgningsrapportering

Tabell Feil! Det er ingen tekst med den angitte stilen i dokumentet.-: Oppstilling av bevilgningsrapportering

Oppstilling av bevilgningsrapportering, 31.12.2021					
Beholdninger rapportert i likvidrapport		Note	Regnskap 2021		
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank			kr	2 683 535	
Endringer i perioden			-kr	857 400	
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank			kr	1 826 135	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)					
Konto	Tekst	Note	2021	2020	Endring
811601	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank		1 826 135	2 683 535	-857 400

Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av fondsregnskapet

Tabell Feil! Det er ingen tekst med den angitte stilen i dokumentet.-: Prinsippnote til årsregnskapet

Note A Tildelinger av midler til fondet i regnskapsåret				
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Årets tildelinger
1610	Tolletaten	01	Driftsutgifter	kr 1 810 280,00

Velferdsfondet for Tollvesenet¹

Tabell Feil! Det er ingen tekst med den angitte stilen i dokumentet.-1: Årsregnskap for Velferdsfondet for Tolletaten

Årsregnskap for Velferdsfondet for Tolletaten

2021

Rapportering til kapitalregnskapet Velferdsfondet for Tolletaten

Kontolånsnummer i statsregnskapet 811601

Kontonummer på oppgjørskonto i Norges Bank 0677 60 15332

	Beløp
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 1. januar 2021	2 683 534,71
Årests netto nedgang på oppgjørskontoen	-857 399,95
Innestående på oppgjørskonto i Norges Bank pr. 31. desember 2021	1 826 134,76

Resultat

	Note	2021	2020
Leieinntekter	1	848 921,20	670 855,30
Leieinntekter fra året før	1	0,00	0,00
Tilskuddsmidler fra Tolletaten	1	1 565 000,00	1 400 000,00
Overført velferdsmidler fra Tolletaten	1	245 280,00	241 108,00
Renteinntekter	1	577,00	20 510,00
Sum inntekter		2 659 778,20	2 332 473,30
Ordinære driftsutgifter	2	3 472 625,35	3 107 107,04
Gebyr	3	44 552,80	25 484,20
Sum utgifter		3 517 178,15	3 132 591,24
Periodens resultat		-857 399,95	-800 117,94

Balanse

Eiendeler

Oppgjørskonto i Norges Bank	1 826 134,76	2 683 534,71
Sum eiendeler	1 826 134,76	2 683 534,71

Fondskapital

Grunnkapital	4	750 000,00	750 000,00
Caroline Westphalens legat	4	70 000,00	70 000,00
Opptjent fondskapital	4	1 006 134,76	1 863 537,71
Sum fondskapital		1 826 134,76	2 683 534,71

Sum Gjeld og fondskapital		1 826 134,76	2 683 534,71
----------------------------------	--	---------------------	---------------------

¹ Navnet til fondet fremkommer av §1 i fondets statutter.

Velferdsfondet for Tollvesenet

Regnskapsprinsipp

Regnskapet er utarbeidet i henhold til kontantprinsippet.

Note 1

Fondets inntekter består av:

- Leieinntekter fra utleie av eiendommene. Fondet har pr 31.12.21 kr 750,00 i utestående kundefordringer
- Tilskuddsmidler til drift og vedlikehold fra Tolletaten til de kulturhistoriske eiendommene
- Overføring av en andel av Tolletaten sine velferdsmidler til drift og vedlikehold av de kulturhistoriske eiendommene
- Renteavkastning av beholdningen i Norges Bank. Rentesats i 2021 var 0,01 % i første halvår og 0,05 % i andre halvår

Det vises til § 4 Statutter for Velferdsfondet for Tollvesenet, november 1996.

Note 2

Ordinære driftsutgifter er utgifter til strøm, kommunale avgifter og løpende utgifter til vedlikehold av anleggene.

Det vises til statuttene § 3.

Note 3

Vi benytter Hyttetrekk for søking av leie feriehem og forhåndsbetaling via PayPal/Nets Denmark AS. Det trekkes et gebyr for hver leiebetaling og totalt for 2021 utgjør dette kr. 44 552,80.

Note 4

Fondet ble opprettet av Stortinget i 1960 med et kapitalinnskudd på til sammen 820 000,- som utgjør et grunnfond. Grunnfondet består av kr 750 000 overført fra Tolletatens understøttelsesfond og kr 70 000 overført fra frøken Caroline Westphalens legat jf statuttene § 1 og § 2.

Kapitalinnskuddet er plassert som fast kontolån til staten på en oppgjørskonto i Norges Bank, ihht statuttene § 5.

Riksrevisjonen

Vår referanse 2021/00828-6

TOLLETATEN

Org. nr.: 974761343

Riksrevisjonens beretning

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Velferdsfondet for tollvesenets årsregnskapsoppstillinger for regnskapsåret 1. januar - 31. desember 2021. Årsregnskapsoppstillingene består av ledelseskommentarer, oppstilling av bevilgningsrapportering, fondsregnskap og noter, herunder sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Oppstilling av fondsregnskapet viser at resultatet av perioden er -857 399,95 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening:

- oppfyller årsregnskapsoppstillingene gjeldende krav, og
- årsregnskapsoppstillingene gir et dekkende bilde av fondets inntekter og utgifter for 2021 og av eiendeler og fondskapital per 31. desember 2021, i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen*, *instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon (ISSAI 2000–2899). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen». Vi er uavhengige av Velferdsfondet for tollvesenet slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og ISSAI 130 Code of Ethics utstedt av International Organisation of Supreme Audit Institutions (INTOSAIs etikkregler), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen i Tolletaten er ansvarlig for fondets informasjonen i øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av ledelseskommentarene (i del VI) og annen øvrig informasjon (del I–V) i årsrapporten. Riksrevisjonens konklusjon ovenfor om årsregnskapsoppstillingene dekker ikke informasjonen i øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapsoppstillingene er det vår oppgave å lese øvrig informasjon i årsrapporten. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapsoppstillingene og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapsoppstillingene, eller hvorvidt den øvrige informasjonen ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom den øvrige informasjonen fremstår som vesentlig feil.

Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at den øvrige informasjonen i årsrapporten:

- er konsistent med årsregnskapsoppstillingene og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende regelverk

Fondsledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapsoppstillingene

Tolletatens ledelse er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapsoppstillingene som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten. Tolletatens ledelse er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide årsregnskapsoppstillingene som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at fondet rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig intern kontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapsoppstillingene som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukerne foretar basert på årsregnskapsoppstillingene.

Som en del av revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig finansiell revisjon, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og vurderer vi risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapsoppstillingene, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av fondets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige, og om tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapsoppstillingene, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapsoppstillingene gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende bilde i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten.

Vi kommuniserer med ledelsen blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen, og informerer det overordnede departementet om dette.

Oslo; 24.06.2022

Etter fullmakt

Åse Kristin Berglihn Hemsén
ekspedisjonssjef

Ole Husebø Schøyen
avdelingsdirektør

Beretningen er godkjent og ekspedert digitalt